

Perspectiefnota 2020 Gemeente Almelo

Behandeling in de raad op 30 juni 2020
Registratienummer 72638

Versiebeheer: Perspectiefnota 2020,
op 9 juni 2020 door college van B&W definitieve vastgesteld.

Midterm review

Inmiddels zijn we halverwege de bestuursperiode, een natuurlijk moment voor een tussenbalans. Deze midterm review geeft inzicht in de voortgang en brengt in beeld wat al bereikt is.

ZORG

Doel 1

IN 2022 REDDEN MEER ALMELOËRS ZICH ZONDER HULP VAN DE OVERHEID, ZO NODIG MET STEUN VAN NAASTEN.

In november 2019 vond de startbijeenkomst plaats van de coalitie Kom Erbij Almelo. 32 organisaties ondertekenden het convenant om door intensievere samenwerking en meer onderlinge verbindingen tussen initiatieven het verschil te maken voor mensen die zich nu alleen voelen. Project Wonen en zorg, gericht op het langer veilig en zelfstandig mogelijk wonen van senioren, zit in de opstartfase (gestart februari 2020). Voorgesteld wordt om via de Blijverslening een bijdrage te leveren aan het verlagen van de kosten voor langer zelfstandig leven.

Doel 2

IN 2022 ONTWIKKELEN 0- TOT 23-JARIGE ALMELOËRS HUN TALENTEN BETER OP (VOOR)SCHOLEN.

- Voor meer focus en verbinding in jeugd-beleid ontwikkelde de stuurgroep de visie 'Een kansrijke start in Almelo'. Peuters met een VVE-indicatie kunnen 10 u/wk gebruik maken van een taalprogramma in de voorschool. Vanaf 1 augustus 2020 kan elke peuter in de doelgroep een aanbod krijgen van 16 u/wk.
- In juli 2019 is een Actieplan vastgesteld gericht op kwetsbare ouders voor, tijdens en na de zwangerschap. We zetten daarnaast in op deskundigheidsbevordering bij professionals over de eerste 1.000 dagen van een kind.
- Almelo doet mee aan landelijke Buitenhuis-pilot, voor kinderen van ouders met psychische problemen of verslaving en onveilige thuissituatie. Deze preventieve inzet is goedkoper dan maatwerktrajecten.
- Voortgang van de succesvolle aanpak vroegtijdig schoolverlaten. Meer jongeren ronden hun opleiding af, ze doen minder vaak een beroep op gemeentelijke voorzieningen en zijn vaker economisch zelfstandig.
- Jonge Moeder Werk (JMW) is uitgebreid.
- Praktijkondersteuners huisartsen- Jeugd zorgen voor meer verbinding tussen jeugdhulp en huisartsen. Op 2 huisartsen na, werken alle Almelse huisartsen met succes met een POH-jeugd.
- Avedan Welzijn heeft opdracht gekregen om samen met onderwijs-partners plan op te stellen hoe zij effectief en efficiënt schoolgericht maatschappelijk werk kunnen organiseren. Plan is vertraagd door de coronacrisis.

Doel 4

IN 2022 KRIJGEN ALMELOËRS DIE HIEROP ZIJN AANGEWZEN, MEER DOELTREFFENDE ZORG EN STEUN DIE AANSLUIT BIJ HUN BEHOEFTE.

- De algemene voorzieningen voor dagstructurering bij Avedan, De Klup en Soweco zijn gerealiseerd. Jaarlijks maken 200 tot 300 mensen hiervan gebruik. Aantal mensen met maatwerkvoorzieningen OMD (Ondersteuning Maatschappelijke Deelname) daalt (OMD 1 van ca. 360 eind 2018 naar ca. 250 eind 2019. OMD 2 van ca. 360 eind 2018 naar ca. 260 eind 2019).

Doel 3

IN 2022 KOMT DE GEMEENTE ALMELO BETER UIT MET DE RIJKSMIDDELEN VOOR WMO EN JEUGD.

- Almelo deed met succes mee aan de regionale en landelijke lobby voor meer budget voor Wmo- en Jeugdtaken en een beter verdeelmodel. Almelo kreeg incidenteel 1,8 miljoen euro extra voor 2019-2021.
- In juli 2019 is de Verordening aangepast net als de PGB-tarieven. In januari 2020 is een daling te zien in de PGB-lasten. De taakstelling die oploopt naar 200.000 euro is volledig gerealiseerd.
- Eind 2018 besloot college aantal toezichthouders Wmo/Jeugd uit te breiden met 2,5 fte. Van april 2019 tot maart 2020 zijn 35 onderzoeken afgerond, gericht op misbruik of oneigenlijk gebruik van zorggelden door zorgaanbieders. Vorderen in totaal ruim 3 miljoen euro terug.
- Door vier contractbeëindigingen (Zorg in Natura / ZIN) of niet voortzetten van de indicaties is ruim 200.000 euro bespaard.

Vervolg doel 4

- Vanaf 1 maart 2020 zijn Wijkteams actief in de hele gemeente. Intakers en coaches leiden inwoners vaker toe naar algemene voorzieningen waardoor minder vaak - veelal dure - geïndiceerde voorzieningen nodig zijn. In de pilot zijn geen wachtlijsten ontstaan (n.b. vanwege de coronamatregelen doen intakers geen huisbezoeken en zijn ze minder tijd kwijt).
- Voor het project Maatschappelijke Opvang werken we aan maatregelen, onder andere met corporaties over woningen voor dak- en thuislozen.
- In 2019 60 casussen aangepakt via de Doorbraakmethode (15 minder dan gepland). In 2020 zijn 40 casussen gestart. Aantal casussen voor 2020 blijft waarschijnlijk beperkt tot ca. 100 (150 was streven). Voor 2021 blijft de doelstelling staan op 150. Eindresultaat in 2022 is vermoedelijk 310, waar 375 beoogd was. Bij een ongewijzigd resultaat realiseren we de overall besparingsdoelstelling van 4,5 miljoen euro in 2022, omdat de gemiddelde maatschappelijke opbrengst van de casussen hoger was dan het bedrag dat aanvankelijk per casus was ingeschat.
- Project Gecertificeerde instellingen is in 4^e kwartaal van 2019 van start gegaan.
- De inzet van de Persoonlijke Netwerkcoach leidt tot groter netwerk en meer geluk en samenredzaamheid bij deelnemers. Qua financiële besparing liggen we op koers.
- De Dagbehandeling Jonge Kinderen (0-7 jaar) voor kinderen met complexe ontwikkelingsproblematiek en/of ernstige gedragsproblemen wordt vanwege coronacrisis in september 2020 gecontinueerd. De te realiseren besparing van 137.000 euro wordt nog niet gehaald.
- Onderzoek naar gebruik van scootmobielen leidde tot meer doelmatige inzet van middelen. Zowel gebruikers, aanbieder als gemeente zijn positief over de aanpak via de Scootmobieldagen. Andere gemeenten volgen onze aanpak en de aanbieder gebruikt Almelo als voorbeeld.
- Eind 2019 is gestart met inventarisatie naar mogelijkheden voor voorliggende voorzieningen voor Jeugd. Conform planning is er eind 2020 een concreet plan.
- Doorlopende lijn zorg naar werk loopt conform planning. Eind 2020 willen we 20 inwoners via deze constructie kunnen plaatsen bij 2 werkgevers.

DUURZAAMHEID

Doel 2

IN 2022 IS DE OPENBARE RUIMTE IN ALMELO BETER VOORBEREID OP EN BESTAND TEGEN WATEROVERLAST EN HITTESTRESS

Halverwege 2020 is met een toename van 8.000 m2 open water het einddoel voor 2022 al behaald. Door stresstesten zijn kwetsbare gebieden in beeld gebracht.

Doel 1

IN 2022 IS DE OPENBARE RUIMTE SCHONER MET MEER FUNCTIONEEL EN NATUURLIJK GROEN EN MEER OPEN WATER VAN GOEDE KWALITEIT

Aan het eind van 2020 hebben we een toename van 6.000 m2 groen en onverhard terrein gerealiseerd. Bij projecten in de openbare ruimte is nu structureel aandacht voor groen en wateroverlast.

DE BELEVING VAN INWONERS OVER ALMELO ALS BLAUWGROENE STAD NAM TOE VAN 34% NAAR 61%. MEER INWONERS ZIJN TROTSEER OP ONZE STAD: VAN 35% NAAR 45%.

Doel 3

IN 2022 GEBRUIKEN ALMELOSE INWONERS, BEDRIJVEN EN INSTELLINGEN RELATIEF MINDER FOSSIELE EN MEER DUURZAME ENERGIE EN ERVAREN HIERVAN OOK DE VOORDELEN

- De raad stelde de Duurzame Energieladder vast. Met daarin de visie op grootschalige en kleinschalige duurzame energieopwekking. Inmiddels is 40 hectare zonnepark gerealiseerd en bijna 10 hectare aan dak met zonnepanelen. De Energieladder vormde input voor het Almelse bod voor de concept Regionale Energie Strategie (RES) Twente. De Warmtevisie is in concept klaar.
- Op scholen is steeds meer aandacht voor duurzaamheid: van afval en energie tot natuur.

Doel 4

IN 2022 KUNNEN INWONERS MAKKELIJKER DUURZAME INITIATIEVEN NEMEN

Er zijn tot nu toe 10 initiatieven van inwoners geweest die zich hebben ingezet voor het verduurzamen van de stad.

BINNENSTAD

Doel 1

IN 2022 RECREËREN EN WINKELN MEER INWONERS EN BEZOEKERS IN DE BINNENSTAD VAN ALMELO

Aantal bezoekers wordt volgens planning komend najaar weer gemeten (eens per 2 jaar). Verwachting is dat het aantal bezoekers is toegenomen, mede door realisatie havenkom, nieuw marktplein met nieuwe winkels een groenere binnenstad. Verder is gevelsubsidie ingesteld. De pilot gratis parkeren had een bijdrage moeten leveren aan de doelstelling, helaas is het niet gelukt met binnenstadspartners deze proef te financieren.

Doel 2

IN 2022 STAAN MINDER WINKELS EN PANDEN LEEG IN DE BINNENSTAD VAN ALMELO

Medio 2020 is de leegstand in het kernwinkelgebied met ruim 30 procent afgenomen. Op basis van de Koers voor de Binnenstad, die stelt dat Grotestraat Noord, zuidelijke deel van de Grotestraat en de Hagenborgh moeten transformeren, gaan marktpartijen inmiddels hierin investeren. In de Grotestraat Noord werken stakeholders samen aan een gezamenlijke toekomstvisie op dit gebied. Als pilot is de Grotestraat Noord opengesteld voor auto's.

Doel 3

IN 2022 KENT DE BINNENSTAD BETERE ACTIVITEITEN OP HET GEBIED VAN CULTUUR, VRIJE TIJD EN SPORT MET MEER MAATSCHAPPELIJK-ECONOMISCHE WAARDE

De waardering voor evenementen steeg van 6,8 (2017) naar 7,1 (streefwaarde 2022 is 7,0). Het culturele aanbod werd gewaardeerd met een 6,7 (2017) naar een 6,9 nu (streefwaarde 2022 is 7,0). Almelo Promotie stuurt actief op verhogen kwaliteit van activiteiten op gebied van cultuur, vrije tijd en sport en het aantrekken van meer bezoekers. Verder is een Cultuurmakelaar gestart.

ECONOMIE EN PARTICIPATIE

Doel 1

IN 2022 DOEN MINDER ALMELOËRS EEN BEROEP OP DE BIJSTAND EN GAAN MEER ALMELOËRS VAN BIJSTAND NAAR WERK

- Almelo telt ruim 43.000 banen (groei van 1.200), verdeeld over ca. 5.740 vestigingen.
- Werkloosheid (voor het eerst sinds teloorgang van Twentse textielindustrie) onder landelijk gemiddelde (Twente 3,4%, Nederland 3,5%, derde kwartaal 2019). Werkloosheidspercentage daalde in Almelo in 2019 het hardst en bedraagt 3,7%.
- Ongeveer 36.000 Almeloërs hebben in 2019 betaald werk (ook buiten Almelo), 1.000 meer dan in 2018.
- Bijstandsbestand neemt af. 2.857 uitkeringsdossiers in juni 2018, 2.706 in januari 2019, 2.587 uitkeringsdossiers eind december 2019 (totale daling van 270 dossiers).
- Koningin Máxima gaf in 2019 startsein voor Schuldenlab Almelo, een innovatieve aanpak van schuldenproblematiek. Onder andere inzet van schuldenspecialisten binnen de Wijkteams.
- Intensievere samenwerking binnen Twents Huis van de Logistiek: tussen logistieke werkgevers, onderwijs, uitzendbureaus en gemeente.

Doel 5

IN 2022 ZIJN ER MEER BEDRIJVEN IN DE BINNENSTAD VAN ALMELO GEVESTIGD MET MEER OMZET

Aantal bedrijven in de binnenstad daalde met 1,5%, terwijl een groei gewenst is met 5 procent ten opzichte van 2017.

Doel 4

IN 2022 IS DE BINNENSTAD VAN ALMELO AANTREKKELIJKER, VEILIGER EN GASTVRIJER MET BETERE PARKEERMOGELIJKHEDEN

Almeloërs waarderen de sfeer en gezelligheid medio 2020 al beter dan de doelstelling voor 2022. De sfeer krijgt medio 2020 al een 6,8 (streven was 6,5). Waardering van veiligheid is een 7,0, gelijk aan de streefwaarde. Waardering voor parkeervoorzieningen daalde van 6,7 naar 6,5 (streefwaarde 2022 is 7,0). In 2019 vindt 57% van de inwoners de binnenstad gastvrij (streefwaarde 2022 is 60%).

Doel 2

IN 2022 IS ALMELO AANTREKKELIJKER ALS VESTIGINGSPLAATS VOOR BEDRIJVEN.

- Almelo stijgt in de landelijke ranking van logistieke hotspots van plaats 8 naar 6.
- In november 2019 startte het Ondernemersloket.
- Accountmanagement van de gemeente versterkt met 2 fte. Verdere professionalisering door aanscherping van de werkprocessen en uitbreiding taken.

Doel 1

BASIS OP ORDE

- in juni 2019 gestart met pilot parkeren voor eigen oprit. Dit moet de parkeerproblematiek in de Nieuwstraat terugdringen. Proef levert meer parkeerplekken op en zorgt voor meer rust.
- Handhavers lopen of fietsen minstens één keer per dag door de Nieuwstraat.

- Op 17 maart 2020 stelde de raad de 'Parapluherziening wonen' vast. Hierdoor is elke vorm van wonen, waarbij er geen sprake is van 1 huishouden in 1 woning, niet langer toegestaan, zoals kamerverhuurpanden die de leefbaarheid in delen van Nieuwstraatkwartier onder druk zetten.

Doel 4

KLIMAATADAPTIEVE EN AARDGASVRIJE WIJK

- Beter Wonen verduurzaamde 115 huurwoningen aan de Schoolstraat, Merelstraat en Nachtegaalstraat. Gerenoveerde woningen hebben betere uitstraling en bieden meer wooncomfort.
- Allerlei activiteiten bevorderden bewustwording over duurzaamheid.
- 50 kinderen gingen als Junior Energiecoach aan de slag met energiebesparing.

Doel 3

RUIMTELIJK TOEKOMSTBESTENDIGE WIJK

- In 2019 ging de vernieuwde Nieuwstraat weer open. Bewoners hadden actieve inbreng bij de herinrichting. Zo is de snelheid verlaagd naar 30 km/uur. Cogas zorgde dat de nieuwe leidingen ook geschikt zijn voor evt. toekomstig vervoer van andere gassen.
- In maart 2020 startten de werkzaamheden aan het rool in de Schoolstraat. Bewoners konden hun inbreng leveren voor de herinrichtingsplannen.

Doel 2

SOCIAAL DUURZAAM EN LEEFBARE WIJK

- Bewoners zijn meer betrokken en aantal vrijwilligers nam toe (14 in 2017 naar 47 in 2019).
- Voormalige Hagedoornschool in 2019 verkocht aan bewonersinitiatief De Hagedoorn. Bewoners en organisaties vonden hier een plek.
- Smorreveld werd op initiatief van buurtbewoners een speelplek en hondenspeelveld

Doel 5

VERGROTEN VERTROUWEN IN DE TOEKOMST VAN DE WIJK, GEMEENTE EN ANDERE (OVERHEIDS)ORGANISATIES

- Intensievere samenwerking tussen Beter Wonen, Cogas/Coteq, Waterschap Vechtstromen en gemeente. Voorbeeld is het project Junior Energiecoach en aanpak van aanstaande sloop en nieuwbouw Witvoeten- en Gravenstraat met focus op kansen.
- Wijkregisseur en wijkondersteuner fungeren als herkenbare gesprekspartner voor bewoners.
- Herkenbare manier van communiceren. Logo ontwikkeld dat overal terugkomt: van vlaggen en festival tot op Facebook, de website en de Nieuwstraatkwartierkrant (8 edities).

OMGEVINGSWET

Doel 1

DE INZICHTELIJKHEID, DE VOORSPELBAARHEID EN HET GEBRUIKSGEMAK VAN DE REGELS VAN HET OMGEVINGSRECHT VERGROTEN

- De integrale digitale Omgevingsvisie is via een uitgebreid participatieproces tot stand gekomen en wordt uiterlijk in oktober 2020 vastgesteld. De dialoogsessies werden door de deelnemers gewaardeerd met gemiddeld een 8. De ambities en de opbrengst van de gespreksrondes vormen mede de bouwstenen voor de Omgevingsvisie.
- Begin 2019 werd de pilot De Heemde afgerond. Bedoeld om ervaring op te doen met inwonerparticipatie. Er werden 17 plannen aangedragen.

Doel 2

SAMENHANGENDE BENADERING, GEBIEDSGERICHTE INTEGRALE AANPAK

- De pilot 'start omgevingsplan' loopt. De pilot moet kennis en ervaring opleveren om het Omgevingsplan verder uit te werken.

Doel 3

GROTERE BESTUURLIJKE AFWEGINGSRUIMTE, LOKAAL MAATWERK

- Als onderdeel van het Omgevingsplan houden we gemeentelijke regelgeving tegen het licht (beleid, bestemmingsplannen, verordeningen). Effecten en maatregelen op fysieke leefomgeving uit deze regelgeving worden gefilterd en opnieuw beoordeeld met mogelijk minder regels tot gevolg.

VEILIGHEID

Doel 1

IN 2022 VOELEN INWONERS, ONDERNEMERS EN BEZOEKERS ZICH VEILIGER IN DE STAD EN HUN BUURT EN ERVAREN MINDER OVERLAST

- Het percentage inwoners dat zich altijd veilig voelt is met 5% gestegen, het aantal misdrijven is met 360 afgenomen en het rapportcijfer veilige buurt is gestegen.
- Twee extra fte BOA "op straat" en één extra fte jurist veiligheid en handhaving ingezet voor "Quick Response" bij meldingen en lik op stuk bestuursdwang bij overtredingen.
- Volop ingezet op informatie en bewustwording: bijeenkomst 'bewustwording oplichting en anti beroving voor senioren', informatie- en stimuleringscampagne via social media over 'WhatsApp buurtpreventie' en bewustwordingscampagne over melding en gevaren van drugslabs en hennepteelt in woonwijken en buurten.
- Integrale uitvoering van de beleidsregel wet Woonoverlast is in voorbereiding. Voor meer grip op aanpak en maatregelen maken we procesafspraken met wijkagenten, wijkcoaches, woningcorporaties en wijkregisseurs.
- Deelname aan regionale project Streettriage om passende zorg te bieden aan personen die de veiligheid in een wijk of buurt aantasten als gevolg van hun gedrag.

Doel 5

DE MAATSCHAPPELIJKE OPGAVE BEPAALT DE ROL VAN DE GEMEENTE

- In de pilot Intake- en Omgevings-tafel doen we ervaring op met het afhandelen van een complexe vergunningaanvraag binnen 8 weken.
- Gestart met het herinrichten van de processen, als uitwerking van de serviceformules.

Doel 4

VERSNELLEN EN VERBETEREN VAN DE BESLUITVORMING

- Gestart met het voorbereiden en inrichten van informatiesystemen. Nulmeting leverde aantal bruikbare aanbevelingen op. In 2019 hebben we software aangeschaft en geïmplementeerd voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH); belangrijke voorwaarde voor aanvragen via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). We gaan plansoftware aanschaffen en software voor toepasbare regels om te kunnen aansluiten op de landelijke voorziening (DSO-LV) en Landelijke Voorziening Bekendmaken en Besluiten (LVBB).

Doel 2

IN 2022 ZIJN ALMELOËRS ZICH MEER BEWUST VAN DE VEILIGHEID IN HUN STAD EN DRAGEN ZE HIER ZELF MEER AAN BIJ

- We stimuleren buurtpreventie-initiatieven.
- De tevredenheid over de gemeentelijke aanpak van sociale veiligheid is gestegen.
- Het percentage inwoners dat deelneemt aan veiligheidsinitiatieven is 43% in 2019

Doel 3

IN 2022 KRIJGEN KWETSBARE PERSONEN MEER PASSENDE ZORG EN VEROORZAKEN ZE MINDER OVERLAST IN BUURTEN

- In 2019 zijn er 731 meldingen geregistreerd van overlast door personen met verward of overspannen gedrag.
- Met het project streettriage belanden er minder kwetsbare personen met verward gedrag in en politieel als er geen sprake is van strafbaarheid. Er wordt direct passende hulp en zorg geboden.
- Het aantal meldingen van woonoverlast is gedaald.

Doel 4

IN 2022 HEBBEN INWONERS MEER VERTROUWEN IN HOE DE GEMEENTE HANDHAFT EN TOEZICHT HOUDT IN WIJKEN EN BUURTEN

- Percentage inwoners dat tevreden is over hoe de gemeente handhaaft en toezicht houdt in hun wijk of buurt is gestegen, net als de meldingsbereidheid voor overlast en overtredingen.
- Percentage inwoners dat (zeer) tevreden is over functioneren van gemeente in algemene zin is in 2019 gestegen met 10% t.o.v. 2015 (32% in 2019, 22% in 2015).

Perspectiefnota

De Perspectiefnota blikt 4 jaar vooruit en geeft aan hoe het college de komende jaren invulling wil geven aan de ambities en doelen uit de verschillende programma's en aan wijksturing.

ZORG

De doorontwikkeling van het sociaal domein zetten we voort. Uitgangspunten zijn dat we goede zorg blijven bieden aan diegenen die dat nodig hebben, de zorg een kwaliteitsimpuls geven via innovaties en willen uitkomen met Rijksmiddelen. We blijven lobbyen voor structureel meer Rijksgeld en minder eenzijdige Rijksingrepen.

Preventieagenda - We zetten in op eigen kracht van onze inwoners en hun netwerk. Zodat ze waar nodig met hulp en ondersteuning van de gemeente maatschappelijk kunnen blijven meedoen. Om het aanpassingsvermogen van inwoners bij mogelijke tegenslagen te vergroten, werken we met een Preventieagenda. Daarin bundelen we onze krachten met externe partners en de programma's Economie & Participatie (werk is de beste preventie) en Veiligheid (veilig thuis wonen, werken, leren en opgroeien).

Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) - Via de GLI richten we ons op gedragsverandering bij inwoners om een gezonde leefstijl te bereiken en te behouden. Naast een leefstijlcoach en diëtiste starten we dit najaar met een groepsgericht beweegaanbod voor ca. 100 minima met gezondheidsrisico's.

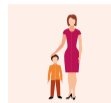
Wonen en Zorg - Door de bestaande woningvoorraad aan te passen en de samenredzaamheid in de omgeving van (kwetsbare) senioren te versterken dragen we er aan bij dat senioren zo lang mogelijk zelfstandig en veilig thuis kunnen blijven wonen.

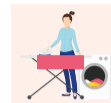
Doorlopende lijn zorg naar werk - We willen stimuleren dat inwoners met een Wmo-voorziening zich ontwikkelen richting betaald werk, door wijk- en werkcoaches intensiever te laten samenwerken.

Vlekkenkaart - Aanvragen voor nieuwe zorglocaties kunnen we beter beoordelen via een te ontwikkelen vlekkenkaart. Die toont de verspreiding van zorg-locaties over de gemeente. In juni is een eerste testversie klaar die we daarna aanvullen met datasets.

Dagbehandeling Jeugd - Kinderen met complexe ontwikkelingsproblematiek en/of ernstige gedragsproblemen krijgen een intensieve individuele behandeling en groepsbehandeling. Vanwege de overvraging van de kinderopvang (noodopvang) door het coronavirus kan de maatregel op dit moment niet verder worden uitgewerkt. Wordt vervolgd in september 2020.

Was- en strijkservice - Een was- en strijkservice voor Wmo-cliënten vraagt gezien de Almelse schaal-grootte om een Europese aanbesteding. De verwachte besparing zal hierdoor voorsnog niet eerder dan in 2021 financieel zichtbaar worden.

Onderzoek gebruik scootmobielen - De in 2019 ingezette herbeoordeling van verstrekte scootmobielen gaan we vaker uitvoeren. Dit draagt bij aan de gebruiksveiligheid, kostenefficiëntie, rechtmatigheid en doelmatigheid.

Project vroegtijdig schoolverlaters / Twentse belofte - We zetten via De Twentse Belofte (2020-2024) regionaal in op een programma om te stimuleren dat jongeren hun opleiding afmaken en minder snel een beroep doen op gemeentelijke voorzieningen.

Voorliggende voorzieningen Jeugd - We inventariseerden en onderzochten welke mogelijkheden er zijn voor voorliggende voorzieningen voor Jeugd, zodat minder dure geïndiceerde jeugdzorg nodig is. Eind 2020 presenteren we een plan hoe we deze voorliggende voorziening kunnen realiseren.

Jeugdwet en Beschermd Wonen - Landelijk ligt er een voorstel voor het wijzigen van het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet. Nog onduidelijk is wat de financiële consequenties hiervan zijn. Voor Beschermd Wonen gaat landelijke regelgeving veranderen. Almelo stelt voor om Beschermd Wonen blijvend regionaal te organiseren en te bekostigen, ook vanuit verantwoordelijkheid voor zorg van cliënten.

Integrale Ketenaanpak Maatschappelijke Opvang (MO) - Doel is minder mensen in de maatschappelijke opvang, korter in de opvang en snellere doorstroom naar zelfstandig wonen. Maatregelen om dit te bereiken voeren we in 2020 in.

DUURZAAMHEID

De energietransitie en het behalen van de klimaatdoelstellingen blijven belangrijke doelstellingen om Almelo ook aantrekkelijk te laten zijn voor generaties na ons. Dat vraagt om grootschalige en kleinschalige duurzame energieopwekking (zie de Duurzame Energieladder en de RES Twente) net als meer groen en meer open water in de gemeente. In gesprekken met inwoners en ondernemers gaan we na welke effecten de klimaatverandering heeft op hun directe omgeving. Uitkomst is een adaptatiestrategie inclusief uitvoeringsagenda. Als het gaat om het aardgasvrij maken van de gemeente wordt in 2020 de warmtevisie vastgesteld en starten we aansluitend met wijkuitvoeringsplannen voor de wijken die voor 2030 van het aardgas afgaan. We dingen mee naar Rijksmiddelen voor het realiseren van een aardgasvrije wijk via de pilot voor proeftuinen.

Met VNG en G40-gemeenten lobbyen we bij het Rijk dat we graag onze bijdrage leveren aan een duurzamer Nederland, maar dat we dit niet kunnen zonder voldoende middelen uit Den Haag.

ECONOMIE EN PARTICIPATIE

We blijven volop inzetten op een gunstig investeringsklimaat en het creëren van werkgelegenheid. Werk is immers belangrijk voor mensen. Het zorgt voor bestaanszekerheid en een inkomen en werk zorgt bovendien voor minder zorg- en ondersteuningsvragen.

Slim investeren in mensen -

Met inzet van zowel overheid, onderwijs als betrokkenen zelf proberen we mensen die al langere tijd in de bijstand zitten, weer aan het werk te krijgen. Bijvoorbeeld door te investeren in werkfittrajecten, zodat mensen meteen weer aan het werk kunnen als een baan zich aandient. We sluiten actief aan op het Breed Offensief Perspectief op Werk, een brede agenda om de arbeidsmarktkansen voor mensen met een arbeidsbeperking te vergroten.

Beperken van de instroom in de bijstand van 'buiten' -

Via een nog te ontwikkelen aanpak willen we de instroom van mensen van buiten onze gemeente die een beroep doen op bijstand beperken. Op die manier komt ons bijstandsbestand niet verder onder druk te staan.

Profileren van het economische vestigingsklimaat - We gaan Almelo met haar bedrijven en aantrekkelijke vestigingsklimaat meer promoten en etaleren om hiermee het imago te verbeteren en meer ondernemers naar Almelo te trekken. We faciliteren nieuwe en potentiële werkgevers zo goed mogelijk.

Nieuwe bedrijventerreinen en revitalisering van huidige terreinen - Ruimte voor ondernemers om te groeien in Almelo is schaars.

In 2020 gaan we in gesprek met provincie en regiogemeenten over onze deprogrammeringsopgave en maken we een plan voor eventuele uitbreiding van XL Businesspark. Voor bestaande bedrijventerreinen is verduurzaming en revitalisering belangrijk om deze locaties toekomstbestendig en aantrekkelijk te houden.

BINNENSTAD

Een onderscheidende binnenstad met een eigen identiteit is de opgave. Door de Covid-19 pandemie komt de haalbaarheid van die doelstelling sterk onder druk te staan. Het benadrukt tegelijk ook het belang van een nog intensievere samenwerking tussen ondernemers, investeerders, inwoners en de overheid. Afgelopen jaren trok de binnenstad meer bezoekers, steeg de waardering voor het centrum en nam de leegstand in het kernwinkelgebied met ruim 30 procent af. Een cultuurmakelaar verbindt culturele partijen aan binnenstadsactiviteiten en tekende mede voor het succes van de Heracles pop-upstore, het Oogstfeest en tulpen op de Koornmarkt. Via verschillende maatregelen proberen we met ondernemers en vastgoedeigenaren winkelleegstand te verminderen en te voorkomen. De 'Koers voor de Binnenstad' schetst de transformatieopgave. De uitdaging is het grootst in de Grotestraat Noord. Samen met vastgoedeigenaren maken we komende periode een gezamenlijke visie op dit gebied.

WIJKSTURING

Wijksturing gaat over inwoners die zelf bijdragen aan hun eigen wijk, vanuit hun eigen belevingswereld. Welke kwesties spelen in de wijk als het gaat om leefbaarheid? Wat is er wél mogelijk? Met aandacht proberen we inwoners te bewegen tot concrete acties, samen met gemeente en professionele partners in de wijk. Als bekende gezichten in de wijk brengen de wijkregisseurs in beeld wat de opgaven zijn en helpen zij bij het vertalen daarvan in projecten en beleidsopgaven. Na de recente uitrol van de sociale wijkteams willen we in de wijken een sterkere verbinding maken tussen het sociale en fysieke domein. Wijkregisseurs gaan meesturen op de uitvoering om op die manier de optimale mix te vinden tussen technische noodzaak, maatschappelijke waarde en het voorkomen van afglijden van wijken. Natuurlijk blijven wijkregisseurs ook de natuurlijke verbinder voor inwonersinitiatieven en partner in de communicatie van gemeentelijke projecten.

VEILIGHEID

Samen maken we Almelo veiliger' is de ambitie. Daar geven we uitvoering aan door nog sneller en zichtbaar meldingen van overlast op te volgen, ondermijnende criminaliteit hard aan te pakken en door te ondersteunen bij het verbeteren van de leefbaarheid in wijken en buurten. We controleren gebiedsgericht of inwoners en bedrijven de regelgeving naleven. Via campagnes informeren we hoe inwoners zelf kunnen bijdragen aan een veiliger buurt door bijvoorbeeld een buurtpreventieteam te starten. We stimuleren initiatieven van inwoners die hun omgeving veiliger willen maken. We willen de eerste diagnose verbeteren over de hulp die nodig is voor kwetsbare personen met verward gedrag die overlast veroorzaken. Door intensief samen te werken op gebied van zorg en veiligheid willen we voorkomen dat overlastsituaties escaleren en passende hulp- en zorg bieden. Daarnaast investeren we in (extra) toezicht-houders die meer gebied- en probleemgericht gaan werken. De gemeente wil nog meer zichtbaar aanwezig zijn in de wijken en een alliantie vormen met veiligheidspartners. Dat draagt bij aan de bestrijding van ondermijnende criminaliteit, het aanpakken van leefbaarheidsissues (o.a. verward gedrag, woonoverlast, etc.), het voorkomen van polarisatie, tweedeling en radicalisering en kan sociale veerkracht in de wijken versterken.

OMGEVINGSWET

Dit najaar kan de raad de Omgevingsvisie vaststellen. Die kwam tot stand na een participatieproces waarin inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners in verschillende gespreksavonden meedachten over ambities en thema's per gebied (binnenstad, buitengebied, bedrijventerreinen en wijken & dorpen). Daarnaast werken we in een pilot aan een Omgevingsplan voor een beperkt gebied om hiermee ervaring op te doen bij het maken van zo'n plan. In een proef met de Omgevingstafel gaan we met partners als brandweer en bijvoorbeeld waterschap na hoe we een werkwijze kunnen ontwikkelen waarbij we in 8 weken een complexe vergunning kunnen afgeven. Op een zogenaamde intaketafel beoordelen partners vooraf gezamenlijk de kansrijkheid van een initiatief.

NIJWSTRAATKWARTIER

De nieuw ingerichte Nieuwstraat en het bewonersinitiatief de Hagedoorn zijn blikvangers als het gaat om de nieuwe werkwijze in de wijk. Gewerkt wordt nu aan onder meer veiligheid en handhaving en de sloop en nieuwbouw van de Witvoeten- en Gravenstraat. Er zijn verschillende activiteiten rondom de energietransitie, zoals de proef voor woningeigenaren om hun huis aardgasvrij-ready te maken. Een groep actieve ondernemers van bedrijventerrein Achter de Molen werkt aan een metamorfose van dit nu nog desolate bedrijventerrein. Door bewonersinitiatieven en sociale samenhang te ondersteunen bouwen we aan vertrouwen en betrokkenheid bij de wijk.

Coronaspiegel

Vanaf half maart wordt ons dagelijks leven bepaald door de aanpak van het Corona-virus. Die aanpak heeft waarschijnlijk voor langere tijd effect op de gemeente en gemeentelijke taken. Wat de precieze impact is, valt nog niet te voorspellen. Deze Coronaspiegel brengt de belangrijkste gevolgen voor Almelo in beeld, die we de komende tijd zullen moeten blijven monitoren.

ZORG

- Inzetten op zelf- en samenredzaamheid om de positieve trend van de dalende zorgvraag daar waar mogelijk te stimuleren;
- Niet (volledig) kunnen leveren van geïndiceerde zorg;
- Mogelijke toename eenzaamheid;
- Extra alert op huiselijk geweld, kindermishandeling en (v)echtscheidingen;
- Mogelijke toename van mensen met verward gedrag die zorgen voor buurtoverlast;
- Leerachterstanden nemen toe bij kwetsbare kinderen;
- Vasthouden en versnellen e-healthoplossingen;
- Mogelijk wegvallen uit zorg-infrastructuur van aanbieders met specialistische functies.

Handelingsperspectieven voor programma Zorg

1. Extra aandacht voor monitoring effecten van wegvallen geïndiceerde zorgvraag om te voorkomen dat bestaande problematiek verergert. Juist herindicaties kunnen ons helpen naar gewenste beweging in voorliggende veld om winst te boeken
2. Digitale zorgmogelijkheden op termijn onderdeel laten zijn van inkoopcontract
3. Zorgcontinuïteit garanderen door waar mogelijk creëren alternatief aanbod
4. Bevorderen van zelf- en samenredzaamheid om onder meer eenzaamheid te voorkomen en te bestrijden.

ECONOMIE EN PARTICIPATIE

- Werkloosheid Twente kan oplopen van 4,4% tot 9,6%;
- Tijdelijke toename bijstandsaanvragen;
- Sterke instroom en vertraagde uitstroom bijstandsgerechtigden;
- Economisch profiel Almelo: diversiteit biedt buffers;
- Impact op vrijetijdseconomie: bedrijven worden uitgedaagd tot ander verdienmodel.

Verschuivingen op de arbeidsmarkt: trends en ontwikkelingen

- Mogelijke herwaardering van vitale beroepen, waar MBO'ers van kunnen profiteren: zorg, onderwijs, politie;
- Belang van bouwsector op Twentse economie is groot. Door al geplande overheidsinvesteringen naar voren te halen steunen we deze sector;
- Mogelijk extra werkgelegenheid in de (bio)medische sector, gericht op voorbereiden op en voorkomen van pandemieën.

Handelingsperspectieven voor programma Economie & Participatie

1. Intensiveren van de ondernemersdienstverlening
2. Versnelling en continueren van inzet House of Skills Twente en Fonds voor Vakmanschap
3. Juist nu blijven investeren
4. Versterken aanbodzijde door in te spelen op groei-mogelijkheden aan de vraagzijde van de arbeidsmarkt.

BINNENSTAD

- Door wegvallen omzet op korte termijn mogelijk meer leegstand;
- Sturen op compact centrum door transformatie te stimuleren.
- Door nog sterkere publiek-private samenwerking aantrekkelijk aanbod en profiel creëren.

Handelingsperspectieven voor programma Binnenstad

1. Lanceren maatregelen die de consumentvraag stimuleert: lokaal inkopen, promotiecampagnes, grotere terrassen, ruimere openingstijden, toestaan van vergunningplichtige activiteiten binnen bestaande vergunningen.
2. Sneller toewerken naar compactere binnenstad en schrappen van overbodige planvoorraad
3. Professionele binnenstadorganisatie met actieve samenwerking tussen publieke en private partijen en daarbij inzetten op co-creatie.
4. Stimuleren bezoekersaantallen binnenstad.

VEILIGHEID

- Meer sociale overlast, met name bij kwetsbare groepen.
- Vraagt om gezamenlijke aanpak met inzet van wijkcoaches en meer capaciteit voor opvang, hulp en zorg;
- Lokale criminaliteitsbeeld in Almelo nog niet opvallend gewijzigd. Cybercriminaliteit via sociale media neemt toe. Vermoedelijke verschuiving van ondermijnende criminaliteit.
- Monitoren ontwikkeling en blijvende aandacht voor huiselijk geweld;
- Risico continuïteit bij toezicht en handhaving als de crisis voor langere duur aanhoudt of bij een nieuwe lockdown.

Handelingsperspectieven

1. Extra inzet van wijkcoaches en meer capaciteit voor opvang, hulp en zorg voor kwetsbare personen. Nadruk op signalering door eerste lijn medewerkers die direct contact met inwoners hebben.
2. Extra flexibele capaciteit bij toezicht en handhaving voorhanden hebben
3. Monitoren voldoende expertise & inzet beschikbaar voor sociale veiligheid in relatie tot eventueel bijstellen prioriteiten.

DUURZAAMHEID

- Meer restafval. Aantal inwoners dat beroep doet op kwietscheldingsregeling voor afvalstoffenheffing neemt naar verwachting toe
- Regionale Energie Strategie (RES) Twente 1.0 uiterlijk op 1 juli 2021 gereed
- Door gemeentelijke investeringen op vlak van duurzaamheid naar voren te halen kan gemeente impuls geven aan energietransitie, wat bovendien tot nieuwe banen kan leiden
- Meer ruimte voor en gericht stimuleren van innovatie door kleinere bedrijven.

Handelingsperspectieven voor het programma Duurzaamheid

1. Klimaatakkoord kan impuls betekenen voor bouw- en installatiesector.
2. Als overheden investeringsimpuls geven aan energietransitie.

NIEUWSTRAATKWARTIER

- De lockdown vermindert de connectie met en tussen bewoners. Activiteiten en projecten kwamen stil te liggen
- Initiatief 'Nieuwstraat helpt' van ondernemersvereniging koppelt bewoners met hulpvraag aan bewoners die hulp willen geven
- Sluiting van bedrijven door dalende omzet leidt tot lege panden met risico op verloedering. Ondernemers zijn actief geweest op het ondernemersloket
- Sociaaleconomische effecten van de crisis raken kwetsbare inwoners het hardst
- Ondanks de lockdown startte de pilot verduurzaming eigen woning met woningeigenaren en de werkzaamheden in de Schoolstraat

Handelingsperspectieven voor het programma Nieuwstraatkwartier

1. Monitoren of kwetsbare inwoners met hun vragen het Wijkteam bereiken;
2. Met UWV versneld mogelijkheden onderzoeken naar omscholing voor vitaal beroep of functie in maakindustrie;
3. Organiseren wijkactiviteiten binnen de mogelijkheden om contact en cohesie te stimuleren en spanningen te voorkomen;
4. Met onderwijs, jeugd- en kinderwerk activiteiten organiseren voor ontspanning en tegengaan leerachterstanden.

OMGEVINGSWET

- Invoering Omgevingswet uitgesteld tot 1 januari 2022
- Afronden proces van de Omgevingsvisie conform planning in oktober 2020. Op middellange termijn Omgevingsvisie bijstellen naar mogelijk duurzaam gewijzigde samenleving.

WIJKSTURING

- Nieuw soort, kleinschalige saamhorigheid ontstaan op buurt- en straatniveau in voornamelijk traditionele volkswijken die mogelijk bestaande georganiseerde verbanden kunnen versterken of vervangen
- Verschillende niet-gesubsidieerde maatschappelijke wijkvoorzieningen, bewonersinitiatieven en kleinere sportverenigingen dreigen in financiële problemen te komen
- Door aanhoudende onzekerheid grotere kans dat inwoners in vooral sociaal- en economisch zwakkere wijken het vertrouwen in de overheid verliezen
- Wijkwinkels of winkelbuurten zonder supermarkten in de nabijheid ondervinden mogelijk nadeel van verschuivend of verminderend koopgedrag en maatregelen. Eventuele leegstand leidt tot achteruitgang en verloedering van buurten.

Handelingsperspectieven voor Wijksturing

1. Kleinschalige initiatieven in beeld krijgen en ondersteunen om deze ook na Corona te behouden en versterkend laten zijn aan de meer formeel georganiseerde verbanden;
2. Noodlijdende organisaties vanuit regisseursrol ondersteunen bij (opnieuw) realiseren van solide exploitatie;
3. Vertrouwen bieden door actief te reageren op buurtsignalen, zichtbaar en betrokken te zijn en gemeentelijke plannen en ontwikkelingen in buurten/wijken af te stemmen met inwoners;
4. Via gerichte inzet van wijkbudgetten zaken sneller vlot trekken;
5. Kleine ondernemers actief benaderen en attenderen op reguleringen en mogelijkheden.

We verdelen risico's in 3 categorieën: **HOGERE UITGAVEN, BEDRIJFSVOERING EN LAGERE INKOMSTEN**. Dit op basis van analyse van landelijke beelden, verzamelde gegevens van ruim 100 gemeenten en informatie uit de ambtelijke organisatie. In deze 3 categorieën zien we de grootste uitdagingen door de combinatie van risico's met financiële én maatschappelijke effecten, bekeken vanuit het perspectief van de inwoner en vanuit de gemeente. Op deze risico's zetten we komende periode actief in.

RISICOANALYSE CORONA-EFFECTEN

UITGAVEN

Instroom en uitstroom BUIG

Uitgestelde zorgvraag

Maatschappelijke onrust

Faillissementen

BEDRIJFSVOERING

Verminderde inzet personeel

INKOMSTEN

Geldeningen garantstellingen

Inkomstenderving

Inhoudsopgave

Inleiding.....	9
Bestuurlijke samenvatting.....	10
Wijksturing.....	16
Midterm Review Programma's en betekenis voor de toekomst	19
Programma Zorg	19
Programma Economie & Participatie.....	37
Programma Binnenstad	46
Programma Veiligheid	51
Programma Duurzaamheid.....	57
Programma Omgevingswet.....	62
Programma Nieuwstraatkwartier	66
Coronaspiegel.....	72
Programma Zorg	72
Programma Economie en Participatie	75
Programma Binnenstad	80
Programma Veiligheid	82
Programma Duurzaamheid.....	83
Programma Omgevingswet.....	84
Programma Nieuwstraatkwartier	84
Wijksturing	86
Risicoanalyse.....	88
Financieel meerjarenperspectief	93
Bijlage Overzicht afdoening moties	101

Inleiding

Voor u ligt de Perspectiefnota 2020. De Perspectiefnota 2020 combineert een terugblik op twee jaar beleidsinspanningen in de *midterm review* met een vooruitblik; zowel inhoudelijk als financieel. Het geeft u inzicht in de relevante trends en ontwikkelingen voor de komende jaren. Jaren die uitdagend, spannend en ook onzeker zullen zijn door tal van factoren waarvan de effecten van de coronacrisis de meest actuele zijn. Vanzelfsprekend is daarvoor in deze Perspectiefnota aandacht.

Het centraal stellen van de vraag of behoefte van onze inwoners is al enkele jaren het streven. Dit is vertaald in de zeven programma's en bijbehorende ambities, visies en doelstellingen die door de raad zijn vastgesteld. Dit jaar richt de Perspectiefnota extra aandacht op wijksturing. Juist in deze tijd zien we (opnieuw) het belang van wijksturing: signaleren, handelen en regisseren op de domeinen leefbaarheid en veiligheid. Wijksturing stelt ons in staat de betrokkenheid van inwoners en ondernemers te vergroten, hun belang meer voorop te stellen en daarnaar te handelen.

Het nut en de noodzaak voor een koersvaste inzet blijkt ook uit de programmatische hoofdstukken van deze Perspectiefnota waarin een *midterm review* wordt gegeven van de huidige stand van zaken. Met de raad is afgesproken na twee jaar terug te kijken en de resultaten in beeld te brengen en dat doen we hierbij. Voor alle programma's geldt dat deze stevig zijn verankerd qua uitvoering, de gewenste resultaten opleveren en gericht blijven op de door de raad vastgestelde ambities. Omdat de coronacrisis en de nasleep daarvan bij het schrijven van de Perspectiefnota zich nog volop ontwikkelen, zal dit nauwlettend worden gevolgd om, indien gewenst, tijdig bijsturen mogelijk te maken. Onzeker is nog hoe lang dit gaat duren, hoe groot de economische schade zal zijn en welke impact er op de langere termijn zal zijn. We zien ook de kracht en diversiteit van Almelo: bij mensen onderling, in het economisch profiel en in de initiatieven met en voor elkaar.

We staan stil bij de vooruitgang die de gemeente Almelo op tal van terreinen heeft geboekt. In financieel opzicht laat het meerjarenperspectief tot en met 2024 een positief beeld zien. Een vooruitgang die alleen mogelijk was dankzij de gezamenlijke inzet en inspanningen van iedereen in de stad. Dat verdient erkenning en waardering. Tegelijkertijd maakt de Perspectiefnota 2020 duidelijk dat we nog een weg te gaan hebben en dat het vasthouden aan de eerder ingezette koers noodzakelijk blijft. Dit is noodzakelijk voor het verbeteren en bestendigen van onze lokale economie, de werkgelegenheid, de zorgstructuur, het beroepsonderwijs of de openbare ruimte om maar enkele voorbeelden te noemen.

Hoogachtend

Het college van B&W van Almelo.

Bestuurlijke samenvatting

Tot de uitbraak van het coronavirus en de daaropvolgende aanpak lagen de programma's op koers zoals blijkt uit de *midterm review*. Vanaf medio maart ervaren we de effecten van het coronavirus en de maatregelen die zijn genomen. Onzeker is hoe groot de economische schade zal zijn en wat de impact op de langere termijn zal zijn. Om de negatieve effecten te dempen en kansen te benutten zijn er per programma concrete handelingsperspectieven voor Almelo geformuleerd. Door samenwerking met partijen en te blijven monitoren blijven we alert en proactief opereren. Naast een landelijke revival voor wijken willen we in lijn met onze visie voor "Stad en Resultaat" onze eigen wijksturing verder doorontwikkelen. We houden vast aan financiële en inhoudelijke ambities. We zien ook de noodzaak om vanaf nu de incidentele budgetten voor jeugdzorg en wmo structureel in te zetten. De vertraging van de herverdeling van het gemeentefonds vraagt om aandacht; juist omdat met die herverdeling de positie van gemeenten zoals Almelo recht zou worden gedaan.

Wijksturing: betrokkenheid voorop

Wijksturing gaat over inwoners die zelf bijdragen aan hun eigen wijk, vanuit hun eigen belevingswereld. Welke kwesties spelen in de wijk als het gaat om leefbaarheid? Wat is er wél mogelijk? Met aandacht proberen we inwoners te bewegen tot concrete acties, samen met gemeente en professionele partners in de wijk. Als bekende gezichten in de wijk brengen de wijkregisseurs in beeld wat de opgaven zijn en helpen bij het vertalen daarvan in projecten en beleidsopgaven. Wijksturing is één van de leidende sturingsprincipes uit "Voor Stad en Resultaat." Hiermee wil Almelo de betrokkenheid van inwoners en ondernemers vergroten, hun belang meer voorop stellen en daarnaar handelen. Daarbij ligt de prioriteit op leefomgeving en veiligheid. Wijkregisseurs gaan meesturen op de uitvoering om op die manier de optimale mix te vinden tussen technische noodzaak, maatschappelijke waarde en het voorkomen van afglijden van wijken. Per wijk worden wijkopgaven gemaakt waarin de activiteiten worden beschreven. Uiteraard blijven wijkregisseurs ook de natuurlijke verbinder voor inwonersinitiatieven en partner in de communicatie van gemeentelijke projecten. Het college zal voor de raadsbehandeling van de Perspectiefnota de nadere spelregels voor de budgetten vaststellen zoals de raad in een amendement heeft verzocht.

Zorg: programmatische aanpak werkt; blijvend lobbyen voor kostendekkende Rijksbijdrage

Sinds 2019 werken we aan realisatie van onze vier strategische doelen. Dat doen we via een veelheid aan projecten en maatregelen. De beschreven projecten dragen bij aan realisatie van onze doelen om de zelfredzaamheid van onze inwoners te bevorderen, talenten te ontwikkelen en waar nodig duurzaam goede zorg te kunnen leveren. Eén van de vier doelen, namelijk het beter uitkomen met Rijksmiddelen, hebben wij uitgewerkt in twee maatregelenplannen. Daarin ligt het accent op het invullen van onze taakstellingen, zoals vastgesteld in de programmabegroting 2019. We zien dat de programmatische aanpak ertoe leidt dat zelfredzaamheid, talentontwikkeling en zorg steeds meer integraal onderdeel worden van alle werkvelden. En dat we daarbij zowel oog hebben voor een goede start voor kinderen en jongeren als voor kwetsbare ouderen.

We hebben samen met vele partners de afgelopen twee jaar ingezet op vele activiteiten. Sommigen leiden direct tot zichtbare opbrengsten en anderen vragen een langere adem. Op basis van permanente monitoring van de activiteiten en van trends en ontwikkelingen in de zorgvraag én in de samenleving sturen we permanent bij. Zo werken we aan het beperken van de zorgvraag en de daarmee gemoeide zorgkosten en versterken we de draagkracht in de stad en in onze bevolking. Tegelijkertijd zien we dat de autonome zorgvraag in de samenleving nog steeds stijgt, dat de inkomsten vanuit het Rijk niet kostendekkend zijn en dat het Rijk met allerlei besluiten onze zorgkosten negatief beïnvloedt. Daardoor staan de netto-opbrengsten van al onze inspanningen nog steeds onder druk.

We kunnen concluderen dat we op koers liggen met onze taakstelling, maar tegelijkertijd is er sprake van groeiende tekorten op deelbudgetten binnen onze begroting. We moeten dan ook volop blijven inzetten op al onze activiteiten en op een lobby om te komen tot een kostendekkende Rijksbijdrage voor onze taken in het sociaal domein.

Economie & Participatie: diversiteit en proactief handelen

Tot aan maart 2020 ligt het programma Economie & Participatie op koers richting de gestelde doelen en bijbehorende indicatoren. Investeren in onze stad loont: investeren in het vestigingsklimaat, investeren in Almeloërs en investeren in de samenwerking met partners resulteerde in een groei van de werkgelegenheid en een daling in de werkloosheid. Vanaf medio maart ervaren we de effecten van de coronacrisis en de maatregelen die zijn genomen. Onzeker is nog hoe lang dit gaat duren, hoe groot de economische schade zal zijn en welke impact er op de langere termijn zal zijn. De verwachting is dat het aantal faillissementen toeneemt, de economische groei ombuigt naar een krimp en het aantal bijstandsgerechtigden stijgt. We zien kansen om –halverwege dit programma – te blijven inzetten op de uitvoering van onze projecten en beleid met een aantal nieuwe accenten als het gaat om het continu arbeidsfit houden van bijstandsgerechtigden, het beperken van nieuwe instroom in de bijstand van buiten Almelo, het kunnen blijven aanbieden van aantrekkelijke bedrijfsterreinen en het profileren van het mooie economische klimaat en bedrijven van Almelo.

We zien ook de kracht en diversiteit van de Almelose en regionale economie. De vrijetijdseconomie (horeca en evenementen) en de retail is en wordt hard geraakt maar probeert op creatieve manieren weer op te starten binnen de gestelde kaders. Onze industrie draait veelal nog volop door en in de logistiek zien we groei in het onlineshoppen terwijl het internationale transport sterk is afgenomen. We proberen onze ondernemers, klein en groot, zo goed mogelijk te ondersteunen door snel in te spelen op vragen en zelf proactief contact te houden en te leggen. We zijn actief naar nieuwe aanvragers van bijstand door hun waar mogelijk direct naar een nieuwe baan te begeleiden.

Ondanks onze inzet en die van onze partners, gaat de coronacrisis de doelen van het programma raken en het is onwaarschijnlijk dat we de geformuleerde streefwaarden op de indicatoren dit jaar kunnen realiseren. De omvang van de impact is nu nog moeilijk in te schatten. Hier komen we bij de behandeling van de begroting dit najaar op terug.

Binnenstad: inzet op sterkere en gezamenlijke sturing

Het programma binnenstad begint medio 2020 zijn vruchten af te werpen. Inwoners zijn positiever over de sfeer, evenementen, gastvrijheid, etc. De aantrekkelijkheid van het kernwinkelgebied is verbeterd en op enkele panden na in het kernwinkelgebied volledig in gebruik door winkels en horeca. Er worden verschillende maatregelen getroffen om de winkelleegstand in de overige delen te verminderen en de transformatie begint langzamerhand op gang te komen. Sinds een paar maanden is het rustig in de binnenstad. De horeca is slechts deels weer open, evenementen zijn afgelast en het aantal mensen in de winkelstraat is hard terug gelopen. De vraag is of mensen de binnenstad straks weer als vanouds gaan bezoeken. De verwachting is dat de leegstand in ieder geval gaat toenemen. We waren op de goede weg, maar de indicatoren van het programma binnenstad staan vanwege de coronacrisis onder druk. De mate waarin is nu nog niet weer te geven.

Met de inzet van nu reeds gedefinieerde acties en instrumenten zullen we ons terug moeten vechten. Dat vergt tijd. Dat vergt leiderschap. En dat vraagt een nog sterkere samenwerking tussen gemeente, ondernemers, cultuur en vastgoedeigenaren. Gezamenlijk moeten we meer dan ooit sturen op een compacter en aantrekkelijker winkelcentrum, transformatie aan de randen en het wegnemen van plancapaciteit op onwenselijke locaties.

Veiligheid: na opwaarts beeld nu ook het accent op verbinding tussen zorg en veiligheid

Samenvattend voor programma Veiligheid zijn er halverwege de programma looptijd (midterm) geen bijzondere effecten of ontwikkelingen op het niveau van ambities en strategische doelstellingen te benoemen, anders dan gesignaleerd in de jaarverantwoording 2019. Qua criminaliteitsbestrijding en versterking van het veiligheidsgevoel op wijk- en buurniveau liggen wij op basis van wat wij nu zien ook voor de langere termijn op koers en zijn de opgaven onveranderd en vooralsnog niet beïnvloed door de coronacrisis. Als gevolg van de coronacrisis ligt de focus op het versneld tijdelijk versterken van gemeentelijk toezicht en handhaving (BOA's) hetgeen als een positief effect kan worden aangemerkt.

Uit de CBS Veiligheidsmonitor 2019 blijkt dat de veiligheidsbeleving in Almelo een gunstig beeld en een opwaartse trend vertoont. Het gevoel van veiligheid in wijk en buurt is toegenomen en dat geldt ook voor het vertrouwen in de gemeente.

Het deelprogramma Zorg en Veiligheid start medio 2020 op. In de eerste fase van het programma Veiligheid lag het focus op bestuurlijke interventies en repressie (aankpak ondermijnende criminaliteit). In het licht van de coronacrisis en de te verwachten effecten op de sociale veiligheid moet het accent komen te liggen op de verbinding tussen zorg en veiligheid. Dit om kwetsbare mensen de juiste hulp en zorg te kunnen bieden.

In het kader van de versterking van de samenwerking tussen zorg en veiligheid komt er vanuit het sociaal domein een voorstel om vorm en inhoud te geven aan de preventieve aankpak van mensenhandel en uitbuiting.

Duurzaamheid: trotser op onze blauwgroene stad

Het programma Duurzaamheid ligt stevig op koers. Sterker nog; dit jaar zijn de einddoelstellingen meer functioneel groen en meer open water al gerealiseerd. Bij (onderhouds)projecten in de

openbare ruimte is nu structureel aandacht voor functioneel groen en voorkomen van wateroverlast en droogte. Almeloërs herkennen dit en zijn een stuk trotser op hun blauwgroene stad.

De concept Regionale Energie Strategie (RES) Twente is vastgesteld, waarin onze Duurzame Energieladder als input is gebruikt voor het bod van Almelo. In de Duurzame Energieladder staat de visie op grootschalige en kleinschalige duurzame energieopwekking en weten initiatiefnemers wat de beleidskaders zijn. Deze aanpak van Almelo wordt alom gewaardeerd, zowel binnen de regio als landelijk. De warmtevisie is in concept gereed en we willen begin 2021 bij het Rijk middelen voor een proeftuin aanvragen voor het realiseren van een aardgasvrije wijk.

Het zonnepark Aadijk Almelo behoort tot de tien grootsten van Nederland. Op daken ligt al bijna 10 hectare aan zonnepanelen. En de eerste (kleine) windmolen in Twente staat in Almelo. Veel scholen hebben duurzaamheid opgenomen in hun lespakket en zijn zelf actief met verduurzamen van hun gebouw en vergroenen hun schoolplein. En tot nu toe zijn er tien duurzame initiatieven van inwoners geweest.

De coronacrisis leidt voor het programma Duurzaamheid niet tot grote vertragingen of grote risico's. Alleen in het kader van participatie is er iets vertraging. Hiervoor wordt aan een (digitale) oplossing gewerkt. Wel kan door de huidige omstandigheden naar aanleiding van de coronacrisis het verduurzamen van gebouwen, plaatsen van zonnepanelen en aanschaf van elektrische auto's (vooral) bij bedrijven een iets lagere prioriteit krijgen.

Omgevingswet: van stadsgesprek en anders werken op weg naar januari 2022

De uitvoering van het programma Omgevingswet ligt op koers. Voor de omgevingsvisie zijn ambities opgesteld, gebieden en thema's benoemd. Er hebben diverse stadsgesprekken met stakeholders uit de stad en inwoners en bedrijven plaatsgevonden. Deze gesprekken komen voort uit het participatieproces zoals is vastgelegd in het participatieplan voor de omgevingsvisie. De opbrengsten van deze gesprekken dienen als bouwstenen voor de omgevingsvisie. In oktober wordt de omgevingsvisie door de gemeenteraad vastgesteld.

Parallel aan het traject van de omgevingsvisie is gestart met het omgevingsplan. Door middel van een pilot wordt gewerkt aan een omgevingsplan voor een beperkt gebied om ervaring op te doen wat er allemaal komt kijken bij het maken van een omgevingsplan. De invoering van de Omgevingswet kent diverse digitale verplichtingen. Om aanvragen vanuit het Digitaal Stelsel Omgevingswet te kunnen ontvangen is software aangeschaft zodat initiatiefnemers digitaal hun vergunning kunnen aanvragen. Daarnaast is plansoftware aangeschaft voor het publiceren van vastgesteld beleid. Het Rijk heeft bekend gemaakt dat de nieuwe datum voor de invoering van de Omgevingswet is vastgesteld op 1 januari 2022.

Op het gebied van de dienstverlening zijn we gestart met een pilot, de zogenaamde omgevingstafel, waarbij we samen met (externe) ketenpartners oefenen om te komen tot een werkwijze waarmee we binnen 8 weken een complexe vergunning kunnen afgeven. Voorafgaand aan de omgevingstafel komen initiatieven op de intaketafel waar de kansrijkheid van het initiatief wordt beoordeeld. De intaketafel is van start gegaan. Het anders werken loopt parallel aan de inhoudelijke opgaven doordat aan de inhoudelijke opgaven wordt gewerkt langs de uitgangspunten van de Omgevingswet.

Nieuwstraatkwartier: samen op weg naar een mooiere wijk

Het programma Nieuwstraatkwartier ligt op koers, de afgelopen jaren is er een basis gelegd. Het programma Nieuwstraatkwartier sluit aan bij wat er leeft in de wijk en zoekt de samenwerking met bewoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties om er samen meer van te maken. In de praktijk zien we dat dit werkt. Behaalde resultaten inspireren bewoners en partners om ook met een voorstel te komen en bij de uitwerking zelf een actieve rol te pakken. Het gaat hierbij niet alleen om kleine initiatieven, ook om grote vraagstukken voor de wijk (of voor de stad). Het besluit over de regulering van kamerverhuur is daarvan een voorbeeld.

De aanpak kenmerkt zich door integraal en opgavegericht werken in tijdelijke coalities die focussen op een gezamenlijk doel. Fysiek en sociaal trekken samen op en dit heeft meerwaarde, zoals blijkt in de Nieuwstraat. Niet alleen de straat is opnieuw ingericht er is nu ook een ondernemersvereniging en een bewonersgroep die activiteiten organiseert. De aanpak van het programma Nieuwstraatkwartier appelleert aan eigenaarschap en de verbinding tussen partijen. Samen zijn we op weg naar een mooiere wijk.

Het programma Nieuwstraatkwartier werkt aan uiteenlopende opgaven. De afgelopen tijd waren de nieuw ingerichte Nieuwstraat en het bewonersinitiatief de Hagedoorn de blikvangers. Voor de komende tijd staan onder meer de activiteiten voor de energietransitie, veiligheid en handhaving en de sloop en nieuwbouw van de Witvoetenstraat en Gravenstraat op het programma.

In het Nieuwstraatkwartier startten en consolideerden de afgelopen jaren tal van initiatieven en interventies met succes. We kunnen nu voortbouwen op die basis en om die verder te versterken moet deze positieve lijn langjarig worden vastgehouden. Een lokale overheid die nabij is, wendbaar inspeelt op reële behoeften uit de wijk en luistert naar inspraak zijn ingrediënten die hebben bijgedragen aan de behaalde resultaten. Deze en andere geleerde lessen worden ingezet in de verdere implementatie van wijksturing.

Coronaspiegel en risicoanalyse: kansen en risico's in beeld, actieve monitoring en sturing

Vanaf half maart wordt ons dagelijks leven bepaald door de aanpak van de coronacrisis. Die aanpak heeft waarschijnlijk voor langere tijd effect op de gemeente en gemeentelijke taken. In de coronaspiegel zijn per programma de trends en ontwikkelingen in beeld gebracht; is een eerste duiding toegevoegd en is benoemd hoe we de komende periode inzetten om negatieve effecten zoveel mogelijk te dempen en hoe we kansen willen stimuleren. Die handelingsperspectieven zien we als uitgangspunt zonder dat daarbij nieuwe mogelijkheden worden uitgesloten. Aanvullend op de coronaspiegel is een risicoanalyse uitgevoerd om op de belangrijkste risico's te focussen. Op deze risico's zetten we komende periode actieve beheersing. Dit blijven we doorlopend doen omdat de situatie dynamisch is en om een flexibele aanpak vraagt. We gebruiken daarbij de meest actuele informatie, daarmee wordt het beeld op de gevolgen van deze crisis steeds scherper.

Financieel meerjarenperspectief

Het vertrekpunt, de programmabegroting 2020, liet een positief beeld zien met oplopende saldi tot 2,4 miljoen euro in 2023 en 2024. Met de mutaties in de deze perspectiefnota verbetert het meerjarenperspectief verder tot ruim 3 miljoen euro voordelig vanaf 2022. Hiervoor is een

belangrijke randvoorwaarde dat de totale bezuinigingsopgave van ruim 12 miljoen euro uit de programmabegroting 2020 wordt gerealiseerd. De mogelijke structurele effecten van de coronacrisis zijn niet verwerkt in het meerjarenperspectief. Deze effecten zijn nog te onzeker en bovendien is er nog geen volledige duidelijkheid over compensatie door het Rijk. We zullen de reguliere planning- en controlcyclus gebruiken om de raad nader te informeren over de coronacrisis. Ook het effect van de herijking van het gemeentefonds is niet verwerkt. Besluitvorming over de herijking is door het Rijk uitgesteld tot eind 2020.

De grootste mutatie in het meerjarenperspectief is de vrijval van het spaarbedrag voor het financieel herstelplan. Het college voorziet dat vanaf 2022 het spaarbedrag van 2,59 miljoen euro kan vrijvallen, omdat dan het weerstandsvermogen de huidige streefwaarde bereikt.

Almelo ontvangt van het Rijk in de periode 2019 t/m 2021 ongeveer 1,8 miljoen tot 2,4 miljoen euro per jaar extra middelen jeugdhulp. Het Rijk geeft aan dat gemeenten deze middelen als structureel mogen beschouwen, maar laat besluitvorming over het structurele karakter aan een nieuw kabinet. De gemeente had in de programmabegroting 2020 gekozen de extra middelen jeugdhulp niet structureel op te nemen. Het argument toen was dat de toezegging van het Rijk onvoldoende hard was. Inmiddels hebben de financieel toezichthouders bij de beoordeling van de gemeentelijke begrotingen ingestemd met de structurele opname. De Perspectiefnota 2020 is een nieuw afwegingsmoment. Het college neemt de extra middelen jeugdhulp nu op in het financieel meerjarenperspectief.

De besparing op subsidies wordt versneld en verlaagd. Met versnellen bedoelen wij dat in 2021 niet de oorspronkelijke 1 miljoen euro, maar dan al 1,7 miljoen euro zal worden bespaard. De oorspronkelijke structurele besparing van 2 miljoen euro, zal worden verlaagd naar 1,7 miljoen euro structureel vanaf 2022.

Het Rijk heeft de meicirculaire 2020 gepubliceerd. Het netto effect, waarbij rekening wordt gehouden met de reserveringen, is voor alle jaren voordelig. Oplopend van 680.000 euro in 2021 tot ruim 1,5 miljoen euro in 2022.

Wijksturing

Inleiding

Met het vaststellen van de gemeentelijke visie “Voor Stad en Resultaat” in 2018 heeft Almelo onder meer gekozen voor de drie sturingsprincipes; lijn-, programma- en wijksturing. Hiermee wil Almelo de betrokkenheid van inwoners en ondernemers vergroten, hun belang meer voorop stellen en daarnaar handelen. Wijksturing is de manier waarop de betrokkenheid van inwoners en ondernemers in de wijken en dorpen wordt georganiseerd. Wijksturing gaat over inwoners, die zelf bijdragen aan hun eigen wijk, vanuit de eigen belevingswereld. Wijkaandacht past in de besturingsfilosofie ‘organiseren van nabijheid’.

Visie

De gemeente Almelo vindt dat Almelo een levendige en vitale stad moet zijn/blijven waar het volgens inwoners en ondernemers fijn wonen, werken en verblijven is. Door wijkgericht te werken dragen gemeente en partners bij aan de leefbaarheid en sociale samenhang binnen wijken. Vanuit en voor de wijken worden trends en (strategische) ambities gesignaleerd die soms ook stadsbreed hun impact hebben. Wijksturing sluit aan bij de identiteit en dynamiek van de wijk of dorp. Dit impliceert dat geen wijk hetzelfde is; er mogen dus verschillen zijn of ontstaan. Belangrijk is dat gezamenlijke belangen met andere wijkpartners worden geformuleerd, focus wordt aangegeven en hierop concrete acties worden ingezet. De wijkregisseurs zijn strategische partners in projecten en beleidsopgaven en zijn tegelijkertijd een bekend gezicht in de wijk.

Ambities

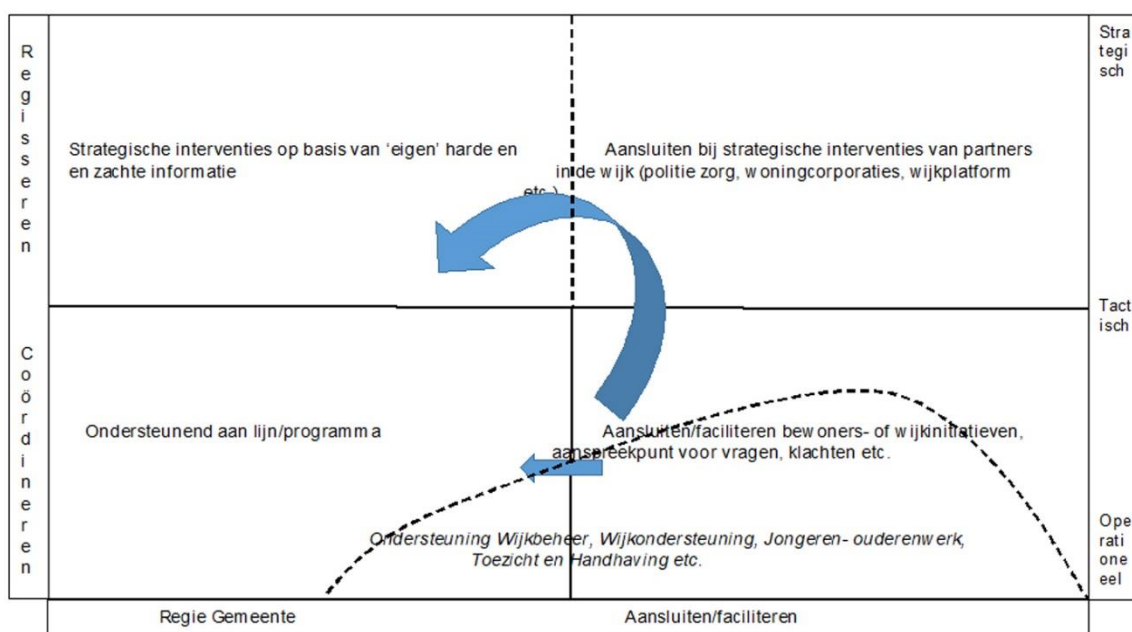
Voor de ambities van wijksturing wordt gekozen om te komen van wijkbewust werken naar wijkgericht werken. Dit leidt tot de volgende ambities:

Onderwerp	Ambitie
Reikwijdte	<ul style="list-style-type: none">• Integrale opgave afgestemd met externe partijen• Beheer en ontwikkeling van de wijk in stedelijk perspectief
Werkwijze	<ul style="list-style-type: none">• Planning- en controlcyclus ingericht op wijkproducten zoals monitor, ambities en opgaven
Participatie inwoners	<ul style="list-style-type: none">• Gemeentebreed functioneren inwoners samen met de gemeente• Inwoners zijn adviseurs, meedenkers, uitvoerders en mee-beslissers binnen randvoorwaarden van het bestuur
Structuur bestuurlijk	<ul style="list-style-type: none">• Bestuur werkt samen op basis van gelijkwaardigheid met inwoners. Elke wijk heeft een wijkwethouder
Structuur ambtelijk	<ul style="list-style-type: none">• Procesgerichte organisatie met multidisciplinaire wijksturingsteam dat integraal verantwoordelijk is voor de resultaten in een wijk• Ketensamenwerking met externe partijen
Samenwerking met derden	<ul style="list-style-type: none">• Afspraken over processen waarin samenwerking wenselijk en noodzakelijk is• Samenwerkingspartners gaan een inspanningsverplichting aan om verbeteringen in de wijk te realiseren

Doorontwikkeling

De aandacht voor wijken past binnen de besturingsfilosofie "organiseren van nabijheid". Het realiseren van dit toekomstbeeld vergt echter wel een doorontwikkeling van tactisch opereren naar strategisch regisseren. Om wijksturing als één van de sturingsprincipes voor de gemeente neer te zetten, is het noodzakelijk dat wijksturing in positie komt en regie kan voeren op verschillende onderdelen binnen de organisatie. Dit is in onderstaand figuur schematisch verbeeld. Deze doorontwikkeling gaat niet vanzelf: daarvoor zijn niet alleen aanvullende afspraken nodig over de mandaten en bevoegdheden van wijksturing maar ook een periode om vanuit de diverse disciplines samen te leren. Bij wijksturing is er mogelijk een opdrukkende werking op de reguliere budgetten, of een verschuiving, of juist een besparing.

Wijksturingsmodel Almelo

Figuur 1 Kwadrant doorontwikkeling wijksturing

Wijksturing geeft een betere afweging in de besteding van middelen, omdat de werkelijke behoefte leidend wordt en niet het inhoudelijke specialisme centraal staat. Na de recente uitrol van de sociale wijkteams willen we in de wijken een sterkere verbinding maken tussen het sociale en fysieke domein. Prioriteit voor de leefomgeving en veiligheid komt voort uit de wensen om op die domeinen te sturen die dagelijks van grote invloed zijn op de beoordeling van de leefomgeving van inwoners. Met de prioritaire sturing op leefomgeving en veiligheid krijgen de wijkregisseurs ook een nadrukkelijke rol bij het medebepalen van de investeringen voor groen, blauw en grijs. Wijkregisseurs gaan meesturen op de uitvoering om op die manier de optimale mix te vinden tussen technische noodzaak, maatschappelijke waarde en het voorkomen van afglijden van wijken. Natuurlijk blijven wijkregisseurs ook de natuurlijke verbinder voor inwonersinitiatieven en partner in de communicatie van gemeentelijke projecten.

Wijkopgaven en monitoring

Voor een goede afweging van nut en noodzaak van verschillende mogelijke interventies worden per wijk wijkopgaven gemaakt. Hierin staan de activiteiten met bijbehorende projecten voor de komende periode gedefinieerd. Deze wijkopgaven komen tot stand op basis van doorleefd inzicht in de wijken en op basis van objectieve én subjectieve criteria. Elke wijkopgave bevat een analyse van de staat van de wijk. Voor de analyse en monitoring wordt gebruik gemaakt van het wijkkompas. Deze geeft een beeld over de staat van de wijk en bevat een waaier aan subjectieve en objectieve indicatoren over meerdere thema's. Door jaarlijks indicatoren te actualiseren en de scores te vergelijken met die van voorgaande jaren is het mogelijk om ontwikkelingen op relevante thema's, gekoppeld aan de wijkopgave, te monitoren. Ook kan het wijkkompas ingezet worden voor dialoog.

Voor alle wijken wordt dezelfde basis-set aan indicatoren gehanteerd. Daarnaast is er ruimte om gebied-specifieke indicatoren toe te passen zodat aangesloten wordt op het eigene van de wijk. Daarnaast wordt er voor informatie over de wijk gebruik gemaakt van de kennis, kunde en inzicht aanwezig in het veld bij zowel professionals (bijv. buurtbeheer, wijkondersteuner, jongerenwerker, wijkagent) als bij georganiseerde en ongeorganiseerde inwoners.

Spelregels inzet budgetten

Bij de Programmabegroting 2020 nam de gemeenteraad een amendement aan waarmee 150.000 euro werd gereserveerd voor verdere doorontwikkeling van wijkgericht werken; in de meerjarenraming oplopend naar 300.000 euro in 2023. Dit bedrag wordt beschikbaar gesteld als een collegebesluit over de spelregels is genomen waarin expliciet is beschreven waarvoor het geld mag worden aangewend, wie bevoegd is om het geld toe te kennen en hoe het wordt verantwoord. Dit collegebesluit zal voorafgaand aan de raadsbehandeling van de Perspectiefnota worden genomen. De raad zal hierover met een aanvullende raadsbrief actief worden geïnformeerd.

Midterm Review Programma's en betekenis voor de toekomst

Programma Zorg

Samenvatting

Sinds 2019 werken we aan realisatie van onze vier strategische doelen. Dat doen we via een veelheid aan projecten en maatregelen. De beschreven projecten dragen bij aan realisatie van onze doelen om de zelfredzaamheid van onze inwoners te bevorderen, talenten te ontwikkelen en waar nodig duurzaam goede zorg te kunnen leveren. Eén van de vier doelen, namelijk het beter uitkomen met Rijksmiddelen, hebben wij uitgewerkt in twee maatregelenplannen. Daarin ligt het accent op het invullen van onze taakstellingen, zoals vastgesteld in de programmabegroting 2019.

We zien dat de programmatische aanpak ertoe leidt dat zelfredzaamheid, talentontwikkeling en zorg steeds meer integraal onderdeel worden van alle werkvelden. En dat we daarbij zowel oog hebben voor een goede start voor kinderen en jongeren als voor kwetsbare ouderen.

We hebben samen met vele partners de afgelopen twee jaar ingezet op vele activiteiten. Sommigen leiden direct tot zichtbare opbrengsten en anderen vragen een langere adem. Op basis van permanente monitoring van de activiteiten en van trends en ontwikkelingen in de zorgvraag én in de samenleving sturen we permanent bij. Zo werken we aan het beperken van de zorgvraag en de daarmee gemoeide zorgkosten en versterken we de draagkracht in de stad en van onze bevolking.

Tegelijkertijd zien we dat de autonome zorgvraag in de samenleving nog steeds stijgt, dat de inkomsten vanuit het Rijk niet kostendekkend zijn en dat het Rijk met allerlei besluiten onze zorgkosten negatief beïnvloedt. Daardoor staan de netto-opbrengsten van al onze inspanningen nog steeds onder druk.

We kunnen concluderen dat we op koers liggen met onze taakstelling, maar tegelijkertijd is er sprake van groeiende tekorten op onze begroting. We moeten dan ook volop blijven inzetten op al onze activiteiten en op een lobby om te komen tot een kostendekkende rijksbijdrage voor onze taken in het sociaal domein.

Ambitie en strategische doelen

Ervoor zorgen dat mensen en de stad het beste uit zichzelf kunnen halen.

Deze ambitie hebben wij vertaald in de volgende strategische doelen:

1. In 2022 redden meer Almeloërs zich zonder hulp van de overheid, zo nodig met steun van naasten.
2. In 2022 ontwikkelen 0- tot 23-jarige Almeloërs hun talenten beter op (voor)scholen.
3. In 2022 komt de gemeente Almelo beter uit met de Rijksmiddelen voor Wmo en Jeugd.
4. In 2022 krijgen Almeloërs die hierop zijn aangewezen meer doeltreffende zorg en steun die aansluit bij hun behoeften.

Voor deze doelen hebben wij indicatoren opgesteld waarover we bij de jaarverantwoording 2019 de stand van zaken hebben aangegeven. De laatste stand van zaken rondom de indicatoren hebben wij niet aangepast voor de eerste vier maanden van 2020.

Terugblik

In deze terugblik geven wij aan welke inzet we op de strategische doelen hebben gepleegd. Voor zover mogelijk geven wij kwalitatief en/of kwantitatief aan welke opbrengsten deze inzet heeft opgeleverd.

Onze ambitie is dat wij de zorg een kwaliteitsimpuls willen geven door innovatie, het bieden van goede zorg en dat wij willen uitkomen met Rijksmiddelen. Onze ambitie om uit te komen met Rijksmiddelen hebben wij ingevuld met maatregelenplannen waar primair het accent ligt op het invullen van onze taakstellingen, zoals vastgesteld in de programmabegroting 2019. Hierin staat een oplopende taakstelling van ruim 7,5 miljoen euro in 2022 op de budgetten van Wmo en Jeugd. Om deze taakstellingen te realiseren, heeft het college de maatregelenplannen 1 en 2 vastgesteld ([BW-6696](#) en [BW-7023](#)). Bij het vaststellen van deze maatregelen hebben we besloten om niet (alleen) kil het mes of de kaasschaaf in budgetten te zetten, maar vooral ook in te zetten op ombuigen en vernieuwen. We hebben ingezet op kwaliteit, efficiënter werken, duidelijke keuzes maken aan de voorkant en de vernieuwingen doorvoeren zoals onze doorbraakmethode en dagstructurering.

Naast het werken aan deze besparingsmaatregelen, willen wij het stelsel van zorg en ondersteuning in Almelo ook op de lange termijn maatschappelijk en financieel duurzaam krijgen en houden. Dit hebben wij binnen het programma Zorg uitgewerkt in verschillende projecten die gericht zijn op kwalitatief goede zorg en innovatie, met waar mogelijk de focus op eigen kracht van mensen. Op basis van goede monitoring op trends als vergrijzing, langer thuis wonen en het (te) hoge beroep op de jeugdhulp, zijn projecten gestart. Hiermee verwachten we de stijging van de zorgvraag en de daarbij gemoeide kosten te beperken en de draagkracht in de stad te versterken. Samen met onze (keten)partners (welzijn, verenigingsleven, sport, zorgaanbieders, huisartsen en Jeugdgezondheidszorg) willen wij innovatieve- en preventieve initiatieven aanjagen en/of faciliteren.

Doel 1: In 2022 redden meer Almeloërs zich zonder hulp van de overheid, zo nodig met steun van naasten

Preventieagenda

Met het opstellen van een preventieagenda willen we zoveel mogelijk voorkomen dat inwoners hun zelfredzaamheid en regie verliezen, en bevorderen dat hun vermogen om zich aan te passen bij mogelijke tegenslagen op alle leefgebieden zo groot mogelijk blijft. Alles was er op gericht om voor de zomer (2020) een concept-preventieagenda te kunnen presenteren.

We hebben een analyse gemaakt van welke activiteiten voor welke problemen en doelgroepen al worden ingezet door subsidiepartners. We hebben binnen de gemeentelijke organisatie aandacht gevraagd voor preventie in ieders werkveld en wat daarbij kansrijke aandachtspunten zijn. Ook hebben we vanuit (gezondheids-)zorgperspectief input geleverd in de Omgevingsvisie en Woonvisie. Zo werken we samen aan een inclusieve stad waar nieuwe initiatieven getoetst worden op de gevolgen voor de gezondheid en waar gewerkt wordt aan levensloopbestendig wonen.

Het delen van deze opbrengsten met externe partners om gezamenlijk prioriteiten te stellen en een concrete agenda voor de toekomst op te stellen is door de coronabeperkingen tot op heden nog

niet doorgedaan. Onzeker is op dit moment hoe de gezondheidssituatie en de zorgvraag van mensen wordt beïnvloed door de coronacrisis en waar dan de prioriteiten en beste mogelijkheden liggen voor preventie. We gaan nog voor de zomer (2020) aan de slag met een meer digitale doorontwikkeling van de preventieagenda samen met onze interne partners, programma Economie & Participatie (werk is de beste preventie) en Veiligheid (veilig thuis wonen, werken, leren en opgroeien) en met externe partners.

Preventie is een zaak van lange adem en de concrete opbrengst kan niet gekwantificeerd worden omdat je niet kunt meten wat er was gebeurd zonder die activiteit.

We gaan door met het opstellen van de preventieagenda. Wij verwachten deze na de zomer (2020) te kunnen presenteren. Ook de (uitwerking van de) motie *preventieve voorlichting kindermishandeling* wordt opgenomen in de op te stellen preventieagenda.

Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI)

In het basispakket van de zorgverzekering zit nu een aanbod van een leefstijlcoach en diëtiste. Doel van onze inzet van de GLI is om aansluitend hierop een groepsgericht beweegaanbod te realiseren voor in totaal ongeveer 100 minima met gezondheidsrisico's. Daarmee willen we bevorderen dat zij een structurele leefstijlwijziging kunnen realiseren die tot een betere gezondheid en belastbaarheid, betere kwaliteit van leven en meer participatie leidt. Het plan van aanpak is in overleg tussen het Sportbedrijf Almelo, Menzis en de huisartsencoöperatie opgesteld en kan worden uitgevoerd zodra de coronabeperkingen dit weer mogelijk maken. De uitvoering is startklaar. Wij verwachten in de zomer van 2020 met werven te kunnen beginnen, zodat de deelnemers in september/oktober van dit jaar kunnen starten met het programma.

Wonen en Zorg

Project Wonen en Zorg, gericht op het langer veilig en zo zelfstandig mogelijk wonen van senioren, zit in de opstartfase (gestart februari 2020). De analyse geeft aan dat er een opgave ligt inzake aanpassen van de bestaande woningvoorraad én het versterken van de samenredzaamheid in de omgeving van (kwetsbare) senioren. Tussen 2020 en 2030 neemt het aantal 75-plussers in Almelo met ongeveer 2400 toe (van 9400 naar 11.800 personen). Hiervan woont 95,4% zelfstandig, vaak alleen en met toenemende mobiliteits- en gezondheidsproblemen.

Wij gaan inzetten op het organiseren van voorlichting over de verschillende mogelijkheden om veilig en zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen. De eigen verantwoordelijkheid van onze inwoners spreken wij hierbij aan. Daarnaast wordt er ingezet op het meer levensloopbestendig maken van buurten en wijken waar veel ouderen wonen. Hierbij wordt nadrukkelijk de wijkgerichte samenwerking met externe partners gezocht.

Meerdere met elkaar samenhangende voorlichtingsactiviteiten voor senioren zijn in voorbereiding. Mogelijk wordt de uitvoering van deze activiteiten belemmerd door leefregels voor senioren door de geldende coronabeperkingen. De uitvoering staat startklaar, zodra het kan beginnen we.

Blijverslening

De komende jaren zal er (ook in Almelo) sprake zijn van een dubbele vergrijzing, waarbij er een forse toename zal zijn van alleenstaande zelfstandig wonende ouderen met mobiliteitsbeperkingen. Deze groep kan zorgen voor verhoging van de gemeentelijke zorgkosten. De in te zetten blijverslening kan een bijdrage leveren aan het verlagen van deze kosten. Het zorgt ervoor dat

inwoners tijdig hun huis laten aanpassen waardoor er minder een beroep wordt gedaan op aanpassingen vanuit de Wmo en minder ongelukken/incidenten in huis voorkomen.

Naar aanleiding van een verzoek daartoe van de raad hebben we onderzoek gedaan naar de (financiële) mogelijkheden van een blijverslening. Dit onderzoek heeft geleid tot een principebesluit van het college op 31 maart 2020 om in Almelo een blijverslening (en starterslening) aan te gaan bieden.

Een verordening waarin de voorwaarden voor een dergelijke lening zijn vastgelegd is in concept klaar en wordt binnenkort getoetst bij de doelgroep alvorens deze ter besluitvorming aan uw raad wordt voorgelegd. Tegelijkertijd zijn we bezig met het uitwerken van een werkproces en denken we na over hoe we de communicatie over de blijverslening gaan doen. Na de zomer (2020) wordt de verordening - conform onze planning - aan u aangeboden.

Coalitie tegen eenzaamheid

Lokale partners en de gemeente hebben zich verenigd in de coalitie Kom Erbij Almelo om sámen het verschil te maken voor mensen die zich nu alleen voelen. Zij staan niet voor nog meer activiteiten maar voor het intensiveren van een samenwerking en meer verbindingen leggen bij alle initiatieven die er zijn. Het college heeft op 4 juni 2019 ingestemd met het beleidsplan van de coalitie Kom Erbij Almelo. Met dit plan sluiten wij aan bij de landelijke aanpak die in het nationale Actieprogramma Een tegen Eenzaamheid staat beschreven. In november 2019 heeft de coalitie een startconferentie gehouden waarbij 32 organisaties het convenant hebben ondertekend.

In reactie op de door het Coronavirus ontstane situatie zien we ook mooie (nieuwe) initiatieven in Almelo ontstaan, met aandacht voor elkaar en samenredzaamheid. We zullen in de coalitie Kom Erbij Almelo samen met partners eraan werken dat deze initiatieven worden (door)ontwikkeld en zoveel mogelijk worden verduurzaamd.

Doel 2: In 2022 ontwikkelen 0- tot 23-jarige Almeloërs hun talenten beter op (voor)scholen

Jonge Kind & Kansrijke Start

Met de stuurgroep Het jonge kind voldoet de gemeente Almelo aan de wettelijke verplichting om overleg met het onderwijs en de kinderopvang te voeren over het Onderwijsachterstandenbeleid. Om meer focus en verbinding in het jeugdbeleid te realiseren heeft de stuurgroep de visie 'Een kansrijke start in Almelo' ontwikkeld. Inmiddels hebben we gerealiseerd dat peuters met een VVE-indicatie (Voor- en Vroegschoolse Educatie) 10 uur per week gebruik kunnen maken van een taalprogramma in de voorschool. In december 2019 heeft het college een nieuwe doelgroepdefinitie voor VVE-peuters vastgesteld. Peuters met een sociaal-emotionele achterstand in combinatie met een leerachterstand kunnen nu ook gebruik maken van deze indicatie waardoor de inzet van zwaardere zorg voorkomen kan worden. Vanaf 1 augustus 2020 krijgt elke doelgroeppouter in Almelo een aanbod van 16 uur VVE per week. Verder hebben wij het voornemen om ons aan te sluiten bij de gelijke kansen alliantie.

In maart 2020 zijn we geconfronteerd met ontwikkelingen rondom het Coronavirus waardoor de scholen en de kinderdagverblijven moesten sluiten en de noodopvang moest worden ingericht. Het is op dit moment nog onduidelijk wat de gevolgen zijn voor de ontwikkeling van de (meest kwetsbare) kinderen, ondanks alle door onderwijs en opvang geboden extra zorg en aandacht voor ouders en kind(eren). Wel is duidelijk dat alle aandacht van de scholen en kinderopvang gericht is

op het weer starten van de scholen en de zorg voor het kind. De beleidsontwikkeling rondom de aanpak Het jonge kind zal hierdoor mogelijk een vertraging oplopen.

Kansrijke start

In juli 2019 heeft het college een actieplan vastgesteld gericht op kwetsbare ouders voor, tijdens en na de zwangerschap. In het actieplan zijn de landelijke actielijnen uitgewerkt (eerder signaleren, gericht hulp en ondersteuning bieden en warme overdracht realiseren tussen professionals). Daarnaast hebben we in Almelo ingezet op deskundigheidsbevordering bij professionals over de eerste 1.000 dagen van een kind.

De formatie voor Het Jonge Moeder Werk (JMW) is uitgebreid, zodat nu alle kwetsbare moeders worden bereikt en gedurende twee jaar begeleid kunnen worden. Er vindt bij hen preventief huisbezoek plaats en zo nodig casuïstiek-overleg tussen wijkcoach, JMW, Jeugdgezondheidszorg (JGZ), verloskundige en ZGT. Kansrijke start ligt grotendeels op koers. De werkwijze staat en de communicatie en activiteiten zijn vanwege coronamaatregelen zoveel mogelijk op alternatieve wijze geregeld. Het deelproject *Nu niet zwanger*, waarbij kwetsbare vrouwen voorlichting krijgen, loopt vertraging op door de coronamaatregelen.

Buitenhuisproject

Sinds 2019 doet Almelo mee aan een tweejarige landelijke pilot waarbij jaarlijks 10 kinderen van ouders met psychische en/of verslavingsproblemen worden opgevangen in de kinderopvang, de buitenschoolse opvang of huiswerkbegeleiding/vereniging. Hierdoor ontstaat rust in het gezin, wordt uithuisplaatsing van het kind voorkomen en kunnen ouders een hulpverleningstraject in gaan. De kinderen worden opgevangen op een plek waar het pedagogisch verantwoord en veilig is, waar ze kind kunnen zijn, met leeftijdsgenoten kunnen spelen en waar er gewerkt wordt aan het voorkomen dat ze in de toekomst dezelfde problemen krijgen als hun ouders. Veel ouders kunnen gedurende deze begeleidingsperiode hun leven weer op orde brengen.

Deze preventieve inzet is goedkoper dan maatwerktrajecten. Een plek in de kinderopvang kost ons nu jaarlijks circa 10.000 euro. Een uithuisplaatsing kost een veelvoud daarvan (varieert van 40.000 tot 100.000 euro, afhankelijk van de voorziening). De financiering van de pilot komt grotendeels uit beschikbare budgetten voor Sociaal Medische Indicaties en VVE. In 2021 vindt de evaluatie van dit tweejarig project plaats. Dit project verloopt conform planning.

Project vroegtijdig schoolverlaters /Twentse belofte

De tot op heden succesvolle aanpak om voortijdig schoolverlaten terug te dringen is voortgezet. De cijfers in de regio Twente, waar Almelo onderdeel van uitmaakt, laten een gunstige trend zien ten opzichte van de landelijke ontwikkeling in de periode tot en met maart 2020. Dat betekent dat in onze regio meer jongeren dan gemiddeld in Nederland hun opleiding succesvol afronden, waardoor zij minder vaak een beroep doen op gemeentelijke voorzieningen en vaker economisch zelfstandig zijn. Door de coronacrisis verwachten we vooral dat de doorstroom naar de arbeidsmarkt minder soepel gaat verlopen. Er is een grotere onzekerheid rondom baankansen waardoor jongeren mogelijk langer zullen gaan doorstuderen of meer ondersteuning nodig zullen hebben om de arbeidsmarkt te betreden.

We voorzien een lichte stijging in het aantal voortijdig schoolverlaters en meer jongeren die, mede door de coronacrisis, een beroep zullen doen op gemeentelijke voorzieningen. In de nieuwe versie

van het regionale plan De Twentse Belofte (2020-2024) stellen we als regio nadere doelen welke in de zomer van 2020 zullen worden bekrachtigd. Daarin wordt ook rekening gehouden met effecten van de coronacrisis. De uitvoering van dit project verloopt volgens planning.

Praktijkondersteuners huisartsen-Jeugd (POH-Jeugd)

We hebben de afgelopen jaren ingezet op het verbeteren van de verbinding tussen jeugdhulp en huisartsen door middel van inzet van praktijkondersteuners huisartsen-jeugd (POH-jeugd). Op dit moment werken alle huisartsen (op twee huisartsen na) met een POH-jeugd. De POH'ers voorkomen onnodige verwijzingen door een brede vraagverheldering, bieden lichte begeleiding en verwijzen naar voorliggend aanbod.

In 2020 sluiten de POH-jeugd in de huisartsenpraktijken logisch aan op de indeling in de wijken. Waar voorheen deze taak door diverse mensen werd uitgevoerd, zijn we gaan werken met een selectiever aantal POH'ers die we nader en specifiekier gaan scholen. Op deze wijze kunnen we nog beter aansluiten op de huisartsenpraktijken en de hulpvragen die daar liggen. Doel hierbij is om hulpvragen nog adequater en preventiever op te pakken zodat we inzet van zwaardere zorg voorkomen.

Daarnaast willen wij een digitale verwijsindex ontwikkelen zodat medische verwijzers beter kunnen doorverwijzen naar lokale aanbieders met het juiste (specialistische) aanbod.

Op basis van de cijfers zien wij dat ongeveer 42% van de situaties die bij de POH'ers worden gemeld, door de POH'ers zelf wordt opgepakt en behandeld. Ongeveer 27% wordt verwezen naar een algemene voorziening. Ongeveer 18% van de zaken wordt verwezen naar het wijkteam, of is al bekend bij het wijkteam of een gezinsvoogd. In ongeveer 13% van de situaties is er overlap; bijv. deels POH-jeugd en deels wijkteam (regulier), of deels POH-jeugd en algemene voorziening.

Vanwege de coronacrisis is de inzet van de POH'ers vanaf maart 2020 zeer laag tot nihil geweest. De huisartsen geven ook aan dat hun prioriteit niet ligt bij jeugd (gezien de omstandigheden). Ook de geplande scholingen zijn opgeschort. Hierdoor zullen we onze ambities en doelen met betrekking tot de POH-jeugd later realiseren dan verwacht en gepland.

Schoolgericht Maatschappelijk Werk

Schoolgericht Maatschappelijk Werk (SGMW) werd in het verleden uitgevoerd door onze eigen toegang en was vooral gericht op complexe individuele cases binnen de scholen. We willen met SGMW meer werken aan preventie met meer groepsgerichte aanpak van zorgwekkende trends onder jongeren en ouders. Daarom hebben we in 2020 aan Avedan welzijn de opdracht gegeven om samen met het onderwijs een plan op te stellen hoe zij op een effectievere en efficiëntere wijze schoolgericht maatschappelijk werk kunnen organiseren in verbinding met het welzijnswerk. Het streven was dat dit plan voor de zomer zou worden opgesteld. Dit is door de coronacrisis nu nog niet gelukt. Het is nog onzeker of het plan na de zomer opgesteld en uitgevoerd kan worden. Aan de hand van de resultaten in de praktijk willen wij bepalen of wij deze werkwijze vanaf 2021 structureel willen inzetten.

Doel 3: In 2022 komt de gemeente Almelo beter uit met de Rijksmiddelen voor Wmo en Jeugd Rijksmiddelen en het verdeelmodel

Sinds 2019 zijn de Rijksmiddelen voor Wmo en Jeugd grotendeels opgenomen in de algemene uitkering van het gemeentefonds. Dit betekent dat ze niet meer separaat worden gepresenteerd. Bovendien is het Rijk nu bezig met een herijking van het gemeentefonds. Dat onderzoek wordt uitgevoerd door Onderzoeksbureau AEF en richt zich op de vraag in hoeverre de kosten die gemeenten maken verklaard kunnen worden uit objectieve factoren.

De nieuwe verdeling dient aan te sluiten op de noodzakelijke kosten van gemeenten. Eigen beleidskeuzes van gemeenten zouden geen invloed moeten hebben op een objectief verdeelmodel. Het onderzoek kent een integrale aanpak. Dat wil zeggen dat het onderzoek naar de verdeling kijkt van alle uitkeringen in het gemeentefonds die betrekking hebben op de taken van gemeenten in het sociaal domein (zowel algemene uitkering, voormalige integratie-uitkering Sociaal domein als overige integratie- en decentralisatie-uitkeringen).

De eerste concept-uitkomsten laten zien dat, hoewel de vergelijking niet helemaal zuiver is, het model beter op de (zorg)kosten lijkt te passen dan de huidige modellen voor het sociaal domein. De invoering van het nieuwe model was oorspronkelijk voorzien voor 2021, maar is met (in ieder geval) een jaar uitgesteld. De herverdeling tussen gemeenten op basis van de concept-uitkomsten is groter dan verwacht. Met het nieuwe model verwachten wij dat de inkomsten en uitgaven meer met elkaar in evenwicht komen.

Regionale samenwerking

Wij hanteren richting het samenwerkingsverband Samen14 (BC-OZJT/GZ) een positief-kritische houding, door mee te denken op inhoud en zo nodig eigen keuzes te maken waar dit lokaal beleid raakt. Wij zijn zeer kritisch op kostenverhogende (beleids-)ontwikkelingen en de tegemoetkoming van noodlijdende zorginstanties. "Samen waar het moet, lokaal waar het kan" is hierbij ons uitgangspunt.

Taakstellingen

Om beter uit te komen met de Rijksmiddelen zijn in de begroting 2019 taakstellingen opgenomen die oplopen naar 6,9 miljoen euro structureel vanaf 2022. Daarbovenop stond nog een taakstelling open uit de perspectiefnota 2015 van 620.000 euro structureel, waardoor de totale taakstelling 7,52 miljoen euro structureel bedroeg. In de financiële paragraaf wordt voorgesteld om in de begroting de taakstelling van 7,52 miljoen euro in 2022 structureel te verlagen met 1,8 miljoen euro. Hierdoor resteert een taakstelling van 5,8 miljoen euro. Op basis van de huidige stand van zaken kunnen wij concluderen dat deze taakstelling in 2022 naar verwachting volledig zal zijn ingevuld. Daartoe zijn onder doel 4 maatregelen opgenomen die bijdragen aan de invulling van de taakstelling zullen leveren. Tevens is in de tabel op pagina 29 per maatregel aangegeven in hoeverre deze op koers ligt.

Lobby

De afgelopen jaren hebben wij actief meegedaan in de lobby richting het Rijk met als primaire doel om beter uit te komen met de Rijksmiddelen. Aanvankelijk hebben we ons ingevoegd in een regionale en landelijke lobby voor meer budget voor onze taken binnen de Wmo en Jeugdwet en voor een beter verdeelmodel. Deze lobby heeft landelijk geresulteerd in toedeling vanuit het Rijk van

incidentele extra middelen aan gemeenten. Voor Almelo betekende dit een incidenteel bedrag van 1,8 miljoen euro voor de jaren 2019-2021. Het Rijk geeft aan dat gemeenten deze middelen als structureel mogen beschouwen, maar laat de besluitvorming daarover aan een nieuw kabinet. Wij stellen voor om deze middelen vanaf 2022 structureel op te nemen in de begroting en tegelijkertijd de openstaande taakstelling Wmo en Jeugd vanaf 2022 voor hetzelfde bedrag te verlagen. Deze taakstelling is namelijk gerelateerd aan het uitkomen met de Rijksmiddelen. Als de Rijksmiddelen toenemen, dan kan de taakstelling worden verlaagd. Zie hiervoor ook het Financieel meerjarenperspectief.

Echter ook indien de 1,8 miljoen euro structureel beschikbaar komt, is dit onvoldoende om de uitgaven voor de Wmo en Jeugdwet volledig te dekken. Er wordt vanuit gemeenten, en vanuit Almelo, ook ingezet op erkenning dat het onmogelijk is uit te komen met beschikbare budgetten als het Rijk intervenueert met maatregelen (zoals het abonnementstarief en de AMvB reële tarieven) en met tussentijdse bijstellingen van budgetten (bij circulaire in voor- en najaar). Verder heeft het Rijk besloten om de eigen bijdrage Wmo in de maanden april en mei kwijt te schelden. Hierdoor lopen gemeenten Wmo-inkomsten mis. Het is nog onduidelijk of deze kwijtscheldingsregeling wordt verlengd en of gemeenten voor deze inkomstenderving worden gecompenseerd. Momenteel denken wij binnen de G40 mee over hoe onze gemeentelijke belangen aan politieke partijen kunnen worden meegegeven als input voor hun landelijke verkiezingsprogramma's. Aandachtspunt hierbij is ook de verdeling van beschikbare budgetten en taken tussen de drie financierings- en zorgkolommen: Wet Langdurige Zorg (WLZ), Zorgverzekeringswet (ZVW) en gemeenten. Intussen verbreden wij onze inzet op de lobby naar de provincie Overijssel en naar Menzis en bevorderen we daarmee tegelijkertijd de samenwerking op thema's als preventie en digitalisering.

Landelijke ontwikkelingen Jeugdwet en Beschermd Wonen

Het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet regelt welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp. Dit woonplaatsbeginsel zou in 2021 landelijk gewijzigd worden. Vanwege de coronacrisis en herijking van het gemeentefonds wordt de invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet uitgesteld naar 1 januari 2022. Het is (nog) onduidelijk of dit (negatieve) financiële consequenties zal hebben.

Voor Beschermd Wonen verandert de landelijke regelgeving de komende jaren ingrijpend. Per 1 januari 2021 wordt de Wet Langdurige Zorg (WLZ) opengesteld voor cliënten met psychische problematiek, en wordt de verantwoordelijkheid voor beschermd wonen per 1 januari 2022 doorgedecentraliseerd van centrumgemeenten naar alle gemeenten. Landelijk wordt aangenomen dat ongeveer 1/3 van de cliënten beschermd wonen over zullen gaan naar de WLZ. Dit betekent dat gemeenten door het Rijk gekort worden. Het is op dit moment niet duidelijk in hoeverre de korting in verhouding staat tot de daling in de lasten vanwege de uitstroom naar de WLZ.

Almelo heeft als centrumgemeente in overleg met de 5 regiogemeenten een regioplan Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang voorbereid. In dit plan wordt voorgesteld om in de subregio samen te blijven werken aan Beschermd Wonen. Het komt de regionale samenwerking en verantwoordelijkheid voor de zorg aan cliënten Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO) ten goede om dit te doen. Dit past bij de schaal waarop inwoners die tijdelijk gebruik moeten maken van BW en MO zich bewegen. Daarnaast is het in het financiële belang van Almelo om BW en MO blijvend regionaal te organiseren en te bekostigen.

Aanscherpen Verordening/beleid en PGB-tarieven (maatregelenplan)

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Verordeningen op 13 juli 2019 zijn ook de PGB-tarieven aangepast. Voor inwoners die een nieuwe beschikking krijgen of een heroverweging, geldt het nieuwe tarief. Bij de najaarsrapportage 2019 is gemeld dat het moeilijk te bepalen was binnen welke taakvelden de besparing voor de tweede helft van het jaar 2019 effect zouden hebben. Op basis van de ontvangen informatie in januari 2020 zien wij een daling in de lasten voor de PGB. De taakstelling die oploopt naar 200.000 euro is volledig gerealiseerd.

Was- en strijkservice (maatregelenplan)

Dit project is van start gegaan met een uitgebreide inventarisatie waarbij de juridische implicaties zijn bekeken alsmede scenario's voor de te verwachten besparing verder zijn uitgewerkt. Vanwege de schaalgrootte van Almelo zal een Europese aanbesteding moeten plaatsvinden. Gezien de doorlooptijd van een dergelijk proces, zal de verwachte besparing in 2021 financieel zichtbaar worden.

Verscherpen toezicht en handhaving

Op 27 november 2018 heeft het college besloten tot het aanstellen van 2,5 fte toezichthouders Wmo/Jeugd. Deze aanstelling was voor twee jaar tot 2021. Hiervoor werden ook tijdelijke middelen beschikbaar gesteld van ruim 200.000 euro per jaar. Vóór 2021 zullen ervaringen ten aanzien van bezetting geëvalueerd worden en voortzetting dan wel uitbreiding ten aanzien van toezicht Wmo/Jeugd meegenomen worden. In de periode van 1 april 2019 tot 13 maart 2020 zijn er 35 afgeronde onderzoeken geregistreerd. Hierbij ging het om onderzoeken naar met name zorginstellingen waarvan het vermoeden bestond dat zij misbruik dan wel oneigenlijk gebruik maakten van zorggelden. Daarnaast zijn er preventieve onderzoeken uitgevoerd naar met name de kwaliteit van de geleverde zorg.

De onderzoeken van de toezichthouders hebben geleid tot de navolgende adviezen:

- Terugvordering: ruim 3 miljoen euro
- Besparing door 4 beëindigingen (ZIN-contracten) en niet voortzetten van indicaties: ruim 200.000 euro

Monitoring en sturing

De monitor Sociaal Domein heeft geleid tot het effectief inzetten van maatregelen om instroom te verminderen, doorstroom te bevorderen en uitstroom te versnellen. Een voorbeeld is het project met gecertificeerde instellingen. Hier werken wij op basis van een actieve monitor om zo elke verwijzing scherp te krijgen. Dit resulteert in het afbuigen van instroom naar voorliggende voorzieningen of een andere vorm van passende hulp.

De structuur van de monitor wordt technisch en organisatorisch verbeterd en nieuwe rapportages worden ontwikkeld om zowel de verantwoording als sturing te kunnen verbeteren. Dit is een continue proces. Voor de langere termijn wordt een prognose-tool ontwikkeld.

Vlekkenkaart

Met de zogenoemde 'vlekkenkaart' willen we in beeld brengen hoe zorglocaties zijn gespreid over Almelo, zodat we aanvragen voor nieuwe zorglocaties beter kunnen beoordelen. De eerste versie wordt in juni getest via de scrum-methodiek. Dit doen we in samenwerking met het Kennispunt

Twente. De kaart wordt vervolgens verder doorontwikkeld met aanvullende datasets. Het doorontwikkelen van de kaart is een continue proces; het is uit te breiden en aan te passen naar behoefte. We verwachten de eerste versie van de kaart na de zomer te kunnen gebruiken.

Doel 4: In 2022 krijgen Almeloërs die hierop zijn aangewezen, meer doeltreffende zorg en steun die aansluit bij hun behoeften

Dagstructurering (maatregelenplan)

De algemene voorzieningen voor dagstructurering (bij Avedan, De Klup en Soweco) zijn gerealiseerd. Er wordt op jaarbasis door ca. 200 à 300 mensen gebruik gemaakt van deze algemene voorziening. Er is nog volop ruimte voor uitbreiding van de bezetting. Dit heeft onze aandacht en binnen de toegang wordt dit zoveel mogelijk gestimuleerd. We zien dat het aantal mensen dat gebruik maakt van maatwerkvoorzieningen OMD daalt:

- OMD 1 van ca. 360 eind 2018 (start algemene voorziening dagstructurering) naar ca. 250 eind 2019
- OMD 2 van ca. 360 eind 2018 naar ca. 260 eind 2019

Deze daling vertaalt zich ook in een besparing op uitgaven aan maatwerkvoorzieningen OMD. Deze sluit aan bij de oorspronkelijke business case. In 2019 is de taakstelling van 300.000 euro gerealiseerd. Voor 2020 zien we dat we op koers liggen en dat we de besparing van 400.000 euro gaan realiseren.

Doorontwikkeling toegang (maatregelenplan)

De toegang is het belangrijkste sturingsmechanisme op de financiële risico's in het sociaal domein. Om onze ambities te bereiken is het belangrijk dat we minder, veelal dure, geïndiceerde voorzieningen inzetten. Dat kan door inwoners waar dat kan toe te leiden naar algemene voorzieningen in de stad en door hun eigen kracht (of de kracht van hun netwerk) te versterken. Voor die inwoners en gezinnen die wel geïndiceerde voorzieningen nodig hebben, is een integrale manier van werken nodig.

Nieuwe werkwijze

De kern van de nieuwe werkwijze berust op de volgende pijlers.

1. Algemene voorzieningen die aansluiten op de behoeften van inwoners. Als gemeente hebben we daarbij een opdracht gevende rol. We geven voldoende ruimte voor innovatie en maken duidelijke afspraken over de te behalen resultaten/outcome.
2. Een wijkgericht intake team dat inwoners helpt de weg naar de algemene voorzieningen te vinden en dat hen kort kan ondersteunen zonder indicatie.
3. Een aan het intake team gekoppeld wijkgericht team van wijkcoaches met verschillende specialismen die de toegang vormen tot maatwerkvoorzieningen. Met een warme overdracht van de intaker naar de wijkcoach doen we geen dingen dubbel. Een integrale aanpak bij multi-problematiek. In plaats van de inwoners langs verschillende loketten te sturen, organiseert de intaker een actieoverleg met iedereen die bijdraagt aan een oplossing. Zij maken samen met de inwoner één actieplan dat direct dient als aanvraag. De wijkcoach is (en blijft) het aanspreekpunt voor de inwoner én voor andere professionals.
4. Specialisten binnen de gemeente die inwoners ondersteunen bij schuldenproblematiek. Door te voorkomen dat schulden leiden tot (dure) bewindvoering kunnen kosten worden beperkt.

De werkwijze in de praktijk

In de pilotwijken Windmolenbroek en Nieuwstraatkwartier is de nieuwe werkwijze in praktijk gebracht. De pilots lieten de volgende opbrengsten zien:

- Het aantal meldingen bij deze teams was niet substantieel hoger dan in de oude werkwijze. Wel vond 40% van de meldingen plaats via de wijk zelf (inwoners lopen binnen). Van deze inwoners kon bijna de helft direct verder geholpen worden (zonder een 'zaak' aan te maken). Het lijkt erop dat een laagdrempelige toegang leidt tot minder tijdsintensieve (en kortdurende) ondersteuning door een medewerker van de gemeente.
- De keuze voor intakers zonder 'caseload' en met een generalistische opdracht lijkt succesvol. In de pilot ontstonden geen wachtlijsten. Voor de intake teams gold verder dat 32% van de werk-, zorg- en jeugd vragen voorliggend werd opgelost en 17% van de vragen met betrekking tot voorzieningen Wmo voorliggend werd opgelost. Met name voor jeugd- en zorgvragen is dit hoger dan voorheen. Een aandachtspunt is de beschikbaarheid van voldoende algemene voorzieningen om naartoe te leiden.

Samenwerking tussen de verschillende specialismen als er sprake is van meervoudige problematiek door het opstellen van één gezamenlijk plan leidt vrijwel altijd tot een kosten-effectiever plan en dus tot besparingen. Bovendien ervaren onze inwoners dit als prettig. De inzet van schuldenspecialisten leidt tot een forse netto besparing. Het netto financiële resultaat in de pilot bedroeg bijna 150.000 euro in een half jaar tijd.

Met ingang van 1 maart zijn in alle wijken van Almelo 'wijkteams nieuwe stijl' actief. Om deze werkwijze in de hele stad effectief te kunnen implementeren is bovendien gekozen voor een andere organisatie-inrichting van de eenheid Uitvoering Sociaal. Hoewel het op deze korte termijn en in de bijzondere omstandigheid van de coronacrisis lastig is om stadsbreed over resultaten te spreken, signaleren we voorzichtig wel een en ander:

- Ook stadsbreed lijken er geen wachtlijsten te ontstaan. Dit beeld kan vertroebeld zijn doordat intakers door de coronacrisis geen huisbezoeken doen (dus minder tijd kwijt zijn).
- De rol van team Kwaliteit en Innovatie is het signaleren van patronen en het doen van verbetervoorstellen. In dit team zijn onder meer beleidsmedewerkers, contractmanagers, procesmanagers en bezwaar- en beroepsjuristen werkzaam. De focus op (continue) verbetering binnen dit team maakt dat we een situatie als de coronacrisis beter het hoofd kunnen bieden dan voorheen.

Natuurlijk zijn er ook aandachtspunten:

- De verbinding tussen huisartsen en wijkgerichte teams is belangrijk. Doordat huisartsen in Almelo niet wijkgericht werken (en hun patiënten dus veelal uit heel verschillende wijken komen) vraagt de aansluiting aandacht. We werken in goed overleg aan een pragmatische oplossing.

Doorbraakmethode / MPG aanpak (maatregelenplan)

In de Doorbraakmethode zetten wijkcoaches en actieonderzoekers van het Instituut voor Publieke Waarden (IPW) samen bureaucratische competenties in om systeemfalen achter individuele voordeuren snel te herstellen. Voordat er ergere dingen gebeuren. Zoals uithuisplaatsingen van

kinderen, crises en huisuitzettingen. Of om te voorkomen dat we jaar in jaar uit blijven doormodderen met hetzelfde suboptimale resultaat.

In 2019 hebben we in de doorbraakmethode minder cases gedraaid dan we hadden gepland (doel was 75 cases, realisatie bedroeg 60 cases). Voor 2020 was een aantal van 150 cases gepland. Door de corona-maatregelen in combinatie met de zeer recent doorgevoerde reorganisatie zijn coaches op dit moment vooral bezig met de invulling van hun kerntaak. Bovendien zijn huisbezoeken niet mogelijk. Deze zijn essentieel in het opstellen van het maatwerkplan. We zien het aantal aanmeldingen voor de doorbraakmethode daardoor achterblijven. Op peildatum 1 mei jl. bedroeg het aantal in 2020 gestarte zaken 40. Het is realistisch te veronderstellen dat het aantal voor 2020 rond 100 casussen blijft steken waarmee het totaal eind 2020 op 160 komt. Voor 2021 blijft de doelstelling staan op 150. Dit zou leiden tot een eindresultaat van 310 casussen (gepland was 375).

Het verwachte scenario van niet te vermijden kosten en baten, wordt door twee betrokken professionals onafhankelijk van elkaar onderschreven. Een externe partij (accountant) beoordeelt alle kosten-baten analyses. De maatschappelijke resultaten van de eerste 80 cases zijn opgestuurd naar de accountant voor validatie. De verwachte maatschappelijke opbrengst van deze 80 cases bedraagt ruim 22.000 euro per casus, wat geheel binnen de budgetten van de gemeente (sociaal domein) valt. Ruim 6.000 euro daarvan bedraagt de directe besparing per casus (out-of-pocket besparing) voor de gemeente. Het overige deel betreft een reële besparing (voorkomen kosten). Opgeteld gaat het om een maatschappelijke opbrengst van ruim 1,7 miljoen euro voor 80 cases. Begroot was een (veel lager) maatschappelijk rendement van 12.000 euro per casus. Bij een ongewijzigde resultaat zullen wij de overall besparingsdoelstelling van 4,5 miljoen euro in 2022 realiseren.

Onderzoek gebruik scootmobielen (maatregelenplan)

In 2019 zijn wij gestart met de herbeoordeling van verstrekte scootmobielen. Dit hebben we gedaan vanuit het oogpunt van veiligheid, kostenefficiëntie, rechtmatigheid, maar ook vanuit het oogpunt van doelmatigheid. Wat deze herbeoordeling in financiële zin zou opleveren konden wij op voorhand niet voorspellen. Scootmobielen hebben we ingekocht binnen het contract voor hulpmiddelen op basis van een lumpsum bedrag. Landelijk gezien hebben wij tegen een bijzonder laag tarief ingekocht. Het lumpsum bedrag kan afhankelijk van het aantal uitstaande hulpmiddelen met maximaal 3% worden bijgesteld (zowel naar boven als naar beneden).

In 2019 hebben wij samen met onze aanbieder van hulpmiddelen een tiental scootmobiel-dagen georganiseerd waarbij inwoners die langer dan een jaar een scootmobiel hadden, waren uitgenodigd. Daarbij hebben wij breder gekeken dan alleen de scootmobiel en is in totaliteit beoordeeld of de door ons geboden ondersteuning nog adequaat en doelmatig was, de scootmobiel nog in goede en veilige staat was en in hoeverre de scootmobiel nog veilig gebruikt kon worden. De herbeoordeling is in 2019 binnen de bestaande formatie uitgevoerd. Dit betekent dat er geen aanvullende kosten zijn gemaakt voor de uitvoering van dit project. De herbeoordeling heeft geleid tot teruggave van ongeveer 60 scootmobielen. Daarnaast zijn er 55 taxipassen beëindigd en is aan enkele scootmobiel-gebruikers rijlessen aangeboden om veilig gebruik te kunnen maken van de scootmobiel. Deze herbeoordeling heeft geleid tot een meer doelmatige inzet van middelen.

Daarnaast hebben inwoners, aanbieder en gemeente een positief gevoel overgehouden aan deze herbeoordeling en zijn zij enthousiast over scootmobiel-dagen. Andere gemeenten volgen ons voorbeeld en de aanbieder draagt het idee uit in andere delen van het land. Ons voornemen is om deze herbeoordeling jaarlijks uit te voeren.

Persoonlijke Netwerkcoach (maatregelenplan)

Een eindevaluatie met betrekking tot de gerealiseerde besparingen van de inzet van de persoonlijke netwerkcoach verwachten wij medio 2020. Wat we nu weten en kunnen melden is gebaseerd op de tussenevaluaties die periodiek zijn uitgevoerd. Gezien de preventieve werking van de inzet is het niet eenvoudig om harde cijfers te geven op de gerealiseerde besparingen.

- Als we kijken naar welke indicaties er zonder de inzet van de persoonlijke netwerkcoach zeker zouden zijn afgegeven dan is de gerealiseerde harde besparing tot eind december 2019 ongeveer 40.000 euro. Onze doelstelling was het realiseren van 82.000 euro.
- Als we kijken naar welke indicaties er zonder de inzet van de persoonlijke netwerkcoach mogelijk in de toekomst zouden zijn afgegeven, dan is de gerealiseerde zachte besparing tot eind december 2019 vele malen hoger. Door de inzet van de persoonlijke netwerkcoach worden mogelijk uitkeringssituaties, schuldenproblematiek en gezinsescalaties voorkomen. In dergelijke gevallen loopt de mogelijke besparing al snel flink op (meer dan 100.000 euro).

Als we de harde en zachte besparing bij elkaar optellen, zien we dat we de financiële ambities bij dit project waar maken. Los van de gerealiseerde besparingen leidt de inzet van de persoonlijke netwerkcoach tot een vergroot netwerk en meer geluk en samenredzaamheid van onze inwoners. Medio 2020 wordt bepaald of we de inzet van de persoonlijke netwerkcoaches structureel gaan continueren.

Uitbreiding kind- en pubercoach (maatregelenplan)

Voor 2020 is de uitbreiding van de kind- en pubercoach opgenomen in het maatregelenplan. In het ontwikkelen van de maatregel is samen met de aanbieder een businesscase opgesteld en is verder gesproken over de mogelijkheden. Met voortschrijdend inzicht is geconcludeerd dat het realiseren van meer kind- en pubercoaches een meerjarige investering vraagt, om te komen tot een daadwerkelijke effectrealisatie in het terugdringen van de hulpvraag. Ook uitbreiding van een pubercoach op groepsniveau op school was niet binnen afzienbare tijd te realiseren. Op korte termijn een financieel effect realiseren om op deze manier de taakstellingen in te vullen, was met deze maatregel niet mogelijk. Vanuit die afweging is besloten om op dit moment geen extra investeringen in de kind- en pubercoach te doen. Het huidige aanbod van de kind- en pubercoach blijft gezien de goede resultaten (maatschappelijk en financieel) wel bestaan. In de maatschappelijke vraag 2021 zullen we de mogelijkheden verkennen om deze activiteit verder uit te breiden.

Onderwijs Jeugd Arrangementen (maatregelenplan)

Met de Onderwijs jeugd arrangementen ontstaat de mogelijkheid om een verdere samenwerking te realiseren tussen een zorgaanbieder en onderwijsinstelling, om zo te komen tot beter maatwerk voor de jeugdige. In dit geval speciaal onderwijs en een specialistische jeugdhulpaanbieder voor kinderen met een complexe zorgvraag. In de tweede helft van 2019 is de uitwerking on-hold gezet vanwege naar het zich toen liet aanzien onvoldoende (financiële) resultaten en het vraagstuk hoe de arrangementen te koppelen aan onze inkoop. Andere maatregelen hebben daarop voorrang

gekregen. Begin 2020 bleek uit onderzoeksresultaten in een andere gemeente dat de Onderwijs jeugdarrangementen een positief maatschappelijk effect en een licht positief financieel effect hebben in het speciaal onderwijs. En ook het inkoopvraagstuk lijkt oplosbaar. Voor Almelo is de verwachting dat vergelijkbare resultaten kunnen worden gerealiseerd, reden om de verkenning naar Onderwijs jeugd arrangementen voort te zetten.

Bovenstaande betekent echter wel dat wij onze financiële doelstelling van 58.000 euro in 2019 en 137.000 euro in 2020 niet (hebben) kunnen realiseren. Deze taakstellingen zijn gecompenseerd met de hoger dan begrote opbrengsten van het project gecertificeerde instellingen.

Dagbehandeling Jeugd (maatregelenplan)

Dagbehandeling Jonge Kinderen (0 – 7 jaar) is voor kinderen met complexe ontwikkelingsproblematiek en/of ernstige gedragsproblemen. Zij krijgen een intensieve individuele behandeling en groepsbehandeling. De ombouw van de dagbehandeling betreft een lopend traject, waarbij wordt gekeken of de dagbehandeling kan worden ingevoegd bij een reguliere kinderopvang. Hierdoor ontstaan allerlei positieve effecten voor kinderen en kan de problematiek van de kinderen eerder worden genormaliseerd. De maatregel kan op dit moment niet verder worden uitgewerkt, vanwege de overvraging van de kinderopvang (noodopvang) door het coronavirus. De gesprekken worden in september 2020 gecontinueerd. Dit heeft tot gevolg dat de te realiseren besparing van 137.000 euro niet wordt gehaald. We verwachten dat we met deze maatregel rond of na de zomervakantie van 2021 kunnen starten. Dit betekent dat een deel van de verwachte besparing in 2021 gerealiseerd zal worden en vanaf 2022 de volledige besparing van 137.000.

Project Gecertificeerde instellingen (vervangende maatregel)

In de zoekrichtingen van het maatregelenplan II is het terugdringen van residentiële plaatsingen benoemd. Deze maatregel is naar voren gehaald, om tegemoet te komen aan de taakstellingen vanuit de maatregelen kind- en pubercoach, Onderwijs jeugd arrangementen en de Dagbehandeling Jeugd die niet zijn gerealiseerd. In het vierde kwartaal van 2019 zijn we gestart met Project GI (Gecertificeerde Instellingen). In dit project beoordelen we de verwijzingen die worden gedaan door de gecertificeerde instellingen. Twee medewerkers van het wijkteam komen in samenwerking met de gecertificeerde instellingen tot een passend advies, dat is gekoppeld aan het lokale aanbod in Almelo. Er wordt in die samenwerking gekeken naar het soort hulp, het volume van de hulp en de aanbieder van de hulp. Op basis van deze samenwerking is eerdere afschalen van maatwerk mogelijk (zowel van gedwongen naar vrijwillig als van maatwerk naar voorliggende voorzieningen) en is het mogelijk het volume van de hulp te reduceren. Dit project loopt in nauwe samenwerking met contractmanagement, waardoor een ervaringsdriehoek ontstaat in het toetsen van verwijzingen. Om uiteindelijk betrouwbare uitspraken te kunnen doen over de besparing is er een kwalitatieve en kwantitatieve monitor ingericht. De resultaten zijn tot op heden een verbeterde samenwerking, voortijdige (vóór indicatie) bijsturing en eerder afschalen van hulp. Qua kostenopbrengst hangt het vervolg sterk samen met het aantal afgegeven indicaties. Tijdens de coronacrisis zien we een afname van het aantal indicaties, wat na de crisis mogelijk weer kan toenemen. Omdat vooraf de verwachte financiële opbrengsten niet duidelijk waren, hebben wij dit als een PM-post opgenomen in het maatregelenplan II. De resultaten van dit project zijn tot op heden boven de 100.000 euro. We verwachten dat deze aanpak tot verdere besparingen zal leiden.

Integrale Ketenaanpak Maatschappelijke Opvang (MO)

Doel van dit project is (1) minder mensen in de maatschappelijke opvang, (2) korter in de opvang en (3) snellere doorstroom naar zelfstandig wonen. Om dat te bereiken zijn in het project maatregelen uitgewerkt die in 2020 worden geïmplementeerd. Het project is onderdeel van de uitvoering van de centrumgemeentetaken Maatschappelijke Opvang, voor de gemeenten Rijssen-Holten, Hellendoorn, Wierden, Twenterand, Tubbergen en Almelo.

Het aantal mensen in de opvang is de afgelopen jaren stabiel gebleven, rond de 200. We zien dus nog geen daling in het aantal personen dat gebruik maakt van de maatschappelijke opvang. Dit verwachten we wel nadat de maatregelen zijn ingevoerd. In de planning van het project lopen we daarin enkele maanden achter op schema, omdat de uitwerking van de maatregelen veel van de betrokken partijen vraagt en vanwege de coronacrisis. De belangrijke maatregelen, zoals de regionale uitstroom maatschappelijke opvang (zie onder), de samenwerking met de Doorbraakmethode en het Versnelfonds zitten in de pilotfase en worden voor het eind van het project ingevoerd. Andere maatregelen, zoals alternatieve bewindvoering en 'Mobility Mentoring' staan, mede vanwege de coronacrisis en de andere prioriteiten die de organisaties daardoor hebben moeten stellen, tijdelijk op een laag pitje.

De maatregelen en de samenwerking in de keten gaan zorgen voor minder druk op de maatschappelijke opvang in Almelo en meer huisvesting van (dreigend) dak- en thuislozen in Almelo en zeker ook de andere gemeenten in de subregio Almelo. Het project Integrale ketenaanpak MO heeft het inzicht opgeleverd dat het niet alleen gaat om de capaciteit in de opvang, maar om de wijze waarin gemeenten, woningcorporaties en zorgaanbieders er in slagen dakloosheid te voorkomen en mensen zo snel mogelijk weer terug te krijgen in een woning in de wijk.

De belangrijkste maatregel voor de daling is het deelproject Regionale Uitstroom MO, waarin samen met de woningcorporaties in Twente afspraken worden gemaakt over woningen voor dak- en thuislozen. We streven ernaar deze afspraken na de zomer 2020 vast te kunnen leggen. In de oorspronkelijke planning met Vereniging WoON was dit voorjaar 2020, de uitwerking vergt meer tijd (zie boven). We verwachten met deze afspraken dat de druk op de maatschappelijk opvang afneemt in de jaren er na: qua aantal opvangplekken en doorlooptijd. De overige maatregelen zijn essentieel om de instroom of terugval in de maatschappelijke opvang te voorkomen. Het project brengt de maatschappelijke effecten van de maatregelen in kaart.

Voor de ontwikkeling van het aantal mensen dat gebruik maakt van de maatschappelijke opvang geldt de kanttekening dat maatschappelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld een recessie) kunnen leiden tot meer dak- en thuislozen die we moeten opvangen. De integrale ketenaanpak MO zorgt daarbij in ieder geval voor korter verblijf in de opvang en een snellere en succesvolle uitstroom naar een normale woonplek.

Voorliggende voorzieningen Jeugd

Eind 2019 is gestart met een inventarisatie naar welke mogelijkheden er zijn voor voorliggende voorzieningen voor Jeugd, zodat er minder gebruik hoeft te worden gemaakt van geïndiceerde jeugdzorg, vooral op het gebied van OMD (Ondersteuning Maatschappelijke deelname).

Deze mogelijkheden zijn geïnterviewd en onderzocht waarbij de focus lag op normaliseren en de-medicaliseren door de voorziening 'zo normaal en zo dichtbij mogelijk' te kunnen organiseren.

Er wordt gekozen voor een driedelige oplossing, waarvan elk onderdeel een voorliggende voorziening betreft. Er wordt meer gebruik gemaakt van reguliere Buitenschoolse Opvang met eventuele inzet van een Sociaal Medische Indicatie. Daarnaast wordt er een Buitenschoolse Opvang Plus georganiseerd, met bestaande BSO-organisaties. Hierbij bestaat het plusdeel uit kleinere, prikkelarme groepen met passende begeleiding, in samenwerking met maatschappelijke partners en mogelijk een jeugdhulpaanbieder. Als laatste deel van het drieluik wordt met maatschappelijke partners en sportverenigingen een nieuw voorliggend aanbod vormgegeven. De eerste twee onderdelen van het drieluik worden geïmplementeerd binnen de huidige werkwijze, het laatste onderdeel wordt in de vorm van een tweejarige pilot georganiseerd. Aan de hand van een business case is uiteengezet wat de mogelijke maatschappelijke en financiële effecten van deze voorziening zijn. In de tweede helft van 2020 zullen we aan de slag gaan met de daadwerkelijke invulling van dit drieluik zodat we begin 2021 – conform planning – kunnen starten met het aanbieden van deze voorzieningen.

Doorlopende lijn van zorg naar werk

Binnen de doorlopende lijn van zorg naar werk willen we bereiken dat er meer aandacht komt voor werk bij de wijkcoaches en dat wijk- en werkcoaches elkaar op dit onderwerp beter gaan vinden. Daarnaast is het de bedoeling dat er samenwerking met (keten)partners (werkgevers, zorgpartijen en onderwijsinstellingen) wordt gezocht waarbij ontwikkelingsgericht werken wordt beloond. Inwoners vanuit verschillende begeleidingstrajecten kunnen bij dezelfde werkgever worden geplaatst en aldaar integraal worden begeleid waardoor er een efficiëntievoordeel wordt behaald. In de beginsituatie (eind 2020) verwachten we 20 inwoners via deze constructie te kunnen plaatsen bij twee werkgevers. Dit project verloopt conform planning. In het verleden heeft reeds een pilot plaatsgevonden met Preston Palace, deze werkwijze willen we doorontwikkelen. Als de structuur goed functioneert, kan deze ook bij andere werkgevers worden toegepast waarmee deze manier van werken structureel verankerd kan worden.

Zorg en Veiligheid

Wij zetten in op een intensievere samenwerking tussen de domeinen Veiligheid en Zorg. Zoals verwoord binnen programma Veiligheid zal er in het kader van de versteviging van de samenwerking tussen Zorg en Veiligheid een voorstel komen om vorm en inhoud te geven aan de preventieve kant van de aanpak van mensenhandel en uitbuiting. Dit met de focus op voorlichting en handelingsperspectief voor zorgprofessionals en het inrichten van een meldingssysteem. Voor deze preventieve aanpak wil het college een incidenteel budget van 50.000 euro per jaar voor de jaren 2021 en 2022 beschikbaar stellen.

Waar staan we nu

Maatregelenplannen

Na een kleine twee jaar kunnen we concluderen dat er veel werk is verzet. De meeste maatregelen liggen op koers. De maatregelen die (nog) niet zijn gerealiseerd, zijn vervangen door het project met gecertificeerde instellingen. In de tabel hieronder hebben wij de maatregelen opgenomen met daarbij de taakstelling. We hebben bij alle maatregelen de balans opgemaakt en op basis van de huidige stand van zaken getoetst in hoeverre de uiteindelijk te realiseren taakstelling in 2022

gehaald zal worden. De maatregelen die op koers liggen en waarbij wij verwachten dat de besparing in 2022 gehaald zal worden, zijn aangegeven met een groene smiley.

	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	Op koers
Volgnr	<u>Maatregelenplan 1 (BW-6696)</u>					
1	Doorbraakmethode	750	2.251	3.750	4.500	😊
2	Dagstructurering	300	400	440	440	😊
3	Besparing middelen GIDS	240	240	240	240	😊
4	Peuteropvang	150	150	150	150	😊
Subtotaal Maatregelenplan 1		1.440	3.041	4.580	5.330	
Paragraaf	<u>Maatregelenplan 2</u>					
1	Invoeren nieuwe Verordening en beleid		PM			😊
2	Aanpassing PGB tarieven		100	200	200	😊
3	Stoppen met dienstencheques		120	120	120	😊
4	Anders organiseren wassen en strijken		200	200	200	😐
5	Onderzoeken gebruik scootmobielen		PM	PM	PM	😊
6	Versterken voorliggend veld					
6.1	- Persoonlijke netwerkcoach	82	82	82	82	😊
6.2	- Uitbreiden kinder- en pubercoach		50	50	50	😞
7	Ombouw dagbehandeling		137	137	137	😐
8	Jeugdhulp in het onderwijs	58	175	175	175	😐
Subtotaal Maatregelenplan 2		140	864	964	964	
	Gecertificeerde instellingen				100	😊
Totaal verwachte besparingen		1.580	3.905	5.544	6.394	
Inventarisatie invulling taakstelling per 2022						
	Totaal 😊				5.832	
	Te realiseren besparingen	-1.150	-3.150	-5.150	-7.550	
	Inzet extra middelen jeugdhulp				1.800	
Saldo					82	

Programma Zorg

Binnen het programma zijn meerdere projecten samen met onze (keten) partners opgestart. De meeste projecten zitten nog in de verkennings- of opstartfase. Door de huidige coronasituatie

merken we dat de uitvoering van een aantal van deze projecten vertraging oploopt. Enerzijds heeft dit te maken met verschoven prioriteiten bij onze partners. Anderzijds is het nog zoeken naar nieuwe werkwijzen binnen de RIVM-richtlijnen. We willen binnen het programma Zorg maximaal bijdragen aan het dempen van (mogelijke) negatieve effecten van het coronavirus en de kansen die zich voordoen optimaal benutten. Dit doen wij samen met onze (keten)partners, hetzij binnen de lopende projecten hetzij door nieuwe op te starten projecten.

Betekenis voor de toekomst

Ondanks dat we veel stappen in de goede richting hebben gezet en met de meeste maatregelen erin slagen om de financiële ambities te realiseren, blijft het een grote opgave om onze ambities en doelstellingen te realiseren. In het bijzonder onze ambitie om beter uit te komen met de Rijksmiddelen.

De lokale situatie is sterk afhankelijk van autonome ontwikkelingen in de samenleving en het gevoerde rijksbeleid. We zien een toename in het aantal thuiswonende ouderen, kwetsbaren en dementerenden met bijkomende zorgvragen en veiligheidsrisico's. Daarnaast zien we ook een (te) hoog aantal zorgvragen onder jeugdigen, waarbij deze zorgvragen ook steeds complexer van aard zijn. In Almelo scoren wij structureel hoog op de factoren die de kans op toenemende zorgvraag bepalen. Wij voorzien dat de coronacrisis dit mogelijk versterkt. Verder is er sprake van een hogere geluksnorm dan voorheen, een hoge prestatiedruk en hoge verwachtingen. Dit leidt ertoe dat steeds vaker professionele hulp wordt gezocht voor 'alledaagse' problemen en voor gedrag dat afwijkt van het gedrag van anderen. Hierdoor ontstaat een toenemende zorgafhankelijkheid. Daarom moeten we sterk blijven inzetten op de doorontwikkeling van de preventieagenda en het terugleggen van de verantwoordelijkheid bij onze inwoners.

Het is lastig om te sturen op de open einde regelingen in de Wmo en Jeugdwet, omdat onze invloed op de prijs (P) en de aantallen (Q) beperkt is. Ook onze financiële verhoudingen en de opstelling van het Rijk hebben grote gevolgen voor onze ambities en doelstellingen. Zoals onduidelijkheid over de nieuwe verdeelmodellen en wat de financiële effecten zullen zijn van de doordecentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang en aanpassing van het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet.

Ondanks alle inspanningen maken deze ontwikkelingen dat de verhouding tussen onze 'inkomstenkant' en 'uitgavenkant' nog niet in balans zijn. Dat zou halverwege deze periode ook nog niet het verwachte resultaat zijn, immers: we zijn "halverwege". Echter wel "goed op weg". Dit betekent dat we ons moeten blijven inzetten op de lobby: voor structureel meer Rijksmiddelen en minder eenzijdige Rijksingrepen. Kortom; er is een lange adem nodig om het stelstel van zorg en ondersteuning in Almelo maatschappelijk en financieel duurzaam te maken.

Samenvatting

Halverwege deze collegeperiode liggen we op koers met het programma Economie & Participatie. Investeren in onze stad loont: investeren in het vestigingsklimaat, investeren in Almeloërs en investeren in de samenwerking met partners heeft zich afgelopen jaar uitbetaald in een groei van de werkgelegenheid van 1.200 banen naar een totaal van 43.000 banen, een groei van 2,9% en de derde snelle groeier in Twente (na Haaksbergen en Wierden). Ook laat Almelo afgelopen jaar de grootste daling in werkloosheid zien in Twente (3,7%) en neemt ons bijstandsbestand af tot 2.587 uitkeringsdossiers. Op basis van deze positieve ontwikkelingen en de geboekte voortgang van de verschillende projecten en beleidsuitvoering is de conclusie: tot aan maart 2020 ligt het programma op koers richting de gestelde doelen en bijbehorende indicatoren.

Echter, vanaf medio maart ervaren we de coronacrisis en de maatregelen die zijn genomen. Onzeker is nog hoe lang het gaat duren, hoe groot de economische schade zal zijn en welke impact er op de langere termijn zal zijn. De verwachting is dat het aantal faillissementen toeneemt, de economische groei ombuigt naar een krimp en het aantal bijstandsgerechtigden stijgt.

Tegelijkertijd zien we ook de kracht en diversiteit van de Almeloëse en regionale economie. De vrijetijdseconomie (horeca en evenementen) en de retail is en wordt hard geraakt maar probeert op creatieve manieren weer op te starten binnen de gestelde kaders. Onze industrie draait veelal nog volop door en in de logistiek zien we groei in het online shoppen terwijl het internationale transport sterk is afgenomen.

We proberen onze ondernemers, klein en groot, zo goed mogelijk te ondersteunen door snel in te spelen op vragen en zelf proactief contact te houden en te leggen. We zijn actief naar nieuwe aanvragers van bijstand door hun waar mogelijk direct richting een nieuwe baan te begeleiden. We zien kansen om – halverwege dit programma – te blijven inzetten op de uitvoering van onze projecten en beleid met een aantal nieuwe accenten als het gaat om het continu arbeidsfit houden van bijstandsgerechtigden, het beperken van nieuwe instroom in de bijstand van buiten Almelo, het kunnen blijven aanbieden van aantrekkelijke bedrijfsterreinen en het profileren van het goede economische klimaat en bedrijven van Almelo.

Ondanks onze inzet en die van onze partners, gaat de coronacrisis de doelen van het programma raken en het is onwaarschijnlijk dat we de geformuleerde streefwaarden op de indicatoren dit jaar kunnen realiseren. De omvang van de impact is nu nog moeilijk in te schatten. Hier komen we bij de behandeling van de begroting dit najaar op terug.

Ambitie en strategische doelen

Meer Almeloërs zijn aan het werk. Almelo en de subregio rondom zijn economisch sterker, met meer groei.

“Almelo, hier wordt gewerkt” is onze ambitie. Onze lokale economie en die van de sub-regio is krachtig en heeft potentie om verder te groeien. Wij zijn ervan overtuigd dat het hebben van een betaalde baan bijdraagt aan een sterk en sociaal Almeloëse samenleving. Wij geloven in de kracht van de inwoners, en door ze te begeleiden naar duurzaam werk ontstaat perspectief.

Deze visie is vertaald in een tweetal hoofddoelen en vijf subdoelen en wordt gemeten aan de hand van zeven indicatoren.

Hoofddoel I: Almelo, hier wordt gewerkt

1. In 2022 doen minder Almeloërs een beroep op de bijstand en gaan meer Almeloërs van bijstand naar werk.
 - i. Een betere ontwikkeling van het aantal bijstandsuitkeringen dan in andere gemeenten
 - ii. Minder mensen in de bijstand
2. In 2022 sluiten vraag en aanbod op de regionale arbeidsmarkt beter op elkaar aan.
 - i. Minder spanning tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt
3. In 2022 zijn meer Almeloërs in staat om in de veranderende arbeidsmarkt aan het werk te komen of te blijven.
 - i. Minder mensen terug naar de bijstand
4. In 2022 zetten meer Almeloërs zich in voor hun stad of buurt.
 - i. Meer bijstandsgerechtigden zetten zich in voor de samenleving

Hoofddoel II: Almelo en haar subregio kent een krachtige, groeiende economie

1. In 2022 is Almelo aantrekkelijker als vestigingsplaats voor bedrijven
 - i. Meer banen
 - ii. Een beter ondernemersklimaat

Over de indicatoren is uitgebreid gerapporteerd bij de jaarverantwoording 2019.

Terugblik

Een korte terugblik op hoofdlijnen waarbij we apart kort ingaan op de voortgang van de acties uit het maatregelenplan I. Een meer uitgebreide toelichting op de uitvoering van alle acties en projecten uit het programma is terug te vinden in de jaarverantwoording 2019.

Programma op koers richting de doelen – tot aan coronacrisis

De cijfers laten – tot maart 2020 – een positieve ontwikkeling zien: landelijk, regionaal en lokaal. De werkgelegenheid in Twente en ook in Almelo is in 2019 sterk gegroeid. Alleen in Almelo al kwamen er 1.200 banen bij waardoor Almelo in totaal over ruim 43.000 banen beschikt verdeeld over zo'n 5.740 vestigingen.

De werkloosheid ligt voor het eerst sinds de teloorgang van de textielindustrie in Twente onder het landelijk gemiddelde (Twente 3,4%, Nederland 3,5%, derde kwartaal 2019). In Almelo daalde het werkloosheidspercentage in 2019 het hardst en bedroeg 3,7%. Dit is 1,1 procentpunt lager dan in 2018. Belangrijkste oorzaak hiervan is dat meer mensen in Almelo zijn gaan werken. Ongeveer 36.000 Almeloërs hebben in 2019 betaald werk (ook buiten Almelo), 1.000 meer dan een jaar eerder.

Ook ons bijstandsbestand neemt af doordat we steeds meer cliënten weten te bemiddelen naar een baan. In 2018 waren er in Almelo 683 personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners. In 2019 waren dit er 651. Dit is een daling van 4,7%. Ter vergelijking: landelijk daalde dit met 4,8%, in Enschede met 5,3% en in Hengelo met 4,2%. (Bron: waarstaatjegemeente.nl). In absolute aantallen: in juni 2018 hadden we 2.857 uitkeringsdossiers. Op 1 januari 2019 waren dit er 2.706;

op 31 december 2019 stond de teller op 2.587 uitkeringsdossiers. (Bron: Werkplein Almelo). Een daling van in totaal 270 uitkeringsdossiers.

Ook de uitvoering van de verschillende programma projecten en beleidsuitvoering in de lijn komen goed op stoom en leveren de eerste resultaten op:

- De aanpak vanuit het Werkplein waarbij iedereen in beeld is, actief gestimuleerd wordt en waarbij er beter op wordt toegezien dat plichten worden nagekomen, heeft er toe geleid dat t.o.v. juni 2018 het bestand eind 2019 gedaald is met netto 270 uitkeringsdossiers.
- Doorontwikkeling van het Ondernemersloket: opgericht om een centraal aanspreekpunt te vormen voor ondernemers. Het Ondernemersloket stelt de vraag van de ondernemer centraal en faciliteert en handelt proactief vragen, vergunningenprocedures en subsidieaanvragen af. Het Ondernemersloket blijkt ook in tijden van de coronacrisis heel belangrijk in het contact met ondernemers.
- Het Schuldenlab: Koningin Maxima heeft in 2019 het startsein gegeven. Met het Schuldenlab is Almelo een van de koplopers in Nederland als het gaat om de innovatieve aanpak van schuldenproblematiek. Projecten zijn goed van start gegaan en leveren positieve resultaten op. Zie hierover meer onder het maatregelenplan I.
- Samenwerking binnen Twents Huis van de Logistiek: een versterkte samenwerking tussen logistieke werkgevers, onderwijs, uitzendbureaus en gemeente Almelo heeft geleid tot de eerste succesvolle bemiddelingen naar logistieke banen voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.
- Versterken van het accountmanagement: in de eerste helft van 2020 is het accountmanagement versterkt met 2 fte en wordt volop ingezet op het verdere professionaliseren door aanscherping van werkprocessen en uitbreiding van taken.
- Stijging in ranking logistieke hotspots: elk jaar is er de Nationale Logistieke Hotspot verkiezing. In die verkiezing zijn wij gestegen van plaats 8 naar 6. Vorige verkiezing van 10 naar 8. Kortom we stijgen gestaag op de ladder richting top 3. Dit is een mooi resultaat van alle investeringen in de bereikbaarheid van Almelo en de regio, in het XL businesspark en onze samenwerking van overheid met ondernemers en onderwijs.

Maatregelenplan

In het maatregelplan I is uitgewerkt hoe de taakstellingen voor het sociaal domein worden ingevuld en welke zoekrichtingen worden verkend. Voor het programma Economie en Participatie rapporteren we het volgende:

Netto besparing					Bedragen x € 1.000
Omschrijving	2019	2020	2021	2022	Op koers
Maatregelenplan 1 (BW-6696) en aanvullende maatregelen minimabeleid					
1 Financiële taakstelling bijstand Verminderen negatief subsidieresultaat	250	500	1.000	1.550	
2 Wsw Uitkomen met beschikbare budget voor	400	400	400	400	
3 minimabeleid	1.088	1.088	1.088	1.088	
3b Aanvullende maatregelen minimabeleid		370	370	370	
Totaal verwachte besparingen	1.738	2.358	2.858	3.408	
Inventarisatie invulling taakstelling per 2022					
Te realiseren besparingen	-1.738	-2.358	-2.858	-3.408	
				1.858	
Saldo (negatief = nog te realiseren)				-1.550	

Toelichting per onderdeel:

1. Financiële taakstelling bijstand: besparing niet gerealiseerd

Het jaar 2019 is afgesloten met 2.587 uitkeringsdossiers. Dit is een daling van bijna 270 dossiers t.o.v. 31 oktober 2018. Ondanks deze daling constateren we nog steeds een tekort op de BUIG te verklaren door enerzijds de parameters in het verdeelmodel en anderzijds doordat de systematiekprijs per uitkering in 2019 is veranderd.

2. Verminderen negatief subsidieresultaat Wsw/verminderen budget voor re-integratie instrumenten: gerealiseerd.

De besparing is in 2019 gerealiseerd. Lopende het jaar zijn er extra Wsw-middelen naar de gemeente Almelo gekomen. Deze extra middelen zijn vrijgefallen voor het participatiebudget.

3. Binnen taakstellend budget van Minimabeleid blijven: besparing gerealiseerd

Maatregelen	Structurele besparingen
Bijzondere bijstand	80
Collectieve ziektekostenverzekering	300
Individuele inkomens- en studietoeslag	600
Regeling Almelo Doet Mee	90
Totaal	1.070
Taakstelling	1.088

Bijzondere bijstand

Door onder andere de medische kosten via de bijzonder bijstand en de collectieve ziektekostenverzekering op elkaar af te stemmen is 80.000 euro bespaard.

Besparing op collectieve ziektekostenverzekering

De regeling voor de collectieve ziektekostenverzekering is structureel gemaakt. Het beschikbare budget voor de regeling is gedaald van 950.000 euro naar 650.000 euro.

Versoberen individuele inkomensvoetstuk en geen verhoging individuele studietoeslag

Door de verlaging van de individuele inkomensvoetstuk en beperking van de toegang is 600.000 euro bespaard.

Beperken van het beschikbare budget voor Almelo Doet Mee

Het budget van Almelo Doet Mee is met 90.000 euro verlaagd, zonder dat daarmee de activerende en begeleidende kerntaak in gevaar hoeft te komen.

3b. Aanvullende maatregelen Minimabeleid

Om binnen het taakstellende budget voor het minimabeleid te blijven zijn aanvullende maatregelen genomen.

Aanvullende Maatregelen	Structurele besparingen
Schuldenlab	100
Almelo Doet Mee	100
Overhevelen bijdrage jeugdfonds-Klijnsma middelen	170
Totaal	370

Toelichting:

We voorzien een besparing van 100.000 euro door het Schuldenlab op de langere termijn (daling van het beroep op de bijzondere bijstand voor kosten van bewindvoering). Een verdere besparing van 100.000 euro op Almelo Doet Mee, door alleen vergoedingen voor contributies of andere periodieke bijdragen voor deelname aan sport, cultuur of educatieve groepsactiviteiten beschikbaar te stellen. Het overhevelen van de bijdrage aan het Jeugdfonds van de bijzondere bijstand naar de Klijnsma middelen ter hoogte van 170.000 euro.

4. Extra inzet op voorkomen en oplossen schulden

Vanuit het innovatiebudget van het programma wordt geïnvesteerd in de aanpak van schulden via het Schuldenlab. De gemeente Almelo wil innovaties op gebied van schuldhulp realiseren door een ondernemende benadering die het sociale en financiële met elkaar verenigt. Het Schuldenlab doet dit door in co-creatie effectievere, goedkopere en rechtvaardige oplossingen te bedenken, te ontwikkelen en te implementeren. Concepten worden gezamenlijk met partners ontwikkeld en geïmplementeerd. *Best practices* uit andere gemeenten worden overgenomen, met respect voor de 'couleur locale' van Almelo. De kracht van het Schuldenlab Almelo zit in de actiegerichtheid op realisatie. Dat gebeurt concreet aan de hand van pilots die aansluiten bij de doelstellingen van de gemeente en de partners in de gemeente Almelo.

Project/pilot	Schuld-fase	Toelichting	Partners
Jongeren Perspectief Fonds/Twentse Belofte 5	Curatie	Jongeren 18-27 jaar die geen toegang hebben tot schuldhulpverlening integraal op basis van maatwerkplannen ondersteunen. Beschikbaar is het handboek, de formulieren etc. Eerste stap is een projectplan opstellen toegesneden op Almelo. We kunnen gebruik maken van advies en netwerken uit gemeente Den Haag, Almere.	Schuldenlab070, Regio Twente, RMC, lokale bedrijven
Vroeg erop af!	Vroege interventie	Vroegsignalering van financiële problematiek door directe actie (erop af) bij betalingsachterstanden voor vaste lasten. We voorkomen hiermee dat de financiële problemen uit de hand lopen.	Woningcorporaties. CAK Energiemaatschappijen GBT Zorgverzekeraars
Buddy App	Vroege interventie en nazorg	Inzetten van een laagdrempelig en relatief goedkoop instrument als alternatief voor budgetbeheer. We zetten de app in ter ondersteuning bij beginnende betalingsproblemen en in de uitstroombfase van bewindvoering.	Buddy Payment Schuldenlab NL
Leren omgaan met geld voor kinderen en jongeren	Preventie	Bewustwording van de waarde van geld in het primair onderwijs en het omgaan met geld op het voortgezet onderwijs staan centraal.	Wijzer in Geldzaken ROC Saxion Rabobank Scholen
Meer grip op bewindvoering	Curatie	Bewindvoering lijkt ongrijpbaar: de inwoner vraag aan, de rechter bepaalt, de gemeente betaalt. We willen hier als gemeente meer grip op krijgen. <ul style="list-style-type: none"> Hoe voorkomen we dat mensen onder bewind komen te staan (instroom)? 	Lokale netwerk, zoals Thuis-administratie, Schuldhulpmaatje en Almelo Sociaal; Bewindvoerders en hun brancheorganisaties

		<ul style="list-style-type: none"> • Hoe regelen we coaching en begeleiding tijdens bewindvoering? • Hoe organiseren we een vangnet voor mensen zodat bewindvoering beëindigd kan worden (uitstroom)? 	Gemeenten Hengelo en Enschede
Collectief Schuldregelen	Curatie	Landelijke aanpak vertalen naar lokale situatie Almelo. Met de pilot Collectief Schuldregelen vervangen we de individuele afhandeling van schulddossiers door een collectieve afhandeling. Door het verkorten van de doorlooptijd kunnen meer mensen worden geholpen door schuldhulpverlening en nemen de uitvoeringskosten en administratieve lasten voor gemeenten en schuldeisers af.	Stadsbank Oost Nederland Schuldenlab NL
<p>Waar staan we nu</p> <p>Vanaf medio maart ervaren we de coronacrisis en de maatregelen die zijn genomen. Onzeker is nog hoe lang het gaat duren, hoe groot de economische schade zal zijn en welke impact er op de langere termijn zal zijn. De verwachting is dat het aantal faillissementen gaat toenemen, de economie gaat krimpen en het aantal bijstandsgerechtigden gaat toenemen. De doelstelling is om op 31 december 2020 uit te komen op 2.350 bijstandsuitkeringen. Zonder de coronacrisis zou dit al een forse doelstelling zijn. Op 12 mei 2020 staat het aantal uitkeringsdossiers op 2.650. Alle acties vanuit het werkplein worden ingezet om steeds de branches waar wel banen zijn zo snel mogelijk te voorzien. Ook worden er voorbereidingen getroffen om zoveel mogelijk mensen die door de coronacrisis een beroep moeten doen op een uitkering zo snel mogelijk weer aan de slag te krijgen. Een tweede piek in het aantal bijstandsaanvragen wordt medio juni verwacht. Dan eindigt voor veel mensen die door de coronacrisis zonder werk zijn gekomen en die een beroep konden doen op een WW-uitkering, hun WW recht. Het is belangrijk dat gemeenten mensen kunnen begeleiden om weer zo snel mogelijk een baan te vinden. Verder is de verwachting dat als gevolg van de coronacrisis de armoede- en schuldenproblematiek zal toenemen. Het kabinet heeft voor de korte termijn enkele tijdelijke maatregelen getroffen en de Tweede Kamer hierover geïnformeerd.</p> <p>De binnenstad van Almelo, horeca, cultuur en detailhandel, worden hard getroffen door de coronamaatregelen. Gelukkig zijn er ook sectoren die het nog steeds goed doen. In de Coronaspiegel vindt u hierover een uitgebreider beeld.</p> <p>Vanuit de gemeente proberen we onze ondernemers zo goed mogelijk te ondersteunen. Ons Ondernemersloket heeft gedurende de afgelopen weken met meer dan 100 ondernemers contact opgenomen variërend van de kapper en bakker op de hoek, horecazaken en ook de hightechbedrijven. Om te horen hoe het gaat, of we iets kunnen betekenen en om een luisterend oor te bieden. Signalen en concrete verzoeken om ondersteuning geleiden we door of pakken we zelf op. Er wordt veel gebruik gemaakt van het noodpakket vanuit het Rijk. De provincie Overijssel heeft een bedrag beschikbaar gesteld voor extra acties en initiatieven in de binnenstad waar ook</p>			

Almelo gebruik van maakt. En regionaal wordt hulp geboden via Oost NL. Daarnaast hebben we als gemeente een aantal maatregelen genomen:

- We bieden de mogelijkheid van uitstel van gemeentelijke belasting.
- We bieden tijdelijke inkomensondersteuning voor ZZP'ers (uitvoering via het ROZ).
- We faciliteren het platform van KoopinAlmelo.
- We continueren onze aanbestedingen en externe opdrachten zoveel mogelijk.

We onderzoeken bovendien welk pakket aan maatregelen opgesteld kan worden waarmee de Almelse economie een 'boost' krijgt zodra de lockdown wordt opgeheven, in welke vorm dat dan ook is. Hiervoor zijn we in gesprek met de verschillende ondernemersorganisaties en partners in Almelo.

Juist nu blijft onze visie en ambitie onverminderd staan:

Visie op Economie & Participatie

"Almelo, hier wordt gewerkt" is onze ambitie. Onze lokale economie en die van de sub-regio is krachtig en heeft potentie om verder te groeien. Wij zijn ervan overtuigd dat het hebben van een betaalde baan bijdraagt aan een sterk en sociaal Almelse samenleving. Wij geloven in de kracht van de inwoners, en door ze te begeleiden naar duurzaam werk ontstaat perspectief.

Wel voorzien we dat de kwantitatieve vertaling van onze ambities als gevolg van de coronacrisis onder druk zijn komen te staan. Voor een aantal indicatoren zullen we bij de begroting dit najaar aangepaste streefwaarden voorstellen.

Betekenis voor de toekomst

Proactief blijven handelen

Het is van belang om door te gaan met de uitvoering van het beleid en projecten van het programma Economie & Participatie. We zien daar de positieve resultaten van en belang voor Almelo ook voor de langere termijn.

De samenwerkingen die binnen het programma zijn opgezet met ondernemers/werkgevers, onderwijsinstellingen, andere overheden zijn essentieel voor het succes van dit programma en het onderhouden van deze relaties en samenwerkingen en faciliteren waar mogelijk moet hoog op de agenda blijven. Tegelijkertijd zien we dat proactief handelen gewenst is op een aantal onderdelen in het programma:

1. Slim investeren in mensen

Het is een uitdaging om mensen die al langere tijd in de bijstand zitten, weer aan het werk te krijgen. Dit was al zo in een krappe arbeidsmarkt, dit wordt nu waarschijnlijk een nog grotere opgave in de huidige (corona)tijd. Dit vraagt van de mensen en van ons een niet-vrijblijvende inzet over langere tijd. Daarom bouwen we verder aan een goede samenwerking tussen gemeente, ondernemers en onderwijs met langdurige begeleiding en intensieve werktrajecten. Ook blijven we investeren in het job-ready houden van mensen onder meer via de werkfittrajecten. Zodat men direct weer aan het werk kan als de baan zich aandient.

Uit de evaluatie van de Participatiewet (2019) blijkt dat de doelgroepen niet over de hele breedte van deze wet hebben geprofiteerd. Een verbetering die er aan zit te komen voor de arbeidsgehandicapten is het aangekondigde Breed offensief perspectief op werk, waarmee meer

groei- en terugvalmogelijkheden naar eerdere vormen van gesubsidieerd werk ontstaan voor mensen met een arbeidshandicap. Hier moeten we vanuit Almelo goed op aanhaken.

2. Beperken van de instroom in de bijstand van 'buiten'

We zien een instroom van een aanzienlijke groep van 'buiten Almelo' door verhuizing en ook doordat statushouders binnenkomen die direct een beroep doet op een bijstandsuitkering. Door de nieuwe instroom komt de beoogde daling van ons bijstandsbestand onder druk te staan. Om structureel een daling in ons bijstandsbestand te realiseren is het nodig deze instroom van buiten onze gemeente te beperken. Dit vraagt om een nieuwe aanpak die we in de loop van 2020 zullen uitwerken. Ook zullen we, op grond van onderzoek naar mogelijke disbalans in de sociale woningvoorraad, samen met de woningcorporaties kijken hoe we een eventuele aanzuigende werking kunnen verminderen.

3. Nieuwe bedrijventerreinen en revitalisering van huidige terreinen

Almelo wil haar ondernemers een aantrekkelijk ondernemersklimaat bieden met voldoende ruimte om te groeien. Die ruimte is schaars. Afhankelijk van de resultaten van het onderzoek (door de Provincie en regiogemeenten) naar de haalbaarheid van een bedrijventerrein voor grootschalige kavels voor logistiek en hightech, maken we in 2020 een plan voor eventuele uitbreiding van XL Businesspark. Tegelijkertijd zien we dat onze beschikbare kavels (tot 2 ha.) in opties zijn uitgegeven en we nieuwe vestiging-/uitbreidingsvragen niet kunnen faciliteren. In 2020 gaan we het gesprek aan met de provincie en regiogemeenten over onze deprogrammeringsopgave. Naast nieuwe bedrijventerreinen kijken we ook naar ruimte op bestaande bedrijventerreinen. Verduurzaming en revitalisering is belangrijk om onze bestaande terreinen toekomstbestendig te maken en aantrekkelijk te houden voor onze bedrijvigheid.

4. Profileren van het economische vestigingsklimaat van Almelo

De economische kracht van Almelo zit in een breed economisch profiel met grotere en MKB hightechbedrijven die wereldleiders zijn op vakgebied en tegen een stootje kunnen. De logistieke sector groeit snel en profiteert van de vestigingsmogelijkheden en optimale bereikbaarheid van Almelo. Ook de vrijetijdseconomie kent grote spelers, en daarnaast heeft Almelo een sterke dienstensector met een waterschap, een rechtbank, en een vestiging van de Belastingdienst. We faciliteren al deze werkgevers zo goed mogelijk in hun plannen en ondernemen. Wat we nog meer kunnen doen is Almelo met haar bedrijven en vestigingsklimaat promoten en etaleren met als doel het imago te verbeteren en de aantrekkingskracht van Almelo te vergroten.

Tegelijkertijd zullen we de ontwikkelingen in de economie en arbeidsmarkt goed blijven monitoren en in gesprek met onze partners interventies en acties plegen waar het kan en nodig.

Programma Binnenstad

Samenvatting

Het programma binnenstad begint medio 2020 zijn vruchten af te werpen. Inwoners zijn positiever over de sfeer, evenementen, gastvrijheid etc. De aantrekkelijkheid van het kernwinkelgebied is verbeterd en op enkele panden na is het kernwinkelgebied volledig in gebruik door winkels en horeca. Er worden verschillende maatregelen getroffen om de winkelleegstand in de overige delen te verminderen en transformatie begint langzamerhand op gang te komen. Echter, sinds enkele maanden is het door de coronacrisis rustig in de binnenstad. De horeca is slechts deels weer open, evenementen zijn afgelast en het aantal mensen in de winkelstraat is hard teruggelopen. De vraag is of mensen de binnenstad straks weer als van ouds gaan bezoeken. De verwachting is dat de leegstand in ieder geval gaat toenemen. We waren op de goede weg, maar de doelstellingen van het programma Binnenstad staan vanwege de coroneffecten onder druk. De mate waarin is nu nog niet weer te geven.

Met de inzet van nu reeds gedefinieerde acties en instrumenten zullen we ons terug moeten vechten. Dat vergt tijd. Dat vergt leiderschap. En dat vraagt een nog sterkere samenwerking tussen gemeente, ondernemers, cultuur en vastgoedeigenaren. Gezamenlijk moeten we meer dan ooit sturen op een compacter en aantrekkelijker winkelcentrum, transformatie aan de randen en het wegnemen van plancapaciteit op onwenselijke locaties.

Ambitie en strategische doelen

In 2022 heeft de binnenstad van Almelo een sterke regionale functie voor Noordwest Twente vanuit een onderscheidende identiteit en belevenis en mede door een sterke samenwerking tussen ondernemers, vastgoed en gemeente.

Strategische doelstellingen:

1. In 2022 recreëren en winkelen meer inwoners en bezoekers in de binnenstad van Almelo
2. In 2022 staan minder winkels en panden leeg in de binnenstad van Almelo
3. In 2022 kent de binnenstad betere activiteiten op het gebied van cultuur, vrije tijd en sport met meer maatschappelijk-economische waarden
4. In 2022 is de binnenstad van Almelo aantrekkelijker, veiliger en gastvrijer met betere parkeermogelijkheden
5. In 2022 zijn er meer bedrijven in de binnenstad van Almelo gevestigd met meer omzet

Terugblik

Strategische doelstelling 1: In 2022 recreëren en winkelen meer inwoners en bezoekers in de binnenstad van Almelo

In 2022 willen we 87.000 bezoekers per week in de binnenstad. Dat is een toename van 7.000 bezoekers ten opzichte van 2018. Medio 2020 kunnen we nog niet vaststellen of we de weg omhoog qua bezoekersaantallen weer te pakken hebben. Het aantal bezoekers wordt komend najaar weer gemeten (eens per 2 jaar). We verwachten wel dat het aantal bezoekers de laatste twee jaar is toegenomen. Mede door de realisatie van het binnenstadsplan (met o.a. de havenkom, een nieuw marktplein, een nieuw parkeerdek en nieuwe winkels) en het vergroenen van de binnenstad. Om de gevels in de binnenstad te verbeteren is een gevelsubsidie ingesteld. Met deze subsidie geven we eigenaren die hun gevel willen verbeteren een steuntje in de rug. Ook de pilot

gratis parkeren had een belangrijke bijdrage moeten leveren aan deze doelstelling. Het is echter niet gelukt om samen met partners uit de binnenstad deze pilot te financieren.

Strategische doelstelling 2: In 2022 staan minder winkels en panden leeg in de binnenstad van Almelo

De afgelopen twee jaar hebben we diverse maatregelen getroffen om de leegstand in de binnenstad te verkleinen. Aan de basis van al deze maatregelen ligt de Koers voor de Binnenstad die in het begin van de programmaperiode samen met binnenstad-partners is opgesteld. De koers richt zich voor een groot deel op een compacter centrum, met een transformatieopgave aan de randen. In de Koers voor de Binnenstad is naar marktpartijen duidelijk gemaakt dat de Grotestraat Noord, het zuidelijke deel van de Grotestraat en de Hagenborgh op den duur getransformeerd moet worden. Deze duidelijkheid heeft er inmiddels toe geleid dat de markt langzamerhand in deze gebieden gaat investeren in transformatie. De transformatieopgave is het grootst in de Grotestraat Noord. Door deze situatie dienen stakeholders echter samen te werken om tot een toekomstperspectief voor de Grotestraat Noord te komen. Samen met eigenaren maken we daarom een gezamenlijke visie op dit gebied. Wel is alvast de Grotestraat Noord als pilot voor een jaar deels opengesteld voor auto's.

Natuurlijk moeten we afronding van de eerste fases van het binnenstadsplan met de nieuwe havenkom, het nieuwe marktplein, nieuwe winkels en appartementen niet vergeten. Deze herontwikkeling heeft een grote impact gehad om het verminderen van de leegstand in het kernwinkelgebied.

In 2022 willen we namelijk dat er in het kernwinkelgebied (het rondje Marktplein, de Passage, Grotestraat, De galerij, Marktplein) 0 vierkante meter winkelvloeroppervlak leeg staat. Medio 2020 is de leegstand in het kernwinkelgebied met ruim 30% afgenomen. Wanneer ook de aangekondigde winkels zich aan de Corridor (TUI en Jamin) en de Passage (KPN) hebben gevestigd, staan er nog drie panden leeg in het kernwinkelgebied met een gezamenlijke omvang van 1.920 m². Eén van deze panden (met een omvang van 1.200 m²) bevindt zich echter in de kelder van de Galerij. Deze leegstand is voor bezoekers nauwelijks waarneembaar. De afname van de leegstand is direct het gevolg van de investeringen rondom het marktplein samen met Beter Wonen en Urban Interest. Deze investeringen hebben er toe geleid dat winkels als Bakker Bart, Coop, Norah, Cecil/Street One, Wat Maakt Je Mooi zich (weer) in Almelo hebben gevestigd. Ook zijn vanwege de focus op het kernwinkelgebied diverse winkels verplaatst van buiten de randen van het winkelgebied naar het centrale winkelgebied zoals Action en Ter Stal.

In 2022 willen we ook bereikt hebben dat er buiten het kernwinkelgebied nog maar 6.000 m² leeg staat; een halvering ten opzichte van 2018. De leegstand in het overige deel is echter toegenomen tot ongeveer 13.000 m² winkelvloeroppervlak. Enerzijds zijn er diverse leegstaande panden weer ingevuld, zoals het voormalige Prenatal-pand, het wokrestaurant in de Hagenborgh, etc. Anderzijds zijn er ook weer leegstaande panden bijgekomen. Dit heeft te maken met de recente verplaatsingen van winkels van het Havenblok naar de Corridor, frictieleegstand aan het Waaghplein en een toename van leegstand in de Grotestraat (het deel buiten het kernwinkelgebied).

Strategische doelstelling 3: In 2022 kent de binnenstad betere activiteiten op het gebied van cultuur, vrije tijd en sport met meer maatschappelijk-economische waarde

In 2022 willen we dat de waardering van het evenementenaanbod is gestegen van een 6,8 (2017) naar een 7,0 en de waardering van het culturele aanbod van een 6,7 (2017) naar een 7,0. Medio 2022 hebben we de doelstelling voor 2022 al zo goed als bereikt. Het evenementenaanbod wordt op dit moment gewaardeerd met een 7,1. Het culturele aanbod met een 6,9. Dit hebben we mede kunnen realiseren omdat via Almelo Promotie er meer wordt gestuurd op het verhogen van de kwaliteit van activiteiten op het gebied van cultuur, vrije tijd en sport en het aantrekken van meer bezoekers, onder meer bij de toetsing van subsidieaanvragen. Ook is er een cultuurmakelaar van start gegaan om culturele partijen uit de stad en de omgeving te verbinden aan activiteiten in de binnenstad. Daarmee wordt de binnenstad als podium van de stad gestimuleerd. Via onder andere stadscheques à €2.500,- zijn initiatieven ondersteund om de zichtbaarheid van het DNA van Almelo in de binnenstad te vergroten. Voorbeelden hiervan zijn de pop-up-store van Heracles die in de zomermaanden van 2019 in de binnenstad was gevestigd, het oogstfeest in het Hagenpark van het Natuurhus en de Jongerenraad en de tulpen in de binnenstad in het voorjaar.

Strategische doelstelling 4: In 2022 is de binnenstad van Almelo aantrekkelijker, veiliger en gastvrijer met betere parkeermogelijkheden

Ook op het gebied van aantrekkelijkheid, veiligheid en gastvrijheid liggen we medio 2020 goed koers en soms zelfs vóór op koers. Almeloërs waarderen de sfeer en gezelligheid medio 2020 al beter dan de doelstelling voor 2022. Het streven was een 6,5 in 2022; maar Almeloërs geven de sfeer medio 2020 al een 6,8. Ook de doelstelling van een waardering van een 7,0 op het gebied van veiligheid is reeds behaald. We werken eraan om dit vast te houden en zetten vol in op verdere verbeteringen in de resterende looptijd van het programma. De waardering van de parkeervoorzieningen van de auto is licht gedaald van een 6,7 naar een 6,5; terwijl de doelstelling voor 2022 een 7,0 is. Almeloërs vinden de binnenstad ook gastvrijer geworden. In 2019 vindt inmiddels 57% van de Almeloërs de term gastvrij van toepassing op de binnenstad. Het streven blijft om gedurende de programmaperiode van 48% naar 60% te gaan.

Ook deze veelal positieve ontwikkelingen zijn voor een groot deel te danken aan de investeringen rondom het Marktplaatsplein. Daarnaast zijn de resultaten op dit vlak voor belangrijke mate te danken aan de inzet van ondernemers op het gebied van sfeer en gezelligheid, gastvrijheid en gevoel van veiligheid. De omgeving van het Marktplaatsplein zal op termijn nog meer verbeterd worden door de derde fase van het binnenstadsplan (Stadskade). Ten behoeve hiervan heeft het college een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de HMO. Het doel is om in het najaar van 2020 een integraal ontwikkelingsplan te hebben voor dit gebied. Hoewel de herontwikkeling van dit gebied naar verwachting nog enkele jaren op zich zal laten wachten, moet dit project wezenlijk gaan bijdragen tot de doelstelling een aantrekkelijker, veiligere en gastvrijere binnenstad met betere parkeermogelijkheden.

Strategische doelstelling 5: In 2022 zijn er meer bedrijven in de binnenstad van Almelo gevestigd met meer omzet

In 2022 willen we dat het aantal bedrijven in de binnenstad met 5% is gegroeid ten opzichte van 2017. Medio 2020 is dit aantal echter gedaald met 1,5%. Ondanks de investeringen die gedaan zijn in de binnenstad, is het aantal bedrijven afgenomen.

Waar staan we nu

Vandaag de dag is het perspectief voor de binnenstad echter totaal anders. De effecten van de coronacrisis op de binnenstad van Almelo zijn direct te merken. Om het coronavirus in te dammen worden consumenten namelijk geacht zo veel mogelijk thuis te blijven, evenementen zijn verboden en horecagelegenheden en culturele instellingen mogen sinds kort weer open, zij het met veel beperkingen. Hierdoor zijn verschillende sectoren al financieel hard geraakt vanwege de directe vraaguitval door de beperkende maatregelen. Opticiens, kledingwinkels, schoenenwinkels: ze worden geconfronteerd met omzetzakkingen tot 80%. Velen hebben vrijwillig tijdelijk hun fysieke deuren gesloten (gehad). De vaste lasten lopen echter door. Hetzelfde geldt voor horecabedrijven, die op last van de overheid hun deuren hebben moeten sluiten. Vast staat dat het omzetverlies dat geleden wordt, nooit meer ingehaald zal worden.

Daarnaast zal de coronacrisis ook op langere termijn voelbaar zijn. De mate waarin is echter afhankelijk van de duur van de maatregelen, de diepte van de economische recessie en de mate waarin bezoekers de binnenstad weer weten te vinden voor winkelen. Ondanks tijdelijke overbruggingskredieten, uitstel van betaling van belastingen en huur en versoepeling van maatregelen, zal er sprake zijn van economische schade op het gebied van werkloosheid en leegstand in de binnenstad. De mate waarin is op dit moment nog niet in te schatten. Hoeveel winkels en horecagelegenheden zullen hun deuren definitief moeten sluiten? Overleven de bioscoop, het theater en musea in de binnenstad de lockdown? Daarnaast neemt het online winkelen op dit moment een grote vlucht. Hoe langer de crisis duurt, hoe meer mensen gewend raken aan het online winkelen. De vraag is of mensen straks weer terugkeren naar hun normale winkelgedrag. Retail Platform Overijssel verwacht dat 25% van de retailondernemers het komend jaar failliet gaat. Niemand kan het exact voorspellen, maar één ding is zeker: vanwege de coronacrisis zullen we de doelstellingen voor de binnenstad moeten heroverwegen.

Dit betreft met name de doelstellingen:

- In 2022 recreëren en winkelen meer inwoners en bezoekers in de binnenstad van Almelo
- In 2022 staan minder winkels en panden leeg in de binnenstad van Almelo
- In 2022 zijn er meer bedrijven in de binnenstad van Almelo gevestigd met meer omzet

Dit zijn namelijk de drie doelstellingen die in belangrijke mate worden beïnvloed door consumentengedrag en ondernemers die zich bevinden op die consumentenmarkt. Deze twee groepen worden het hardst geraakt door de beperkende coronamaatregelen. Activiteiten op het gebied van vrije tijd, cultuur en sport kunnen op korte termijn niet plaatsvinden. Op langere termijn, als er geen beperkende maatregelen meer nodig zijn, kunnen deze weer opnieuw georganiseerd worden. Ook voor de doelstelling op het gebied van aantrekkelijkheid, gastvrijheid en parkeren verwachten we dat er geen bijstelling nodig is. Deze aspecten worden niet of nauwelijks aangetast door de effecten van de coronacrisis. In deze context is het belangrijk om te onderkennen dat de eerste strategische doelstelling wordt beïnvloed door de tweede en vice versa. De mate waarin er minder bezoekers naar de binnenstad komen is afhankelijk van het aanbod in de binnenstad. Dus als de coronacrisis leidt tot faillissementen en leegstand, neemt het aanbod in de binnenstad af, wat weer leidt tot minder bezoekers. Vervolgens leidt minder bezoekers weer tot minder aanbod. Een dreigende vicieuze cirkel.

Wel hebben we de overtuiging dat we adequate activiteiten, instrumentarium en structuur hebben om de bovenstaande problemen aan te pakken. We waren op de goede weg. Mogelijk dat we door de coronacrisis vier stappen terug doen. Met de inzet van nu reeds gedefinieerde acties en instrumenten zullen we ons dan terug moeten vechten. Dat vergt tijd. Dat vergt leiderschap. En dat vraagt een nog sterkere samenwerking tussen gemeente, ondernemers, cultuur en vastgoedeigenaren. Gezamenlijk moeten we meer dan ooit sturen op een compacter en aantrekkelijker winkelcentrum, transformatie aan de randen en het wegnemen van plancapaciteit op onwenselijke locaties.

Indien de coronacrisis Almelo niet harder raakt dan omliggende dorps- en stadscentra, kan de visie voor het programma binnenstad overeind blijven: In 2022 heeft de binnenstad van Almelo een sterke regionale functie voor Noordwest Twente vanuit een onderscheidende identiteit en belevenis en mede door een sterke samenwerking tussen ondernemers, vastgoed en gemeente.

Betekenis voor de toekomst

De coronacrisis zal ook op langere termijn voelbaar zijn in de binnenstad. Ondanks onze inzet en die van onze partners verwachten we de programmadoelstellingen te moeten bijstellen. Nu is het echter nog te vroeg daarvoor. De impact van de coronacrisis en dus de mate waarin de doelstellingen moeten worden bijgesteld is namelijk nog niet in te schatten. Nu is er nog sprake van tijdelijke overbruggingskredieten, uitstel van betaling van belastingen en huur, etc. Winkels zijn open, de terrassen zijn sinds kort weer open, theaterbezoek is weer mogelijk. Bij de behandeling van de begroting dit najaar komen we hierop terug. De volgende doelstellingen staan op dit moment in ieder geval sterk onder druk door de crisis.

1. Groei van het aantal bezoekers per week van het centrum met 7.000 ten opzichte van 2018 (80.000)
2. 0 m² winkelvloeroppervlak staat leeg in het nieuwe kernwinkelgebied van de binnenstad (2018: 2.900 m²)
3. Maximaal 6.000 m² winkelvloeroppervlak staat leeg in de stadskwartieren en transformatiemilieus (2018: 12.160 m²)
4. Het aantal bedrijven in de binnenstad groeit tot 706 (2017: 672)

Programma Veiligheid

Samenvatting

Samenvattend voor programma Veiligheid zijn er halverwege de programma looptijd geen bijzondere effecten of ontwikkelingen op niveau van strategische doelstellingen en ambities te benoemen, anders dan gesignaleerd in de jaarverantwoording 2019.

Qua criminaliteitsbestrijding en versterking van het veiligheidsgevoel op wijk- en buurtniveau liggen wij op basis van wat wij nu zien ook voor de langere termijn op koers en zijn de opgaven onveranderd en vooralsnog niet beïnvloed door de coronacrisis. Als gevolg van de coronacrisis ligt de focus tijdelijk op het versneld versterken van gemeentelijk toezicht en handhaving (BOA's) hetgeen als een positief effect kan worden aangemerkt.

Uit de CBS Veiligheidsmonitor 2019 blijkt dat de veiligheidsbeleving in Almelo een gunstig beeld en een opwaartse trend vertoont. Het gevoel van veiligheid in wijk en buurt is toegenomen en dat geldt ook voor het vertrouwen in de gemeente.

Ambitie en Strategische Doelen: Samen maken we Almelo veiliger!

Almelo heeft leefbaarheid, sociale cohesie en veiligheid hoog in het vaandel en investeert daar ook flink in met financiële middelen, maar ook door vertrouwen te wekken en met bestuurlijke interventies. Via het programma Veiligheid wordt doelgericht gestuurd op de inspanningen en doelstellingen die het college heeft gesteld:

Almeloërs voelen zich veiliger in hun stad en buurt en dragen hier hun steentje aan bij. De criminaliteit daalt, er wordt minder overlast ervaren, kwetsbare overlastveroorzakers krijgen passende zorg en er komt meer vertrouwen in handhaving en toezicht door de gemeente.

Terugblik

Wij hebben volop ingezet op informatie en bewustwording. Zo hebben we met de politie een bijeenkomst 'bewustwording oplichting en anti-beroving voor senioren' georganiseerd, is er via sociale media een informatie- en stimuleringscampagne gevoerd met betrekking tot 'WhatsApp buurtpreventie' en is er een bewustwordingscampagne georganiseerd over melding en gevaren van drugslabs en hennepsteelt in buurten en woonwijken.

Wij hebben geïnvesteerd in gecoördineerde handhaving. Er is een stevig en robuust team BOA's opgebouwd met een flexibele schil voor toezicht en handhaving in de stad. Zichtbaarheid en aanspreekbaarheid is hierbij het handelingskader. Er worden integrale multidisciplinaire controles georganiseerd op verdachte panden en op persoonsniveau in samenwerking met de Sociale Recherche Twente en het RIEC Oost Nederland. Er zijn twee integrale thematische actieweken geweest, gericht op het opsporen en aanpakken van ondermijning. Dit heeft geleid tot diverse strafrechtelijke en bestuursrechtelijke interventies.

Wij doen mee aan het regionale project Streettriage om passende zorg te bieden aan kwetsbare personen die de veiligheid in een wijk of buurt aantasten als gevolg van hun (verwarde) gedrag.

Aanpak mensenhandel en uitbuiting

Wij leveren vanuit het taakveld openbare orde en veiligheid een bijdrage aan de regionale, integrale aanpak van mensenhandel en uitbuiting. Dit heeft geleid tot diverse bestuurlijke interventies (maatregelen zoals sluiting van panden, dwangsommen en aanpak van facilitators) in geval van illegale prostitutie vanuit panden, waarbij mensen worden uitgebuit.

Wij vinden dat voorkomen van mensenhandel en uitbuiting minstens zo belangrijk is als hard optreden. Hier is voorlichting en training van (zorg)professionals van groot belang om misstanden zo vroeg mogelijk te herkennen om tijdig hulp te kunnen bieden en om te voorkomen dat kwetsbare personen het illegale circuit in worden getrokken. Aan preventie en vroegsignalering bij (zorg)professionals in het sociaal domein moet nog nader vorm worden gegeven. In het kader van de versteviging van de samenwerking tussen zorg en veiligheid komt er vanuit het sociaal domein een voorstel om vorm en inhoud te geven aan de preventieve kant van de aanpak van mensenhandel en uitbuiting. Dit met de focus op voorlichting en handelingsperspectief voor (zorg)professionals en het inrichten van een meldingssysteem. Voor deze preventieve aanpak wil het college een incidenteel budget van 50.000 euro in 2021 en 2022 beschikbaar stellen.

Overlast door kwetsbare personen met verward gedrag

Doel: In 2022 krijgen kwetsbare personen meer passende zorg en veroorzaken ze minder overlast in buurten:

- **Er belanden minder kwetsbare personen met verward gedrag in een politiecel terwijl er geen sprake is van strafbaarheid.**
- **Het aantal meldingen van woonoverlast is gedaald.**

Midterm Resultaten

In 2019 zijn er 731 meldingen van overlast door kwetsbare personen met verward gedrag geregistreerd (Bron: Politie jaarcijfers 2019). Er is sprake van een landelijke trend als het gaat om de toename van overlast die wordt veroorzaakt door kwetsbare personen met verward gedrag. Er zijn nog geen cijfers beschikbaar of deze personen minder in de politiecel belanden en passende zorg krijgen. De Politie jaarcijfers over 2020 moeten hier nader inzicht in kunnen bieden. Het aantal meldingen woonoverlast is gedaald in 2019 (Bron: Politie jaarcijfers 2019).

Woonoverlast	2016	2017	2018	2019
Categorie				
Burengerucht	273	276	250	234
Huiselijke twist	126	115	114	115
Geluidsoverlast	690	698	668	624

Doel: In 2022 hebben inwoners meer vertrouwen in hoe de gemeente handhaaft en toezicht houdt in wijken en buurten:

- **Het percentage inwoners dat tevreden is over hoe de gemeente handhaaft en toezicht houdt in hun wijk of buurt is gestegen.**
- **De meldingsbereidheid voor overlast en overtredingen is gestegen.**

Midterm Resultaten

Het percentage inwoners dat (zeer) tevreden is over het functioneren van de gemeente in algemene zin is in 2019 gestegen met 10 % ten opzichte van peiljaar 2015. Dit percentage bedraagt namelijk

32% in 2019, ten opzichte van 22% in 2015 (Bron: Burgerpanel peiling Kennispunt Twente, december 2019).

De indicator (meldingsbereidheid) is nog niet gemeten. Wel blijkt uit genoemde peiling dat 59% van de Almeloërs bereid is om zich in te zetten voor leefbaarheid (meting 2019, Burgerpanel peiling Kennispunt Twente). Hieruit kan worden afgeleid dat er een positieve houding is om overlast en overtreddingen te melden.

Doel: In 2022 zijn Almeloërs zich meer bewust van de veiligheid in hun stad en dragen ze hier zelf meer aan bij:

- **Er zijn 32 buurtpreventie-initiatieven.**
- **De tevredenheid over de gemeentelijke aanpak van sociale veiligheid is gestegen.**

Midterm Resultaten

Het percentage inwoners dat in 2019 deelneemt aan veiligheidsinitiatieven is 43% (Bron: Burgerpanel 2019 Kennispunt). Er is nog geen extra inspanning gepleegd om het aantal buurtpreventie initiatieven uit te breiden (buurtteams, WhatsApp veiligheidsgroepen).

Doel: In 2022 voelen inwoners, ondernemers en bezoekers zich veiliger in de stad en hun buurt en ervaren minder overlast:

- **Het percentage inwoners dat zich altijd veilig voelt is met 5% gestegen.**
- **Het aantal misdrijven is met 360 afgenomen.**
- **Het rapportcijfer veilige buurt is gestegen.**

Midterm Resultaten

Dit betreft een nulmeting van Kennispunt Twente om de effecten van het programma adequaat over de looptijd te kunnen meten.

In 2019 voelt 91% van de Almeloërs zich in het algemeen veilig.

In 2019 voelen 9 van de 10 Almeloërs zich veilig in eigen buurt.

In 2019 is het rapportcijfer veilige buurt een 7,5.

Ambitie Samen maken we Almelo veiliger

Aan deze ambitie wordt de komende jaren (2020-2021) onder meer op de volgende manieren een bijdrage geleverd: wij,

- volgen snel en zichtbaar meldingen van overlast op;
- versterken de verbinding tussen het zorg- en veiligheidsdomein;
- ondersteunen het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving (leefbaar en veilig)
- controleren onder meer gebiedsgericht of inwoners en bedrijven strafrechtelijke en bestuursrechtelijke regels naleven;
- lanceren een informatiecampagne hoe inwoners zelf kunnen bijdragen aan een veiliger buurt;
- geven voorlichting hoe inwoners zelf een buurtpreventieteam kunnen starten;
- stimuleren initiatieven van inwoners die hun straat, wijk of buurt veiliger willen maken.
- willen de eerste diagnose verbeteren over de hulp die nodig is voor kwetsbare personen.
- voorkomen escalatie van overlastsituaties zoveel mogelijk door een verbeterde samenwerking op het gebied van zorg en veiligheid.
- investeren in (extra) toezichthouders die meer gebied- en probleemgericht gaan werken.

Midterm 2020

Wij hebben twee extra fte BOA "op straat" en één extra jurist veiligheid en handhaving ingezet voor "Quick Response" bij meldingen en lik op stuk bestuursdwang bij overtredingen. Wij zetten de BOA's steeds meer gebied- en probleemgericht in en hebben handhavingsafspraken en prioriteiten op gebiedsniveau gemaakt. Bijvoorbeeld in het Nieuwstraatkwartier en op aandachtslocaties. Er is volop ingezet op informatie en bewustwording via campagnes, themabijeenkomsten en sociale media.

Investing in een sluitende aanpak van woonoverlast in buurt en wijk is van belang om de doelstellingen te halen. Integrale uitvoering van de beleidsregel wet Woonoverlast is in voorbereiding. Met wijkagenten, wijkcoaches, woningcorporaties en wijkregisseurs worden procesafspraken gemaakt. Dit om meer grip te krijgen op de aanpak en de juiste maatregelen te kunnen nemen.

Wij doen mee aan het regionale project Streettriage om passende zorg te bieden aan personen die de veiligheid in een wijk of buurt aantasten als gevolg van hun gedrag. Dit project is in 2019 gestart. Voorheen werd de diagnose in een politiecel uitgevoerd zonder dat duidelijk was of er sprake was van strafbaarheid. Dit vergt veel capaciteit van politie en heeft de nodige impact omdat er vaak sprake is van gedrag als gevolg van een psychische stoornis en er primair behoefte is aan zorg en hulp. Streettriage is nu ingevoerd, waardoor zorgprofessionals bij constatering van overlast door een kwetsbare persoon met verward gedrag, direct ter plaatse een diagnose wordt gesteld, zodat op een snelle manier de juiste zorg en hulp wordt geboden. Het doel van het project is onder andere te voorkomen dat iemand, zonder dat er sprake is van een verdenking van een strafbaar feit, in een politiecel belandt. Dit om de politie te ontlasten en de impact voor betrokkenen te verminderen.

Deelprogramma Zorg en Veiligheid

Het deelprogramma Zorg en Veiligheid start medio 2020 op. In de eerste fase van het programma Veiligheid lag de focus op bestuurlijke interventies en repressie (aanpak ondermijnende criminaliteit). In het licht van de coronacrisis en de te verwachten effecten op de sociale veiligheid moet het accent komen te liggen op de verbinding tussen zorg en veiligheid. Dit om kwetsbare mensen de juiste hulp en zorg te kunnen bieden.

Waar staan we nu?

Het CBS heeft via de veiligheidsmonitor de veiligheidsbeleving gemeten onder inwoners. Naast de criminaliteitscijfers van politie is de veiligheidsbeleving een kernindicator of het programma het beoogde maatschappelijke effect sorteert. De uitkomsten van de CBS monitor zijn positief: 2013 is als nulmeting gebruikt en respectievelijk 2017 en 2019 als peiljaren.

Bron: Veiligheidsmonitor CBS 2019, Kernpublicatie 2 maart 2020, Kernindicatoren meting 70.000+ gemeenten (52)

Resultaten vertaald naar specifieke veiligheidsindicatoren met als kernindicator veiligheidsbeleving.

Veiligheidsbeleving	2013	2017	2019
Onveiligheidsgevoelens algemeen: wel eens	37,2%	36,0%	31,0%
Sociale Overlast: ervaart veel overlast	18,3%	12,9%	12,2%
Fysieke verloedering: ervaart veel overlast	28,1%	23,5%	22,0%
Totaal ervaren overlast: ervaart veel overlast	6,2%	5,6%	5,0%
Wel eens onveilig gevoel in de buurt	5,4%	4,4%	3,4%

Landelijke ontwikkelingen veiligheid 2020

Uit landelijk onderzoek blijkt dat ondermijning op wijkniveau oprukt, criminelen “nestelen” zich in woonwijken voor hun criminele activiteiten. Traditionele delicten, de zogenaamde High Impact Crime, zoals inbraken, autokraken en overvallen nemen af. De meer onzichtbare criminaliteit, de zogenaamde Hidden Impact Crimes, neemt juist toe; denk hierbij aan cybercrime, witwassen van crimineel verkregen vermogen, online drugsnetwerken, enz. (bron VNG veiligheidscijfers 2019 en CBS Veiligheidsmonitor 2019). Dit tast de leefbaarheid en het gevoel van veiligheid in woonwijken aan. Waarneembare effecten zijn onder meer verloedering, isolatie en vermindering van onderlinge samenhang.

Door ambulantisering van de zorg neemt de druk op leefbaarheid en veiligheid in de buurt toe; meest bekend is de problematiek van personen met geestelijk geïndiceerd verward gedrag. Het aantal meldingen van kwetsbare personen met verward gedrag in combinatie met (woon)overlast vertoont een forse toename. Dit is een landelijke trend (bron: CBS Veiligheidsmonitor 2019 en jaarcijfers Politie Nederland).

In de strijd tegen ondermijning is er naast het bestrijden (repressie) verhoogde aandacht voor het weerbaarder maken van organisaties, politiek en bestuur en de samenleving in het algemeen tegen ondermijning. Investerings hierin lopen via programmatische aanpak van het Rijk, provincies en regio's. Zo worden het RIEC en de Politie door het Rijk versterkt om ondermijning nog effectiever tegen gaan. Beleidsmatig wordt via een regionaal programma Weerbaarheid van de Veiligheidsregio Twente en financieel via een Pilot van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (netwerk weerbaar bestuur) een impuls gegeven om de weerbaarheid van lokaal bestuur en de gemeentelijke organisatie te versterken. De weerbaarheid van de samenleving wordt versterkt door het gericht communiceren over risico's van ondermijnende criminaliteit, het melden daarvan en het geven van voorlichting aan doelgroepen (bewustwordingscampagnes).

Lokale ontwikkelingen 2020

De resultaten van de programmatische doelen in Almelo zijn gericht op meer betrokkenheid van inwoners bij veiligheidsinitiatieven en buurtpreventie. Dit om het gevoel van veiligheid te bevorderen. Er klinkt een toenemende roep van inwoners om handhaving en bestuurlijke interventies bij leefbaarheid- en handhavingissues in kwetsbare gebieden. Er is behoefte aan *quick respons*-mogelijkheden na het doen van een melding of integrale controleactie.

Betekenis voor de toekomst

Om de opwaartse trend van positieve veiligheidsbeleving en daling van criminaliteit te continueren zullen wij nog meer in de wijken zichtbaar aanwezig moeten zijn en een stevige alliantie moeten vormen met veiligheidspartners bij het:

- Voorkomen en bestrijden (repressie) van in de wijk geïntegreerde ondermijnende criminaliteit;
- Handhaven en integrale aanpak van leefbaarheidsissues (illegale situaties, overlast door kwetsbare personen met verward gedrag, woonoverlast, etc.);
- Voorkomen van polarisatie, tweedeling en radicalisering in de samenleving;
- Versterken lokale weerbaarheid (sociale veerkracht) in de wijken

Programma Duurzaamheid

Samenvatting

Het programma Duurzaamheid ligt stevig op koers. Sterker nog: dit jaar zijn de doelstellingen meer functioneel groen en meer open water al gerealiseerd. Bij (onderhouds)projecten in de openbare ruimte is nu structureel aandacht voor functioneel groen en voorkomen wateroverlast en droogte. Almeloërs herkennen dit en zijn een stuk trotser op hun blauwgroene stad.

De concept-Regionale Energie Strategie (RES) Twente is vastgesteld, waarin onze duurzame energieladder als input is gebruikt voor het bod van Almelo. In de Duurzame Energieladder staat de visie op grootschalige en kleinschalige duurzame energieopwekking; zo weten initiatiefnemers wat de beleidskaders zijn. Deze aanpak van Almelo wordt alom gewaardeerd, zowel binnen de regio als landelijk.

De warmtevisie is in concept gereed en wij willen begin 2021 bij het Rijk middelen voor een proeftuin aanvragen voor het realiseren van een aardgasvrije wijk.

Het zonnepark Aadijk Almelo behoort tot de tien grootste van Nederland. Op daken ligt al bijna 10 hectare aan zonnepanelen. En de eerste (kleine) windmolen in Twente staat in Almelo.

Veel scholen hebben duurzaamheid opgenomen in hun lespakket en zijn zelf actief met het verduurzamen van hun gebouw en vergroenen van hun schoolplein. En tot nu toe zijn er tien duurzame initiatieven van inwoners geweest.

De coronacrisis leidt voor het programma Duurzaamheid niet tot grote vertragingen of grote risico's. Alleen in het kader van participatie is er iets vertraging. Hiervoor wordt aan een (digitale) oplossing gewerkt. Wel kan door de huidige omstandigheden naar aanleiding van de coronacrisis het verduurzamen van gebouwen, plaatsen van zonnepanelen en aanschaf van elektrische auto's bij (vooral) bedrijven een iets lagere prioriteit krijgen.

Ambitie en strategische doelen

Almelo is een mooie blauwe en groene stad die in stappen naar 2050 bijna energieneutraal is. Waar het fijn betaalbaar wonen en werken is en waar inwoners trots zijn op hun stad.

Strategische doelen

1. Almelo is groener, schoner en beter voorbereid op en bestand tegen de gevolgen van klimaatverandering
2. Almeloëse inwoners, bedrijven en instellingen dragen bij aan een duurzamer Almelo

Terugblik

Doel: In 2022 is de openbare ruimte schoner met meer (functioneel en natuurlijk) groen, meer onverhard terrein en meer open water van goede kwaliteit.

Bereikte resultaten tot nu toe, per operationeel doel:

- **Toename van 6.000 m² groen en onverhard terrein in 2022 in de openbare ruimte van de gemeente Almelo.**

Aan het eind van 2020 hebben we een toename van 6.000 m² groen en onverhard terrein gerealiseerd. Dit is gedaan door projecten in onder andere:

- Nieuwstraat, stadspark en stadshaven;
- Groenvakken in de binnenstad
- Honey Highway langs de Bedrijvenparingsingel en Aadorpsweg

De volgende projecten staan gepland voor groot onderhoud en wordt extra groen gerealiseerd:

- Plesmanweg, Schoolstraat en Steffensweg/Kamperfoeliestraat
- Twee Tiny Forests.

In het programma van eisen voor (onderhouds)projecten in de openbare ruimte is nu functioneel groen opgenomen zodat bij elk project in de openbare ruimte meer functioneel groen een voorwaarde is.

Bovendien is de beleving van onze inwoners over Almelo als blauwgroene stad toegenomen: van 34% naar 61%. En vergeleken met vorig jaar zijn meer mensen trots op Almelo (een flinke toename van 38% naar 46%).

- **Eind 2022 doen 20 Almelse scholen mee aan educatieprojecten over afval.**

Op scholen is steeds meer aandacht voor duurzaamheid: van afval en energie tot natuur. Dat is te zien aan het volgende:

- 12 scholen hebben meegedaan met educatieprojecten over afval.

De leerlingen van het Noordik hebben bovendien de Waste Battle 2016 gewonnen met hun idee om de hoeveelheid zwerfafval te verminderen: de Hotseat. Ondernemers in Almelo hebben het uiteindelijk mogelijk gemaakt om de Hotseat ook daadwerkelijk te realiseren.

- Vier scholen worden begeleid door IVN in het project Groene Schoolpleinen.

Vier scholen hebben interesse in het vergroenen van hun schoolplein.

- Twee schoolpleinen hebben hun schoolplein (deels) vergroend.
- Verschillende scholen maken gebruik van lespakketten over duurzame energie. Vaak naar aanleiding van het plaatsen van zonnepanelen of als het gebouw wordt geïsoleerd.

Doel: In 2022 is de openbare ruimte in Almelo beter voorbereid op en bestand tegen wateroverlast en hittestress.

Bereikte resultaten tot nu toe, per operationeel doel:

- **Toename van 5.000 m² open water in 2022 in de gemeente Almelo.**

Halverwege 2020 is met een toename van 8.000 m² open water bovenstaand einddoel voor 2022 nu al ruimschoots behaald. Dit is gedaan door projecten in onder andere:

- De retentievijvers in de Rumerslanden
- De stadshaven
- De vijver op het Indiëterrein dat is verbonden met het kanaal.

Bovendien zijn de stresstesten uitgevoerd. Hiermee zijn de kwetsbare gebieden met betrekking tot droogte, hittestress en wateroverlast in beeld. Er is een begin gemaakt met het opstellen van een adaptatiestrategie waarin het betrekken en stimuleren van inwoners om hun eigen omgeving te "ontstenen" wordt meegenomen.

Doel: In 2022 gebruiken Almelse inwoners, bedrijven en instellingen relatief minder fossiele en meer duurzame energie en ervaren hiervan ook de voordelen.

Bereikte resultaten tot nu toe, per operationeel doel:

- **Eind 2022 is 20% van het totale energiegebruik in Almelo duurzaam opgewekt.**

De concept Regionale Energie Strategie (RES) Twente is vastgesteld, waarin onze duurzame energieladder als input is gebruikt voor het bod van Almelo. In de Duurzame Energieladder staat de visie op grootschalige en kleinschalige duurzame energieopwekking en weten initiatiefnemers wat de beleidskaders zijn. De eerste initiatiefnemers hebben zich al gemeld. Dit heeft geresulteerd in het volgende:

- Realisatie van 40 hectare zonnepark.
 - Bijna 10 hectare aan daken met zonnepanelen.
 - Ondersteuning van bedrijven bij realiseren van zonnepanelen op hun dak.
 - Realisatie van een kleine windmolen.
 - De werkzaamheden voor de koude-winning uit de Leemslagenplas zijn gestart.
 - De concept Warmtevisie is gereed. In de Warmtevisie worden de wijken aangewezen die voor 2030 van het aardgas af gaan.
- **In 2022 rijden er 1.000 bedrijfs- en personenauto's in Almelo op elektriciteit ((Full Electric Vehicle (FEV) en Plug-in Hybrid Electric Vehicle (PHEV)) of waterstof**

Eind 2019 reden er 382 auto's in Almelo op elektriciteit (bedrijfs- en personenauto's en niet alleen om gemeentelijk vervoer). Recentere cijfers zijn nog niet beschikbaar. De doelstelling dat er in 2020 1.000 auto's op elektriciteit of waterstof rijden in Almelo is ambitieus. De landelijke subsidieregeling voor particulieren die dit jaar wordt ingesteld zal leiden tot aanschaf van meer elektrische auto's. We gaan extra inzetten op stimuleren en informeren om het doel te halen. Echter als het economisch herstel op zich laat wachten dan zal de doelstelling mogelijk niet gehaald worden. In de loop van volgend jaar is hier meer zicht op.

Doel: In 2022 kunnen inwoners makkelijker duurzame initiatieven nemen

Bereikte resultaten tot nu toe, per operationeel doel:

- **In 2022 zijn er ten minste 12 initiatieven van inwoners op het gebied van duurzaamheid (zoals energiecoöperaties) waar meerdere huishoudens aan meedoen.**

Het oprichten van een energiecoöperatie is flink gestimuleerd maar dat heeft nog geen resultaat opgeleverd. Wel zijn er tot nu toe 10 initiatieven van inwoners geweest die zich hebben ingezet voor het verduurzamen van de stad.

Waar staan we nu

Corona

De coronacrisis leidt voor het programma Duurzaamheid niet tot grote vertragingen of grote risico's. Alleen in het kader van participatie is er iets vertraging. Hiervoor wordt aan een (digitale) oplossing gewerkt.

Verduurzamen

Door de huidige omstandigheden naar aanleiding van de coronacrisis kan het verduurzamen voor gebouwen, plaatsen van zonnepanelen en aanschaf van elektrische auto's bij (met name) bedrijven een iets lagere prioriteit krijgen.

RES

Door het verruimen van het tijdschema door het Rijk hebben regio's meer ruimte voor een politiek en maatschappelijk gedragen proces en kunnen ze tegelijkertijd blijven werken aan een duurzame toekomst. In Twente hebben we voor de bestuurlijk vastgestelde concept-RES het oorspronkelijke

tijdspad van 1 juni 2020 in plaats van 1 oktober 2020 aangehouden omdat we al op schema lagen in tegenstelling tot enkele andere regio's. Voor de RES 1.0 maken we wel gebruik van de extra tijd tot 1 juli 2021 in plaats van 1 maart 2021.

Omgevingswet

Ook voor de Omgevingswet is het tijdschema verruimd tot 1 januari 2022. De Omgevingsvisie, waarin Duurzaamheid een belangrijke rol speelt is al in de conceptfase. Voor het programma is het belangrijk dat de uitvoering niet vertraagd wordt omdat is afgesproken dat de warmtevisie en wijkuitvoeringsplannen meegenomen worden in de Omgevingsvisie en het omgevingsplan.

Participatie

Hoe pak je de participatie in deze tijden op? Bijeenkomsten organiseren kan en mag niet. Gelukkig zien we steeds meer voorbeelden van digitale participatie voorbij komen. Dit kost wat tijd maar vooralsnog heeft de coronacrisis hier geen grote invloed op.

Bij de volgende grote projecten is participatie een belangrijk onderdeel.

- De Duurzame Energieladder Almelo is vastgesteld en twee gebieden zijn aangewezen waar grootschalige duurzame energie kan worden opgewekt. We zijn met een initiatiefnemer in gesprek hoe het gebiedsproces ingestoken moet worden, wat de randvoorwaarden zijn en hoe het participatieproces zal kunnen verlopen.
- De warmtevisie krijgt steeds meer vorm en in het najaar gaan we aan de slag met de wijkuitvoeringsplannen; ook daar is het participatieproces een issue.
- Dit geldt ook voor de risicodialogen die we willen voeren met onze inwoners over de stresstesten in het kader van klimaatadaptatie.

Langere termijn

De Europese Unie zal naar verwachting het mogelijk economisch herstel na de coronacrisis aangrijpen om dat ook een duurzaam herstel te laten zijn. Voor overheden is het daarom van belang om zoveel mogelijk te blijven werken aan de plannen voor woningbouw/verduurzaming. De gemeente kan bij de inzet van publieke middelen duurzame eisen aan de investeringen verbinden. Ook biedt dit kansen voor de verdere overgang naar een circulaire economie. Daarnaast ontstaat er ruimte voor kleinere bedrijven en nieuwe partijen om te komen met innovaties. Omdat grote partijen in crisistijd vaak minder investeren in innovaties. Er is juist nu behoefte aan innovaties over sectoren heen. De overheid kan dat mogelijk gericht stimuleren door bedrijven hiertoe uit te dagen.

En ook het Rijk heeft aangegeven het klimaatakkoord te willen blijven uitvoeren zoals is afgesproken. Dit kan een grote impuls zijn voor de bouw- en installatiesector. Tijdens de vorige crisis is gebleken dat deze sector een belangrijke aanjager is voor Twentse economie. De energietransitie creëert nieuwe banen, stevig inzetten op de energietransitie geeft een stevige impuls. En de gemeente kan met extra investeringen op het gebied van duurzaamheid (duurzaam inkopen, verduurzamen eigen vastgoed maar ook inwoners, bedrijven en instellingen stimuleren te verduurzamen, warmtevisies uitvoeren, grootschalige duurzame energieparken stimuleren, etc.) daar aan bijdragen. Door onverminderd hard door te werken aan ons programma geven we de economie een duurzame impuls.

Het beschikbaar stellen van voldoende financiële middelen door het Rijk voor de uitvoering van het Klimaatakkoord is juist in een recessie belangrijk.

Betekenis voor de toekomst

Het programma Duurzaamheid ligt stevig op koers. Sterker nog; dit jaar zijn de doelstellingen meer functioneel groen en meer open water al gerealiseerd. Wij gaan de komende tijd stevig inzetten op de energietransitie. En begin 2021 willen we bij het Rijk middelen voor een proeftuin aanvragen voor het realiseren van een aardgasvrije wijk.

De komende twee jaar komt de energietransitie in een versnelling. Zo zullen we voor 2022 wijkuitvoeringsplannen vaststellen voor (delen van) wijken die aardgasvrij-gereed worden. De raad stelt de Warmtevisie uiterlijk 31 december 2021 vast. Maar wij streven naar een jaar eerder zodat we meer tijd hebben voor gesprekken met de inwoners voor de totstandkoming van de wijkuitvoeringsplannen. Voor klimaatadaptatie gebruiken we de uitkomst van kansendialogen met de stad voor het opstellen van een adaptatiestrategie met een uitvoeringsagenda. We stimuleren daarin de bewustwording van inwoners zodat zij hun steentje kunnen bijdragen aan de klimaatrobustheid van Almelo; immers circa 70% van de stad is in particulier eigendom. In de fysieke sfeer zullen we aansturen dat voor 1 januari 2023 elk kantoor groter dan 100 m² minimaal energielabel C heeft. Voor onze eigen gemeentelijke gebouwen kan dit leiden tot extra kosten. We liften mogelijk mee met het te realiseren camera-handhavingssysteem in de binnenstad waarmee we ook duurzaam vervoer kunnen stimuleren. Zo bereiden we ons voor op de mogelijke verplichting om uiterlijk in 2030 zero-emissiezones in te stellen. Natuurlijk geven we ook zelf het goede voorbeeld en gaan we onderzoeken of we als gemeente aan kunnen sluiten bij de doelstelling van het Rijk om al onze overheidsaanbestedingen vanaf 2023 volledig circulair te laten zijn. We zullen hiervoor beleid opstellen en onze inkoopvoorwaarden aanpassen.

De energietransitie geeft ons (mogelijk) de kans extra werkgelegenheid te realiseren in Almelo door voorbereid te zijn op de vraag naar extra technisch personeel. Een goede verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt is daarom belangrijk.

Lobby voor financiële middelen Klimaatakkoord

Nog dit jaar wordt het onderzoek opgeleverd naar de geschatte uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord. Om ook onze eigen prioritering te halen moeten we de middelen van het Rijk inzetten voor de energietransitie: wijkuitvoeringsplannen, bewustwording, draagvlak van inwoners, bedrijven en andere partijen. Samen met de VNG en G40 sturen we bij het Rijk aan op voldoende financiële middelen voor de uitvoering van het Klimaatakkoord om een situatie als in het sociaal domein waarbij de inkomsten van gemeenten niet in verhouding staan tot de uitgaven te voorkomen.

Proeftuinen aardgasvrije wijken

In het Nieuwstraatkwartier is gestart met een project om particuliere woningeigenaren te helpen met verduurzamen. Die ervaringen worden meegenomen bij het opstellen van wijkuitvoeringsplannen en bewustwordingstrajecten. Nog nergens in Nederland is een bestaande wijk aardgasvrij-gereed gemaakt. Het is een complexe uitdaging waarin we al lerend aan het werk moeten. Almelo verkent de mogelijkheden voor een proeftuinaanvraag aardgasvrije wijk in 2021.

Programma Omgevingswet

Samenvatting

De uitvoering van het programma Omgevingswet ligt op koers. Voor de omgevingsvisie zijn ambities opgesteld, gebieden en thema's benoemd. Er hebben diverse stadsgesprekken met stakeholders uit de stad en inwoners en bedrijven plaatsgevonden. Deze gesprekken komen voort uit het participatieproces zoals is vastgelegd in het participatieplan voor de omgevingsvisie. De opbrengsten van deze gesprekken dienen als bouwstenen voor de omgevingsvisie. In oktober wordt de omgevingsvisie door de gemeenteraad vastgesteld.

Parallel aan het traject van de omgevingsvisie is gestart met het omgevingsplan. Door middel van een pilot wordt gewerkt aan een omgevingsplan voor een beperkt gebied om ervaring op te doen wat er allemaal komt kijken bij het maken van een omgevingsplan.

De invoering van de Omgevingswet kent diverse digitale verplichtingen. Om aanvragen vanuit het Digitaal Stelsel Omgevingswet te kunnen ontvangen is software aangeschaft zodat initiatiefnemers digitaal hun vergunning kunnen aanvragen. Daarnaast is plansoftware aangeschaft voor het publiceren van vastgesteld beleid. De invoering van de wet is recent vastgesteld op 1 januari 2022.

Op het gebied van de dienstverlening zijn we gestart met een pilot, de zogenaamde omgevingstafel waarbij we samen met de (externe) ketenpartners oefenen om te komen tot een werkwijze waarmee we binnen 8 weken een complexe vergunning kunnen afgeven. Voorafgaand aan de omgevingstafel komen initiatieven op de intaketafel waar de kansrijkheid van het initiatief wordt beoordeeld. De intaketafel is van start gegaan. Het anders werken loopt parallel aan de inhoudelijke opgaven doordat aan de inhoudelijke opgaven wordt gewerkt langs de uitgangspunten van de Omgevingswet.

Ambitie en strategische doelen

Almelo wil de komst van de Omgevingswet aangrijpen om met een externe focus te veranderen. Dat betekent dat niet de regels, maar de maatschappelijke opgaven en de initiatiefnemers met hun omgeving centraal staan. Hieruit volgt dat we uitnodigend, faciliterend en 'regelgeving luw' zijn. Initiatiefnemers krijgen de ruimte. Samen werken we aan een prettige, veilige en gezonde leefomgeving.

Strategische doelen:

1. De inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van de regels van het omgevingsrecht vergroten.
2. Samenhangende benadering, gebiedsgerichte integrale aanpak.
3. Grotere bestuurlijke afwegingsruimte, lokaal maatwerk.
4. Versnellen en verbeteren van de besluitvorming.
5. De maatschappelijke opgave bepaalt de rol van de gemeente.
6. Initiatiefnemers en hun omgeving hebben meer zeggenschap over hun omgeving

Terugblik

De hieronder genoemde operationele doelen dragen bij aan meerdere strategische doelen. Om doubleurs in de tekst te voorkomen is telkens per strategisch doel één operationeel doel genoemd waarover gerapporteerd wordt.

Strategisch doel: de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van de regels van het omgevingsrecht vergroten.

Operationeel doel: De integrale digitale omgevingsvisie is uiterlijk in oktober 2020 vastgesteld

Bereikte resultaten:

Experiment met participatie door het vroegtijdig betrekken van inwoners; pilot de Heemde is uitgevoerd. Op basis van bestaand beleid en programma's zijn de ambities voor de verschillende thema's bepaald. Participatieplan voor de totstandkoming van de omgevingsvisie is uitgewerkt en vastgesteld door het college. Het participatieplan wordt momenteel uitgevoerd, het bestaat uit 5 gespreksrondes en hiervan zijn inmiddels 4 rondes afgerond. De laatste gespreksronde is in juni 2020. De participatieavonden werden door de deelnemers gewaardeerd met gemiddeld een 8. De ambities en de opbrengst van de gespreksrondes zijn de bouwstenen voor de omgevingsvisie. Het proces loopt (ondanks de coronacrisis) volgens planning en in oktober volgt vaststelling van de visie door de gemeenteraad.

Strategisch doel: Samenhangende benadering, gebiedsgerichte integrale aanpak.

Operationeel doel: Voor het ontwikkelen van een integraal omgevingsplan zijn de uitgangspunten bepaald

Bereikte resultaten:

- Voor het realiseren van een gebied-dekkend omgevingsplan is een conceptprojectplan opgesteld, met daarin opgenomen stappen, planningen, besluitvormingsmomenten en aan het omgevingsplan gerelateerde onderwerpen, zoals toepasbare regels en welstand. Over het definitieve projectplan vindt in het tweede kwartaal 2020 besluitvorming plaats door het college.
- Er loopt een pilot "start omgevingsplan" waarin alle processen worden doorlopen en onderwerpen worden behandeld die nodig zijn om te komen tot een omgevingsplan. Na afronding van deze pilot is voldoende kennis en ervaring opgedaan om het omgevingsplan verder uit te werken.

Strategisch doel: Grotere bestuurlijke afwegingsruimte, lokaal maatwerk.

Operationeel doel: Meer regelvrij en meer algemene regels. Meer vergunningsvrij

Bereikte resultaten:

Gestart is met het tegen het licht houden van de gemeentelijke regelgeving (beleid, bestemmingsplannen, verordeningen). Dit proces maakt onderdeel uit van het opstellen van het omgevingsplan. De effecten en maatregelen op de fysieke leefomgeving uit deze regelgeving worden gefilterd en opnieuw beoordeeld. Dit kan minder regels tot gevolg hebben.

Strategisch doel: versnellen en verbeteren van de besluitvorming.

Operationeel doel: Voorbereiden en inrichten van de informatiesystemen

Bereikte resultaten:

- Er is een nulmeting uitgevoerd waaruit een aantal aanbevelingen zijn gekomen die de komende jaren uitgevoerd worden.
- In 2019 hebben we de VTH-software (samen met een aantal regiopartners) aangeschaft en geïmplementeerd. Dit is een eerste stap die noodzakelijk is om straks aanvragen vanuit het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) te kunnen ontvangen.

- Om te kunnen aansluiten op de Landelijke voorziening van het DSO (DSO-LV) en de Landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen (LVBB) heeft het college besloten plansoftware aan te schaffen en software voor toepasbare regels.

Strategisch doel: de maatschappelijke opgave bepaalt de rol van de gemeente.

Operationeel doel: Eén aanvraag (afgehandeld binnen 8 weken), één ingang voor initiatieven en vergunningaanvragen

Bereikte resultaten:

- Invoering serviceformules: In het kader van de ontwerpformule loopt de pilot intaketafel en omgevingstafel. Samen met de (externe) ketenpartners oefenen we om te komen tot een werkwijze waarmee we Omgevingswet-proof zijn; dat wil zeggen één toegang en binnen 8 weken complexe vergunningen kunnen afgeven.
- De intaketafel is gestart. Aan de intaketafel worden initiatieven, die de openbare ruimte raken, beoordeeld op kansrijkheid.
- Gestart met het herinrichten van de processen, als uitwerking van de serviceformules.

Strategisch doel: Initiatiefnemers en hun omgeving hebben meer zeggenschap over hun omgeving

Bereikte resultaten:

Participatie en communicatie.

Verdiepend onderzoek naar de juridische consequenties van participatie is uitgevoerd door middel van een afstudeeropdracht door een student van het Saxion. De aanbevelingen worden meegenomen in de verdere uitwerking bij het onderdeel participatie.

Houding en gedrag

a. Scheppen van leersituaties aan de hand van casussen

In de pilot omgevingstafel wordt op deze wijze gewerkt. Aan de hand van concrete casussen zijn en worden situaties gesimuleerd waarmee concrete uitwerking in samenspraak met ketenpartners wordt vormgegeven. Daarnaast is het gezamenlijk en integraal werken aan de omgevingsvisie een leersituatie waarbij volgens de uitgangspunten van Omgevingswet wordt samengewerkt.

b. Samen leren

Het omgevingsspel en het spel "blik op bestuur" is gespeeld met verschillende teams binnen onze organisatie onder spelleiding van de provincie. Hierin hebben medewerkers kennism gemaakt met de nieuwe rollen en de dilemma's zoals we die gaan tegenkomen bij het werken met de Omgevingswet. Verder maakt de pilot omgevingstafel en het werken aan de omgevingsvisie deel uit van het samen leren.

c. Bijeenkomsten organiseren voor managers en bestuurders Klankbordgroep uit de raad (woordvoerdersoverleg)

Bijeenkomst voor managers over de Omgevingswet heeft plaatsgevonden. Daarnaast heeft een kennissessie plaatsgevonden over het participatieplan met de gemeenteraad. Met de raad heeft een sessie plaatsgevonden met BMC over de verschillen tussen de omgevingsvisie/het omgevingsplan en een programma. Met de raad heeft een eerste sessie plaatsgevonden over de sturingsstijlen van het omgevingsplan.

Waar staan we nu

Implementatie programma Omgevingswet op koers

De invoering van de Omgevingswet ligt op koers. De omgevingsvisie wordt conform de planning gerealiseerd. Aan de uitvoering van de overige onderdelen wordt voortvarend doorgewerkt. De verschillende sporen uit het programma hangen nauw met elkaar samen en moeten dan ook in onderlinge samenhang worden uitgevoerd. Zoals eerder aangegeven in het programma is de insteek van dit programma "leren door te doen". Gaandeweg het proces ontstaat steeds meer inzicht in de werkzaamheden die nog plaats moeten vinden. Uitstel van de invoering van de Omgevingswet geeft ons iets meer ruimte om zaken beter uit te zoeken en te organiseren, te testen en te oefenen met de nieuwe kerninstrumenten.

Uitstel invoering Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2021 is uitgesteld tot 1 januari 2022 om diverse redenen. De landelijke regelgeving is nog niet stabiel, het DSO is niet op tijd gereed, gemeenten moeten voldoende tijd hebben om door middel van oefenen en testen zich voor te bereiden op de invoering van de Omgevingswet. Daarnaast zorgt de coronacrisis voor vertraging van het gehele invoeringsproces omdat ook bij het Rijk de prioriteit momenteel ligt bij deze crisis.

De omgevingsvisie

Het participatietraject voor de omgevingsvisie zit in de eindfase. In juni was een bijeenkomst gepland om commitment op te halen bij de inwoners en bedrijven. Aangezien deze bijeenkomst niet fysiek door kan gaan, wordt een digitale bijeenkomst voorbereid. De invloed van de coronacrisis, met name de 1,5 meter-maatschappij heeft gevolgen voor de openbare ruimte en daarmee op de omgevingsvisie en op het op te stellen omgevingsplan. Het is sterk afhankelijk van hoe lang de crisis duurt en of de 1,5 meter de norm blijft. Het is nu nog te vroeg om hierop te anticiperen omdat het nog te onduidelijk is hoe het zich gaat ontwikkelen en wat de (blijvende) effecten zijn van deze crisis. Op de middellange termijn is het advies om de omgevingsvisie bij te stellen.

Betekenis voor de toekomst

Geen bijstelling van ambities of doelstellingen, temporisering of herprioritering nodig

Programma Nieuwstraatkwartier

Samenvatting

Het programma Nieuwstraatkwartier ligt op koers, de afgelopen jaren is er een basis gelegd. Het programma Nieuwstraatkwartier sluit aan bij wat er leeft in de wijk en zoekt de samenwerking met bewoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties om er samen meer van te maken. In de praktijk zien we dat dit werkt. Behaalde resultaten inspireren bewoners en partners om ook met een voorstel te komen en bij de uitwerking zelf een actieve rol te pakken. Het gaat hierbij niet alleen om kleine initiatieven, ook om grote vraagstukken voor de wijk (of voor de stad). Het besluit over de regulering van kamerverhuur is daarvan een voorbeeld.

De aanpak van het programma Nieuwstraatkwartier kenmerkt zich door integraal en opgavegericht werken in tijdelijke coalities die focussen op een gezamenlijk doel. Fysiek en sociaal trekken samen op en dit heeft meerwaarde, zoals blijkt in de Nieuwstraat. Niet alleen de straat is opnieuw ingericht, er is nu ook een ondernemersvereniging en een bewonersgroep die activiteiten organiseert. De aanpak van het programma Nieuwstraatkwartier appelleert aan eigenaarschap en de verbinding tussen partijen. Samen zijn we op weg naar een mooiere wijk.

Het programma Nieuwstraatkwartier werkt aan uiteenlopende opgaven. De afgelopen tijd waren de nieuw ingerichte Nieuwstraat en het bewonersinitiatief de Hagedoorn de blikvangers. Er gebeurt zoveel meer in deze wijk. Voor de komende tijd staan onder meer de activiteiten voor de energietransitie, veiligheid en handhaving en de sloop en nieuwbouw in de Witvoetenstraat en Gravenstraat op het programma.

Ambitie en strategische doelen

bewoners en ondernemers in het Nieuwstraatkwartier zijn trots op zichzelf, op elkaar en hun leefomgeving waar de basis sociaal, ruimtelijk, energetisch en technisch duurzaam op orde is. Het Nieuwstraatkwartier is een levendige en vitale wijk waar het volgens de bewoners en ondernemers fijn wonen, werken en verblijven is.

De strategische doelstellingen van het programma Nieuwstraatkwartier zijn:

1. De basis op orde (schoon, heel, veilig);
2. Een duurzaam sociale en leefbare wijk;
3. Ruimtelijk toekomstbestendige wijk;
4. Klimaatadaptieve en aardgasvrije wijk;
5. Vergroten vertrouwen van bewoners in de toekomst van de wijk, gemeente en andere (overheids)organisaties.

Terugblik

Aanpak

De verhouding tussen overheid en samenleving wijzigt, hierdoor verandert ook de manier waarop we samenwerken met anderen. Het programma Nieuwstraatkwartier werkt integraal, opgavegericht en vormt tijdelijke coalities met de focus op het gezamenlijke doel. De leidraad van het programma Nieuwstraatkwartier is: Wij sluiten aan bij wat er leeft in de wijk.

Met de slogan "samen maken we er meer van" is ingezet op een samenwerking met bewoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties die zich kenmerkt door verbinden, samenwerken en (bevorderen van) eigenaarschap.

Het programma Nieuwstraatkwartier pakt vragen integraal op en stuit daarbij op zaken die aandacht vragen. Het gaat om uiteenlopende terreinen en veelal lastige vraagstukken die we oppakken door de fysieke met de sociale opgave te verbinden.

Dat de aanpak van “samen maken we er meer van” werkt, zien we doordat de verschillende partijen in de wijk elkaar en ons snel en goed weten te vinden, de lijntjes zijn kort. Het programmateam duikt diep de wijk in en vervult een signaalfunctie.

Tegelijk is het geen “u vraagt, wij draaien”. De bewoner met een wens, wordt gewezen op de eigen verantwoordelijkheid en wordt gevraagd naar de eigen bijdrage. Vervolgens biedt het programma ondersteuning. De praktijk laat zien dat deze aanpak werkt en bijdraagt aan een groter vertrouwen en aan trots en betrokkenheid bij elkaar en bij de wijk. Deze manier van samenwerken vraagt veel inzet in de voorbereiding van elk deelproject. Het programma Nieuwstraatkwartier vordert met kleine stapjes, vraagt een lange adem en flexibiliteit.

Fysieke projecten in het Nieuwstraatkwartier fungeren als vliegwiel om de betrokkenheid van bewoners en ondernemers te stimuleren. Door bewoners en ondernemers tijdig van de plannen op de hoogte te stellen, in gesprek te gaan en door mensen actief te benaderen bereiken we meer commitment.

Ook werken we nauw samen met partners. Beter Wonen, Cogas/Coteq, Waterschap en gemeente kijken samen naar de kansen die de aanstaande sloop en nieuwbouw in de Witvoetenstraat en Gravenstraat biedt. Ook de pilot voor de Juniorenergiecoach en de voorbereiding voor het Nieuwstraatkwartierfestival was een coproductie.

In het contact met bewoners en ondernemers communiceren we open en eerlijk en leggen uit wanneer iets niet mogelijk is. “Nee” is ook een antwoord. Op een vraag van een bewoner komt snel een reactie, ook al is er niet meteen een volledig antwoord. Dit voorkomt dat verhalen een eigen leven gaan leiden. De wijkregisseur en wijkondersteuner fungeren als gesprekspartner voor bewoners, zij zijn de bekende gezichten in de wijk.

Geslaagde projecten maken we zichtbaar om een imagooverandering te bewerkstelligen. We communiceren herkenbaar en gebruiken in alle uitingen het logo. Dat doen we via Facebook, onze website en berichten in de Nieuwstraatkwartierkrant. Onze eigen wijkkrant verscheen 8 keer en vertelt alleen over gerealiseerde en concrete onderwerpen in de wijk. De krant wordt goed gelezen, merken we aan reacties van bewoners en draagt bij aan de trots over de wijk.

Bij alle planvorming is er aandacht voor groen en water.

Ondersteunen Bewonersinitiatieven en sociale samenhang, bouwen aan vertrouwen

Bewoners zijn meer betrokken bij hun wijk en het aantal vrijwilligers neemt toe. Van 14 vrijwilligers in september 2017 naar 47 in september 2019. Bewoners zeggen dat ze door de initiatieven meer burens kennen en dat dit de samenhang in de buurt ten goede komt. De actieve bewonersgroepen realiseren verbeteringen in de eigen leefomgeving. Van het een komt het ander. Bereikte resultaten inspireren nieuwe bewoners(groepen) en ondernemers(groepen) om ook actief te worden en

initiatieven te ontwikkelen. We ondersteunden de actieve bewoners bij de realisatie van het bewonersinitiatief de Hagedoorn. Op 1 augustus 2019 is het voormalige schoolgebouw, tegen marktprijs, verkocht aan het bewonersinitiatief. In bewonersinitiatief de Hagedoorn hebben bewoners en organisaties een plek gevonden. Ook steunden we de inrichting van het 'Smorreveld' als speelplek en hondenspeelveld: Twee moeders uit de buurt maakten samen met hun burens een plan voor de inrichting dat ze realiseerden met de inzet van subsidies. De aanvankelijk toegezegde gemeentelijke garantstelling om de begroting rond te krijgen, bleek uiteindelijk niet nodig. Het benodigde bedrag was al binnen met subsidies. Een ander voorbeeld is het speelveld aan de Melkweg waar we samen met bewoners een plan maakten om het verwaarloosde speelveld opnieuw in te richten. De inrichting werd gerealiseerd met de inzet van subsidies. Bewoners zorgen er zelf voor dat het veld schoon blijft.

Ook ondernemers in de wijk werden actief. Zoals de ondernemersvereniging in de Nieuwstraat die een kerstmarkt en een braderie organiseerde. Bij aanvang van de coronacrisis startten zij meteen het initiatief 'Nieuwstraat helpt'. Zij koppelen bewoners in de wijk die hulp nodig hebben aan bewoners die hulp willen geven.

Aanjagen energietransitie

Beter Wonen verduurzaamde 115 huurwoningen aan de Schoolstraat, Merelstraat en Nachtegaalstraat. Deze woningen maakten een (grote) labelsprong; de verduurzaamde woningen zorgen voor een betere uitstraling en bieden meer wooncomfort.

We ontwikkelden activiteiten om de bewustwording over duurzaamheid te bevorderen. Zo gingen 50 kinderen uit de wijk als Junior Energiecoach aan de slag met energiebesparing. Deze succesvolle aanpak krijgt een vervolg in het Nieuwstraatkwartier als ook in de hele stad. Duurzaamheid was het thema van het Nieuwstraatkwartier-festival dat op 16 mei zou plaatsvinden. Dit festival, door de partijen in de wijk voorbereid, is vanwege de coronacrisis naar een later moment verplaatst.

Beter Wonen, Waterschap, Cogas/Coteq en gemeente startten met het opstellen van een wijkuitvoeringsplan voor de energietransitie in het Nieuwstraatkwartier. De provincie verstrekke hiervoor een subsidie. Bij het opstellen van de warmtevisie werd duidelijk dat het Nieuwstraatkwartier niet voor 2030 aardgasvrij wordt. We stelden het doel bij en zetten nu in op het aardgasvrij-gereed maken van de wijk. In mei 2020 startte een pilot voor woningeigenaren die we begeleiden in het aardgasvrij-gereed maken van hun woning.

Fysieke verbeteringen

De Nieuwstraat is, met een duidelijke inbreng van de bewoners, opnieuw ingericht. Op verzoek van bewoners is de snelheid verlaagd van 50 naar 30 km/uur. De straat is nu veiliger en er wordt minder hard gereden. Met de vervanging van de riolering en kabels verbeterde ook de technische staat onder de grond. Daarbij was er oog voor de toekomst: Cogas legde een nieuwe leiding die ook andere gassen kan vervoeren. De heringerichte straat geeft de wijk een betere uitstraling.

Investeren in de iconen van de wijk zorgt voor een betere uitstraling en dat heeft een meerwaarde voor de wijk. De molen startte een fondsenwerving om de gewenste uitbreiding met een

ontvangstruimte voor bezoekers te kunnen realiseren. Ruim de helft van het benodigde bedrag is nu toegezegd. Wij ondersteunen de stichting in deze zoektocht.

In maart 2020 startten de werkzaamheden aan het riool in de Schoolstraat. Ook hier hadden bewoners hun inbreng in de plannen voor de herinrichting van de straat. Er is nu een actieve groep bewoners ontstaan die zich inzet voor meer sociale cohesie in de buurt.

Het bedrijventerrein Achter de molen heeft een desolate uitstraling. Samen met de groep actieve ondernemers van dit bedrijventerrein werken we aan een mooiere omgeving.

Handhaving

Het handhavingsvraagstuk blijft aandacht vragen. De handhavers lopen of fietsen minstens één keer per dag door de Nieuwstraat. Dit heeft een positief effect maar we zijn er nog niet. Om de parkeerproblematiek in de Nieuwstraat terug te dringen startten we op 1 juni 2019 met de pilot parkeren voor de eigen oprit. Dit gebeurde op voordracht van een ondernemer en de wijkagent. De pilot levert meer parkeerplekken op en zorgt voor meer rust.

Een ander aandachtspunt zijn kamerverhuurpanden die de leefbaarheid in delen van het Nieuwstraatkwartier onder druk zetten. Samen met ruimtelijke ordening maakten we een aanzet voor het beleid om kamerverhuur te reguleren. Op 20 november 2018 nam de raad een voorbereidingsbesluit om een technische reparatie van de bestemmingsplannen voor de gemeente Almelo te kunnen voorbereiden. Op 23 maart 2020 stelde de raad de 'Parapluperzorging wonen' vast. Hierdoor is elke vorm van wonen, waarbij er geen sprake is van één huishouden in één woning, niet langer toegestaan.

Waar staan we nu

In het Nieuwstraatkwartier startten en consolideerden de afgelopen jaren tal van initiatieven en interventies met succes. We kunnen nu voortbouwen op die basis en om die verder te versterken moet deze positieve lijn langjarig worden vastgehouden. Een lokale overheid die nabij is, wendbaar inspeelt op reële behoeften uit de wijk en luistert naar inspraak zijn ingrediënten die hebben bijgedragen aan de behaalde resultaten. Deze en andere geleerde lessen worden ingezet in de verdere implementatie van wijksturing.

Landelijke ontwikkelingen en inzichten

Landelijk is er sprake van een revival voor wijken. De wijk is het niveau waarop overheidsingrijpen nut en effect heeft. Uit onderzoek blijkt dat de nabije leefomgeving nog de meeste aanknopingspunten voor activering biedt. Recent onderzoek "Veerkracht in het corporatiebezit" (RIGO, 2020 in opdracht van AEDES) brengt naar voren dat buurten die al zwak waren, de laatste jaren zwakker werden. Corporaties roepen op tot een verbeterde wijkaanpak en sluiten daar graag zelf bij aan. Het essay "Een wendbare wijkaanpak" van Platform 31 (2018) stelt dat: *"Juist in kwetsbare wijken liggen kansen om de investeringen in verduurzaming in te zetten als hefboom voor verbetering van de leefbaarheid en de sociaaleconomische positie van bewoners. Veel gemeenten beseffen dat 'van het gas los' gaan, kansen biedt voor de revitalisering van deze wijken."* Hetzelfde geldt voor vraagstukken van leefbaarheid en veiligheid. Dit essay beschrijft heel goed de aanpak zoals die in het Nieuwstraatkwartier al in praktijk wordt gebracht.

Aanscherping operationele doelstellingen in het Nieuwstraatkwartier

Energietransitie: pilot om succes- en faalfactoren te bepalen

De energietransitie is voor een wijk als het Nieuwstraatkwartier een complexe opgave vanwege de matige kwaliteit van vooroorlogse woningen en de beperkte financiële mogelijkheden van inwoners. De energietransitie is niet alleen een technisch maar ook een sociaal en financieel vraagstuk. In het Nieuwstraatkwartier zien we bij meerdere particuliere woningen achterstallig onderhoud en een gebrekkige technische staat. Dit bezorgt de omgeving een onveilige en verwaarloosde uitstraling. Eén van de ambities van het programma Nieuwstraatkwartier is de wijk ruimtelijk en energetisch 'op orde' en klimaat-adaptief te maken. In het Nieuwstraatkwartier starten we een pilot waarin we alle particuliere woningen inventariseren op potentie van energiebesparende maatregelen. Daarnaast begeleiden we vijf woningeigenaren door maatwerkadvies over verbetermaatregelen aan de woning te geven. Ook ondersteunen we bij het zoeken naar financiering voor de verbeteringen.

Ondermijning aanpakken

Op 23 maart 2020 stelde de raad het bestemmingsplan 'Parapluherziening wonen' vast dat het mogelijk maakt om tegen illegale kamerverhuur op te treden. In het Nieuwstraatkwartier zien we dat illegale kamerverhuur, een vorm van ondermijning, de leefbaarheid onder druk zet. Deze overlast willen we steviger aanpakken.

Fysieke verbeteringen

In de Witvoetenstraat en Gravenstraat gaat Beter Wonen woningen slopen en nieuwe bouwen. Samen met de in het programma deelnemende organisaties keken we waar de kansen liggen om deze twee straten duurzaam en toekomstbestendig te ontwikkelen. Dit resulteerde in een plan dat wacht op uitvoering. De financiële dekking is een punt van aandacht voor alle organisaties.

Tweedeling

In het Nieuwstraatkwartier is de tweedeling in de samenleving zichtbaar naar opleidingsniveau, politieke oriëntatie, inkomensniveau, maatschappelijke participatie, etc. Dit bevestigt het beeld zoals aangegeven in het eerder genoemde onderzoek "Veerkracht in het corporatiebezit" (RIGO, 2020 in opdracht van AEDES).

Indicatoren en monitoring

Bij de vorige perspectiefnota heeft de raad gevraagd naar de indicatoren voor het programma Nieuwstraatkwartier. In het programmacontract Nieuwstraatkwartier zijn deze op 18 juni 2019 door het college vastgesteld. De belangrijkste indicator is het wijkkompas dat in één oogopslag weergeeft hoe de wijk er voor staat. Samen met wijksturing ontwikkelen we deze indicator. De andere indicatoren zijn: aantal bewoners betrokken bij bewonersinitiatieven, woninglabels, aantal activiteiten rondom klimaat, duurzaamheid en energietransitie en de indicator uit de 'leefbarometer' die het vertrouwen in de toekomst van de wijk meet.

Het programma Nieuwstraatkwartier gaat bewoners en ondernemers vragen naar de effecten die zij van het programma Nieuwstraatkwartier ervaren. Kennispunt Twente verzorgt de opzet en uitvoering van dit onderzoek.

We liggen op koers om de ambitie voor het programma Nieuwstraatkwartier te realiseren. De verbeterslag gaat met kleine stapjes en vraagt een lange adem. Hoe de coronacrisis zich ontwikkelt en welke gevolgen dit heeft, kunnen we nog niet overzien. De onzekerheden die voor alle programma's gelden, gelden ook voor de wijken, dus ook voor het Nieuwstraatkwartier.

Voor de korte termijn zetten we erop in om bewoners die actief zijn, betrokken te houden. Hier ligt een uitdaging. Bewonersinitiatief de Hagedoorn is sinds half maart gesloten en bereidt de inrichting van de 1,5 meter-maatregelen voor. We weten nu nog niet of het zal gaan om een langdurige sluiting en welke gevolgen dit heeft. Ook is nu nog niet te overzien of ondernemers en ZZP'ers in de wijk het hoofd boven water kunnen houden. Ondernemers met vragen verwezen we door naar het ROZ en het Ondernemersloket. Waar ondernemers vertrekken blijven lege panden achter. Dit vraagt alertheid om verloedering te voorkomen. Een stijgende werkloosheid, als gevolg van de coronacrisis, leidt tot een lager inkomen bij bewoners.

Lange termijn: De effecten van de coronacrisis op werkgelegenheid en de ontwikkeling van de zorg- en ondersteuningsvraag zijn nu nog niet te overzien.

Betekenis voor de toekomst

De gevolgen van de crisis kunnen aanleiding geven om de prioriteiten binnen het programma Nieuwstraatkwartier te verschuiven.

De leidraad van het programma 'aansluiten bij dat wat leeft in de wijk' geeft de flexibiliteit die nodig is om te kunnen anticiperen op de gevolgen van de coronacrisis en op de nieuwe vragen die op ons afkomen.

Coronaspiegel

Vanaf half maart wordt ons dagelijks leven bepaald door de aanpak van de coronacrisis. Die aanpak heeft waarschijnlijk voor langere tijd effect op de gemeente en gemeentelijke taken. Wat de precieze impact is, valt nog niet te voorspellen. Deze coronaspiegel brengt de belangrijkste gevolgen voor Almelo in beeld, die we de komende tijd zullen moeten blijven monitoren.

Programma Zorg

De sociaal-maatschappelijke effecten van de coronacrisis zijn groot. Een aantal ontwikkelingen vraagt om specifieke aandacht van de gemeente omdat ze de beleidsvelden van de gemeente direct raken. Het gaat dan met name om de levering van zorg, de positie van kinderen, jongvolwassenen en ouderen en mensen in armoede. Er zijn diverse signalen dat kwetsbare groepen zoals thuiswonende ouderen, wachten met een behandeling bij de huisarts of het ziekenhuis¹. Het is van belang om de groep mensen met beperkte (digitale) vaardigheden niet uit het oog te verliezen. Op basis van onze lokale situatie en bevolkingskenmerken zien wij onderstaande ontwikkelingen op ons afkomen.

Dalende zorgvraag

We zien bij de huisartsen, het ziekenhuis en de gecertificeerde instellingen in Almelo dat de reguliere zorgvraag is afgenomen. Dit geldt ook voor de doorverwijzingen naar jeugd-ggz. Bij onze eigen toegang zien we een lichte daling van zorgvragen door ouderen. Er zijn op dit moment al inwoners met een niet-verzilverde WLZ-indicatie. Angst voor opname in een intramurale instelling, vanwege de huidige coronamaatregelen, kan leiden tot verder uitstel van deze WLZ-zorgvraag. Dit kan leiden tot langer thuis blijven wonen dan eigenlijk verantwoord is, met daarmee gepaard gaande hogere Wmo-kosten.

Een risico bij de dalende zorgvraag is dat de problematiek kan verergeren en escaleren waardoor later meer en intensievere zorg nodig zal zijn. Tegelijkertijd is er ook een kans dat een deel van de inwoners in staat blijkt om zelf problemen op te lossen en niet direct een beroep doet op professionele zorg. We zien namelijk dat de omstandigheden er óók toe leiden dat sprake is van zelf- en samenredzaamheid, het voor ieder herkenbare Twentse noaberschap.

Niet (volledig) kunnen leveren van geïndiceerde zorg

Ondanks dat we zorgaanbieders oproepen om zo veel mogelijk alternatieve zorg te bieden door middel van bijvoorbeeld (beeld)bellen, etc. kunnen zij toch niet altijd de geïndiceerde zorg leveren (denk aan dagbesteding of vormen van individuele ondersteuning). Met name op het gebied van behandeling van jeugdigen en jeugd-ggz bestaat het risico dat bestaande problematiek verergert en daardoor later een langer behandeltraject noodzakelijk wordt.

Onzeker is of de niet-geleverde zorg feitelijk tot problemen bij onze inwoners zal leiden. Mogelijk zal uit deze periode blijken dat met minder zorg en ondersteuning kan worden volstaan dan waar we tot nog toe van uit zijn gegaan.

Eenzaamheid en samenredzaamheid

De coronarichtlijnen leiden tot afname van sociale contacten en verhogen het risico op eenzaamheid. Ook het beperken van individuele begeleiding en huishoudelijke ondersteuning kan

¹ <https://www.utwente.nl/nieuws/2020/5/610156/afname-kankerdiagnoses-door-coronacrisis-ook-internationaal-van-belang>

leiden tot een toename van eenzaamheid. Eenzaamheid is een risicofactor voor het ontstaan van diverse zorgvragen. In reactie op de door het coronavirus ontstane situatie zien we ook mooie initiatieven in Almelo ontstaan, met aandacht voor elkaar en samenredzaamheid.

Huiselijk geweld, kindermishandeling en (v)chtscheidingen

Lokaal zien we geen stijging van het aantal meldingen van huiselijk geweld. De Wereldgezondheidsorganisatie en brancheorganisaties waarschuwen dat dit niet betekent dat er geen sprake is van stijging van deze problematiek. Verschillende signaleringsfuncties, zoals wijkteams, onderwijs en politie, hebben in deze tijd minder zicht dan normaal op huiselijk geweld en kindermishandeling. Wij hebben diverse partners, waar onder ook ZGT, gevraagd extra alert te zijn op signalen van huiselijk geweld. Ook het gebrek aan een veilige omgeving om een melding te kunnen doen, speelt hier een rol. Een risico is dat dit op termijn kan leiden tot meer beroep op opvangplekken en ondersteuning vanuit de gemeente. Verder voorzien wij een verdere stijging van het aantal (v)chtscheidingen.

Sinds 1 mei kan een slachtoffer van huiselijk geweld bij elke apotheek melding maken van huiselijk geweld met een codewoord. Als iemand de woorden 'masker 19' uitspreekt, waarschuwt de apotheker Veilig Thuis Twente. Het codewoord biedt uitkomst voor slachtoffers die in deze tijd niet naar een veilige plek kunnen om huiselijk geweld telefonisch te melden. Ook de Almelo'se apothekers doen hier aan mee of zijn hier op voorbereid.

Personen met verward gedrag

In tegenstelling tot het beeld in andere regio's (zie NRC-artikel²) leidt de coronacrisis in Almelo niet tot meer personen met verward gedrag of overlast door dak- en thuislozen. Wel zijn er op grond van dit beeld zorgen over een mogelijke toename van het aantal personen met verward gedrag in relatie tot overlast in wijk/buurt (woonoverlast).

Op dit moment is de situatie als het gaat om de openbare veiligheid beheersbaar. Dat komt onder andere door de Streettriage voor personen met verward gedrag en de samenwerking tussen zorgpartijen en de politie in het opvangen en voorkomen van overlast door dak- en thuislozen.

Voor de lange termijn, met name als de economische omstandigheden langdurig verslechteren, bestaat er zorg over de sociale veiligheid en gerelateerde negatieve effecten.

Dit pleit voor het verlengen van de Streettriage en voor een andere inrichting van de opvang van dak- en thuislozen. Voor personen met verward gedrag zorgt de Streettriage dat zij direct de ondersteuning krijgen die nodig is. Vaak voorkomt dit dat mensen in een verkeerde setting komen, bijvoorbeeld onnodig in een politiecel of in een psychiatrische instelling. Voor dak- en thuislozen is de maatschappelijke opvang aangepast aan de coronarichtlijnen. Tevens treden zorgpartijen samen met de politie *outreached* op bij signalen. Belangrijk is dat beide maatregelen, zowel de Streettriage als de andere inrichting van de maatschappelijke opvang structureel blijven.

² <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/05/10/politie-rukt-vaker-uit-voor-overlast-a3999305>

Gelijke onderwijskansen

Het percentage kinderen met een onderwijsachterstand in Almelo (23%) ligt fors boven het landelijke gemiddelde van 15%. Door de coronacrisis kan het verschil in de uitgangspositie van kinderen worden versterkt. Daarom is het nog meer van belang dat kinderen gelijke onderwijskansen krijgen. Kwetsbare kinderen hebben thuis een minder leerrijke en stimulerende omgeving en verliezen daardoor makkelijker verworven kennis en vaardigheden. Het onderwijs en de kinderopvang zijn primair de partijen die onderwijsachterstanden kunnen verhelpen. De wijze waarop het onderwijs en de kinderopvang hun werkzaamheden kunnen uitvoeren is onzeker en is afhankelijk van landelijke richtlijnen rondom de coronacrisis. Via ons onderwijsachterstandenbeleid zullen wij samen met het onderwijs en de kinderopvang gelijke onderwijskansen zoveel mogelijk bevorderen.

Vasthouden en versnellen digitalisering

E-health oplossingen zullen in een versnelling komen nu veel inwoners, vooral onze ouderen, versneld gewend raken aan nieuwe technieken. Door de verwachte tekorten aan zorgpersoneel zal er ook een extra urgentie ontstaan voor technologische oplossingen in de zorg. We zien kansen voor zorg en ondersteuning met mengvormen van face-to-face contact en digitale vormen. Hierdoor kunnen professionals efficiënter werken en tarieven mogelijk dalen. Dit kunnen we als voorwaarden opnemen in onze inkoopcontracten en subsidieovereenkomsten, en ook toepassen in onze eigen gemeentelijke toegang.

Positie zorgaanbieders en gecontracteerde partijen

Doordat zorgaanbieders niet alle zorg kunnen leveren kan sprake zijn van een omzetverlies, waarvoor een beroep wordt gedaan op financiële steun. Een risico bestaat dat hier achteraf (blijkens de jaarverantwoording 2020) geen of een beperkt recht op blijkt te bestaan. Het risico bestaat dat aanbieders met een specialistische functie wegvallen uit onze zorg-infrastructuur. Dit hele proces kan ook extra kosten voor de gemeente met zich meebrengen bij het beoordelen van de jaarverantwoording en het oplossen van problematiek.

In nieuwe aanbestedingstrajecten kan rekening worden gehouden met mogelijkheden van zorgaanbieders om een alternatief aanbod te creëren zodat zorgcontinuïteit in tijden van crisis gewaarborgd kan worden. Hiermee kan vooraf het risico op het financieel moeten ondersteunen van aanbieders die in de problemen dreigen te komen, worden beperkt. Om te beoordelen of de nu geleverde financiële steun aan zorgaanbieders ook daadwerkelijk heeft bijgedragen aan het kunnen garanderen van zorgcontinuïteit, zal een evaluatie moeten plaatsvinden.

Tijdelijk stopzetten inning eigen bijdrage

Het Rijk heeft besloten de eigen bijdrage Abonnementstarief Wmo voor in ieder geval de maanden april en mei 2020 niet te innen in verband met de coronacrisis. Dit geldt voor alle Wmo-cliënten behalve de cliënten met de voorzieningen beschermd wonen en opvang. Het is nog onduidelijk of deze kwijtscheldingsregeling wordt verlengd en of gemeenten voor deze inkomstenderving worden gecompenseerd. VNG is met het Ministerie van VWS in gesprek over compensatie van gemeenten over de gederfde inkomsten over deze twee maanden.

Mogelijke handelingsperspectieven voor onze inzet op zorg in Almelo

1. Extra aandacht voor monitoring

De komende periode extra monitoren van de effecten van het wegvallen van de geïndiceerde zorgvraag om het risico te voorkomen dat bestaande problematiek verergert en daardoor later een langer behandeltraject noodzakelijk wordt en afhankelijk van de uitkomsten de zorg hierop aanpassen. Tevens kritisch beoordelen of verminderde zorginzet leidt tot verergering van de problematiek. Daarop aanpassen van (her)indicatiecriteria.

2. Digitale zorgmogelijkheden als deel van inkoopcontract

E-health oplossingen zullen in een versnelling komen nu veel ouderen voorzichtig aan gewend raken aan nieuwe technieken. Dit kunnen we als voorwaarden opnemen in onze inkoopcontracten en subsidieovereenkomsten en ook toepassen in onze eigen gemeentelijke toegang.

3. Zorgcontinuïteit

In toekomstige aanbestedingstrajecten kan rekening worden gehouden met mogelijkheden van zorgaanbieders om een alternatief aanbod te creëren zodat zorgcontinuïteit in tijden van crisis gewaarborgd kan worden. Hiermee kan vooraf het risico op het financieel moeten ondersteunen van aanbieders die in de problemen dreigen te komen wellicht worden beperkt. Dit is echter medeafhankelijk van welke regels er door het Rijk worden opgesteld.

4. Zelf- en samenredzaamheid

Bevorderen dat de inzet vanuit de samenleving op zelf- en samenredzaamheid wordt voortgezet en verduurzaamd. Dit betekent dat we de kansen die de coronacrisis biedt, zoveel mogelijk moeten vasthouden.

Programma Economie en Participatie

Werkloosheid Twente kan oplopen van 4,4% tot 9,6%³

Het Centraal Planbureau (CPB) schetste in maart vier economische scenario's. In het eerste scenario, waarbij de huidige maatregelen drie maanden duren, zou de Twentse werkloosheid op maximaal 4,5% komen. In het tweede en derde scenario wordt de Twentse economie sterker getroffen dan de Nederlandse economie, met name omdat in Twente de industrie en bouw oververtegenwoordigd zijn. In deze scenario's, waarbij contact beperkende maatregelen zes maanden duren, loopt de werkloosheid sterk op, respectievelijk naar maximaal 5,5%, en naar maximaal 8,8%. Een vierde scenario waarbij de maatregelen twaalf maanden duren, laat een werkloosheidspercentage zien, tussen de 9,4% en 9,6%. De situatie van het tweede scenario is op dit moment van toepassing voor Twente/Almelo.

³ Kennispunt Twente heeft op basis van de scenario's van het CPB een vertaling gemaakt naar de Twentse economie.

Tabel 2: Raming aantal werkzame personen dat betrekking verliest en werkloosheid april 2020 - medio 2021 naar sector in Twente

Sector	WP Totaal 2019	scenario 1		scenario 2	
		aantal	%	aantal	%
industrie	46.980	800	1,7%	1.950	4,2%
bouw	22.700	100	0,4%	150	0,7%
handel en horeca	79.370	950	1,2%	1.450	1,8%
transport	10.660	250	2,3%	350	3,3%
ICT, finan. en zak. dienstv.	53.220	950	1,8%	1.800	3,4%
overheid, onderwijs, zorg	86.080	0	0,0%	0	0,0%
overig	22.490	900	4,0%	1.450	6,4%
Totaal	321.500	3.900	1,2%	7.000	2,2%

Raming aantal/percentage werklozen	11.000^{*)} 3,3%^{*)}	14.900	4,5%	18.000	5,4%
---	--	---------------	-------------	---------------	-------------

Sector	WP Totaal 2019	scenario 3		scenario 4	
		aantal	%	aantal	%
industrie	46.980	4.050	8,6%	4.400	9,4%
bouw	22.700	400	1,8%	550	2,4%
handel en horeca	79.370	3.750	4,7%	5.300	6,7%
transport	10.660	1.200	11,3%	1.450	13,6%
ICT, finan. en zak. dienstv.	53.220	4.750	8,9%	4.950	9,3%
overheid, onderwijs, zorg	86.080	0	0,0%	0	0,0%
overig	22.490	3.500	15,6%	4.100	18,2%
Totaal	321.500	17.700	5,5%	20.700	6,4%

Raming aantal/percentage werklozen	11.000^{*)} 3,3%^{*)}	28.700	8,6%	31.700	9,5%
---	--	---------------	-------------	---------------	-------------

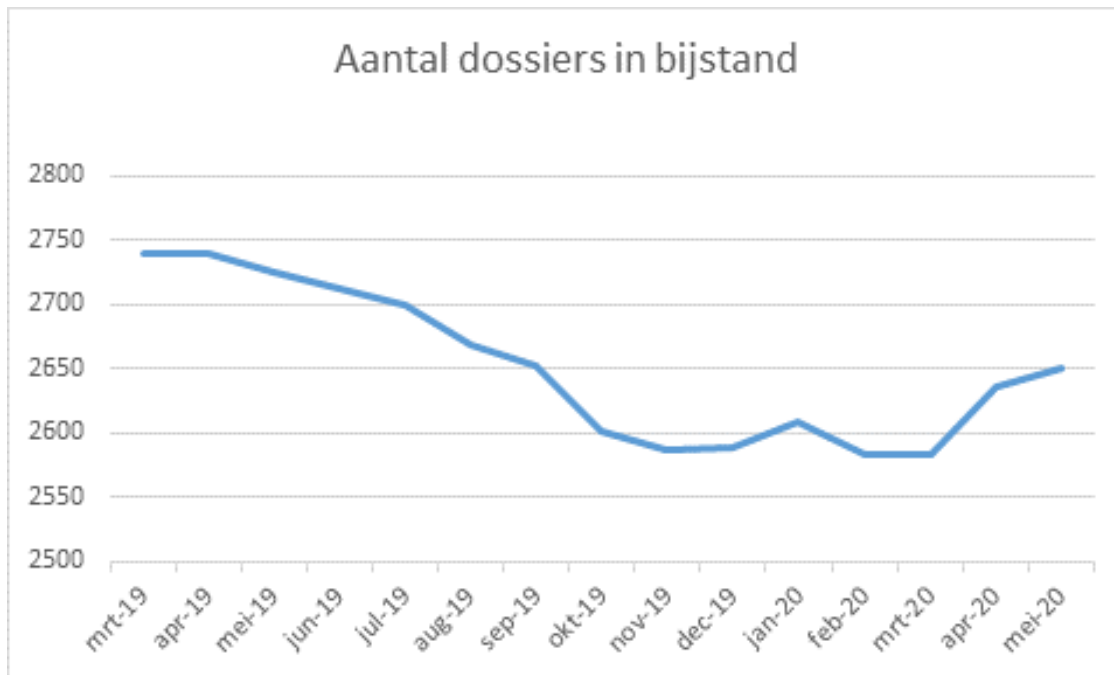
Bron: werkgelegenheid: Biro, 2020, scenario's: CPB, 2020, raming: Kennispunt Twente, 20 april 2020

WP = Werkzame personen ^{*)} Werkloosheidscijfer/percentage 2019, CBS, 2020

CBS, 2019NB: door afronding kunnen verschillen met randtotalen bestaan

Tijdelijke toename bijstandsaanvragen

We constateren in de eerste maanden van de lockdown een tijdelijke toename van het aantal bijstandsaanvragen en ook het beroep op de WW neemt sterk toe. In Almelo nam het aantal WW uitkeringen in de maand maart al toe met 6% ten opzichte van Twente met 5,2% en bijvoorbeeld Enschede met 8,5%. Dit ondanks de door de overheid gefaciliteerde NOW-regeling.

Na de tijdelijke toename van het aantal aanvragen om bijstand zien we een lichte afvlakking. Wij denken echter dat er nog een piek aan zit te komen. Vanaf medio juni lopen de eerste kortlopende WW-uitkeringen af. Een deel daar van zal doorstromen naar de bijstand. Normaal is dit landelijk ergens tussen de 3 en 6% (2015-2019). Omdat er nu minder nieuwe vacatures binnenkomen, wordt verwacht dat dit percentage gaat stijgen. We zien dat er in mei en juni nog ongeveer 80 WW-uitkeringen per maand aflopen. Het kan zijn dat deze groep bijstand gaat aanvragen. Uiteraard is onze inzet erop gericht deze nieuwe aanvragers zo snel mogelijk weer aan het werk te krijgen. We verwachten dat het aantal aflopende WW-uitkeringen in juli flink gecorrigeerd gaat worden. De grootste groep van de max WW'ers is 25 tot 35 jaar oud.

Van de 100 ondernemers die wij via het Ondernemersloket hebben gesproken in de eerste maand van de coronacrisis (half maart – half april), heeft ruim 30% gebruik gemaakt van de NOW- regeling. In totaal zijn er tot 30 april in Almelo 433 NOW-aanvragen toegekend. Naarmate deze crisis en de lockdown-maatregelen langer duren, zal de impact toenemen. De mate waarin en in welke omvang dit de Almelse economie treft is onzeker. Bovendien opereren veel van onze bedrijven op internationale schaal en zijn afhankelijk van de wereldhandel. Het is vooral belangrijk daarover in gesprek te blijven met de ondernemers via de verschillende (ambtelijk en bestuurlijke) kanalen en flexibel te kunnen reageren waar nodig.

Sterkte instroom en vertraagde uitstroom bijstandsgerechtigden en bijzondere bijstand zelfstandigen

Eenzijds kwamen veel kleine zelfstandigen (waaronder ZZP'ers) zonder werk en inkomsten te zitten. Anderzijds zien we dat inwoners die recentelijk naar werk bemiddeld zijn weer terug komen, omdat zij via een uitzendbureau of met tijdelijk contract werkten. De verwachting is dat de intelligente lockdown zal resulteren in een recessie, waarbij de instroom toeneemt en de uitstroom wordt vertraagd. De daadwerkelijke gevolgen op financieel en maatschappelijk vlak zijn sterk afhankelijk van de duur van de crisis. Op dit moment wordt uitgegaan van een scenario waarbij er rekening wordt gehouden met compensatie van het Rijk, reguliere aanpassing van het

BUIG-budget en de vangnetregeling. Op basis van deze analyse wordt uitgegaan van een grote afwijking op het BUIG-budget. Het is realistisch te verwachten dat er een compensatieregeling gaat komen, dat de BUIG aangepast gaat worden en dat er een beroep gedaan kan worden op de vangnetregeling. Al deze maatregelen maakt de kans op de negatieve financiële gevolgen kleiner.

Economisch profiel Almelo: diversiteit biedt buffers

De maakindustrie wordt hard geraakt door de coronacrisis. Dit blijkt uit recente cijfers van het CBS (19 mei). In het eerste kwartaal van 2020 was de omzet van de industrie 2,7% lager dan een jaar eerder. Bovendien is de verwachting dat de grote impact nog moet komen. Tegelijkertijd zien we ook de veerkracht en flexibiliteit bij veel bedrijven die zich kunnen aanpassen naar producten waar nu veel vraag naar is.

Bedrijven die actief zijn in de medische en hightech sector zijn nu onderscheidend: bijvoorbeeld Urenco (levert materiaal aan de medische sector), Panalytical (röntgenapparatuur), VDL en Benchmark. In de logistiek is het beeld wisselend afhankelijk van de business: het internationale transport is sterk afgenomen, tegelijkertijd is pakketbezorging (door het onlineshopperen) toegenomen. Voor vele zelfstandigen zijn de inkomsten weg gevallen. Dit laatste blijkt ook uit de bijna 1.300 aanvragen uit Almelo voor de TOZO door voornamelijk kleine zelfstandigen. Hiervan betreft het zelfs 360 bedrijven met "broodnood", oftewel ondernemers die geen enkele buffer hebben om een inkomstenterugval op te vangen. De omvangrijke (medische) overheidsdiensten en rechtshandhaving zijn redelijk crisisbestendig. Partijen als de ZGT, Belastingdienst, Cogas, Waterschap Vechtstromen en de Rechtbank Overijssel blijven belangrijke werkgevers in onze stad. Bovendien kent Almelo een aantal toonaangevende bedrijven in de voedselvoorziening: Bolletje, Zwanenberg Food Group, Foodconnect, Tweetal Catering draaien op volle toeren en lenen personeel in van horecabedrijven.

Impact op vrijetijdseconomie in Almelo zichtbaar

De impact op de Almelse economie is evident: een groot aantal winkels zijn tijdelijk gesloten geweest maar openen nu gelukkig weer hun bedrijf. En ook de horeca is weer opgestart binnen de afgesproken kaders. Het blijft lastig voor deze bedrijven om de omzet op het gewenste niveau te krijgen. Bedrijfsbeëindigingen in deze sectoren zijn bijna onvermijdelijk, ondanks de ondersteuningsmaatregelen. Almelo heeft een toonaangevende vrijetijdseconomie. Grootschalige overdekte amusementsarrangementen (Preston Palace), campings (t Grasbroek, Erve Henderikshoeve), theaters (Theaterhotel, Hof '88), de bibliotheek en het betaald voetbal (Heracles) ervaren de directe impact van deze crisis. We zien dat deze bedrijven worden uitgedaagd tot een ander verdienmodel en hier op creatieve wijze invulling aan geven.

Rol van de gemeente

Vanuit de gemeente proberen we onze ondernemers zo goed mogelijk te ondersteunen. Het Ondernemersloket heeft gedurende de afgelopen maanden proactief met een groot aantal ondernemers contact opgenomen. Signalen en concrete verzoeken om ondersteuning geleiden we door of pakken we zelf op. Er wordt veel gebruik gemaakt van het noodpakket vanuit het Rijk. De provincie Overijssel heeft een bedrag beschikbaar gesteld voor extra acties en initiatieven in de binnenstad waar ook Almelo gebruik van maakt. En regionaal wordt hulp geboden via Oost NL. Daarnaast hebben we als gemeente een aantal maatregelen genomen:

- We bieden de mogelijkheid van uitstel van betaling van gemeentelijke belasting.

- We bieden tijdelijke inkomensondersteuning voor ZZP'ers en een overbruggingskrediet voor kleine ondernemers (uitvoering via het ROZ met).
- We faciliteren het platform van KoopinAlmelo.
- We continueren onze aanbestedingen en externe opdrachten zoveel mogelijk.
- We betalen onze facturen zo snel mogelijk.
- We betalen subsidies aan maatschappelijke instellingen vooruit (bevoorschotting).
- We bieden (sport)verenigingen tot een jaar uitstel van betaling van rente en aflossing op leningen.
- We bieden (culturele)instellingen tot een jaar uitstel van betaling van huurverplichtingen.
- We bieden organisaties van in 2020 afgelaste evenementen aan de reeds betaalde leges terug te betalen.
- We bieden ondernemers tot een jaar uitstel van betaling van erfpachtcanons.
- We hebben verruiming van de markt en winkeltijden mogelijk gemaakt.

Verschuivingen op de arbeidsmarkt: trends en ontwikkelingen

Naast de directe effecten van een economische crisis zoals een stijgende werkloosheid en een toename van de bijstand is het de verwachting dat er een grotere vraag naar arbeidskrachten zal ontstaan in de vitale beroepen.

- Er zal mogelijk een herwaardering komen van de vitale beroepen: zorg, onderwijs, politie. Het zijn beroepen waar ook MBO-opgeleiden van kunnen profiteren.
- In Twente is de bouwsector en het belang voor de economie groot; het steunen van de bouwsector kan door het naar voren halen van al geplande investeringen door de overheid.
- In de combinatie van High Tech en Tech-Med, vraag naar vitale beroepen en de maakindustrie kan Twente kansen zien. Een regionale aanpak kan de effecten van de te verwachten economische crisis mogelijk verzachten.
- Er ontstaat mogelijk extra werkgelegenheid in de (bio)medische sector gericht op het voorbereiden op en voorkomen van soortgelijke pandemieën. De productie van medicijnen en gezondheid-gerelateerde industriële producten kan een boost krijgen.

Mogelijke handelingsperspectieven voor het programma Economie & Participatie

1. Intensiveren van de ondernemersdienstverlening

Het is vooral belangrijk om, onder meer via het Ondernemersloket, in gesprek te blijven met de ondernemers via de verschillende (ambtelijk en bestuurlijke) kanalen en flexibel te kunnen reageren waar nodig.

2. Versnelling en continueren van de inzet van House of Skills Twente en Twents Fonds voor vakmanschap

Bestaande tekorten op de arbeidsmarkt nemen toe (o.a. ICT, zorg, techniek) omdat bijvoorbeeld de zorgvraag groeit, maar ook door het vertrek van arbeidsmigranten. Omdat de werkloosheid snel kan toenemen, is het van belang in te zetten op omscholing om tekorten op te kunnen vangen door een versnelling en continuering van de inzet van de House of Skills Twente en het Twents Fonds voor Vakmanschap. Gelet op het gemiddelde opleidingsniveau van Almelo (MBO-niveau dominant) biedt dat mogelijk kansen voor de arbeids- en opleidingsmarkt voor Almelo.

3. Juist nu blijven investeren

Uit de laatste economische crisis bleek dat de bouwsector en de economie van Twente pas in een later stadium maar vervolgens wel dieper geraakt werd. In Twente is de bouwsector groot; het steunen van de bouwsector kan met het borgen van de geplande investeringen door de overheid. Ook kunnen we kijken naar de mogelijkheden voor versnelde verduurzaming in Twente.

4. Versterking aanbodzijde

We moeten inspelen op daar waar we groeimogelijkheden zien aan de vraagzijde van de arbeidsmarkt. Met name de nieuwe instroom zal snel terug moeten richting arbeidsmarkt. We moeten hierbij nauw samenwerken met de arbeidsmarktregio Twente en het UWV die hier een belangrijke rol in spelen. Op die manier kunnen we deze groep kwalificeren, zodat zij snel en effectief beschikbaar komen voor nieuwe banen. Tegelijkertijd moeten we niet de groep met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt uit het oog verliezen. We blijven inzetten om deze mensen ook een actieve rol op de arbeidsmarkt te laten vervullen.

Programma Binnenstad

Vraaguitval op korte termijn versnelling van de leegstand

In de detailhandel zijn forse vraaguitval, omzetsdalingen en liquiditeitsproblemen aan de orde van de dag. Vast staat dat het omzetverlies dat nu geleden wordt, niet meer ingehaald zal worden. Ondanks tijdelijke overbruggingskredieten, uitstel van belastingen en huur, zal de economische schade groot zijn op het gebied van werkloosheid en leegstand in de binnenstad. Onderzoek van Koninklijke Horeca Nederland laat zien dat twee derde van de horecazaken per 1 juli haar deuren moet sluiten als het kabinet niet met aanvullende steunmaatregelen komt. Op de korte termijn kan, naast maatregelen die financieel meer ruimte bieden aan ondernemers, gedacht worden aan vraag-stimulerende maatregelen te treffen zoals lokaal inkopen, promotiecampagnes, afnemen van tegoed/cadeaubonnen, grotere terrassen, verruiming van openingstijden, meer koopzondagen, toestaan van vergunning-plichtige activiteiten binnen bestaande vergunningen, etc.

Het online winkelen neemt op dit moment een grote vlucht. De onlineomzet was in maart bijna 29% hoger dan in dezelfde maand een jaar eerder⁴. De groei was nog nooit zo groot. Hoe langer de crisis duurt, hoe meer mensen gewend raken aan het online winkelen. Dat brengt ook op de langere termijn winkels en horecabedrijven aan het wankelen door een gebrek aan inkomen. Hierdoor zullen nog meer 'gaten' vallen in de binnenstad, deels tijdelijk en deels permanent. Leegstand zal zich niet alleen aan de randen voordoen, maar ook in het hart doordat daar de huren het hoogst zijn: het zogenaamde 'donut-effect'.

Transformatie omhoog en actief saneren

Door de effecten van de coronacrisis op retail en horeca, ontstaat in Almelo nog meer de noodzaak om aan de slag te gaan voor een compactere binnenstad, zodat ze weer gezond wordt. Het tempo van deze transformatie moet omhoog. De transformatie van winkels kwam in middelgrote steden zoals Almelo nog maar mondjesmaat op gang, mede vanwege de hoge boekwaardes van panden. De coronacrisis zou de transformatie van winkels nog wel eens

⁴ Bron: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/18/omzet-detailhandel-3-5-procent-hoger-in-maart>

kunnen bespoedigen. Veel vastgoedprofessionals verwachten dat de boekwaarde van hun vastgoed gaat dalen als gevolg van de coronacrisis. Daarnaast moet overbodige planvoorraad worden geschrapt. Voor veel winkels geldt dat ze nog wel eens willen uitwijken naar goedkopere, decentrale locaties waar ze volgens de geldende bestemmingsplannen nog wel terecht kunnen.

Ontmoeting op 1,5 meter

In winkels zijn maatregelen getroffen om 1,5 meter afstand te kunnen houden. Terrassen zijn inmiddels ingericht op 1,5 meter afstand. Theaters en restaurants mogen weer een beperkt aantal bezoekers ontvangen. Een herinrichting van de winkelstraten lijkt vooralsnog nog niet aan de orde. De straten zijn breed genoeg om het aantal passanten aan te kunnen. De vraag is echter hoe de binnenstad binnen de beperkingen langzamerhand weer een aantrekkelijke plek van ontmoeting en samenzijn kan worden. We nodigen partijen uit de binnenstad uit om met initiatieven te komen waarmee de ontmoeting in de binnenstad weer veilig invulling gegeven kan worden. De uitgangspunten hierbij zijn spreiding in tijd en ruimte, veiligheid, gezamenlijkheid, kleinschaligheid en creativiteit.

Nu de maatregelen enigszins worden versoepeld wordt samen met CAA al ingezet op een brede promotiecampagne om de bezoeker weer welkom te heten in de binnenstad. Ook de provincie draagt hieraan bij middels een crisisarrangement à 25.000 euro. Daarnaast wordt extra ingezet op centrummanagement om ondernemers in deze moeilijke tijd te ondersteunen.

Samenwerking, juist nu

Het op de juiste wijze sturen op een compact centrum, aantrekkelijk aanbod en profilering blijft de centrale opgave. Dit betekent dat publiek-private samenwerking moet worden gezocht voor de meest kansrijke locaties (kernwinkelgebied), optimale situering van trekkers zoals bijvoorbeeld supermarkten en transformatie van toekomstarme winkellocaties naar bijvoorbeeld woningbouw. De huidige tijd van onzekerheid bij ondernemers, vastgoedeigenaren en overheid kan een doorbraak betekenen voor samenwerking en nieuwe coalities in de binnenstad. Zo kan de coronacrisis op lange termijn de aanzet vormen van een versneld traject richting vitale centra. Het is de komende maanden en jaren van belang om, wanneer de financiële onrust bij winkeliers is verminderd, door te pakken met deze centrumcoalitie met ondernemers, vastgoed, cultuur, promotie en horeca.

Mogelijke handelingsperspectieven voor het programma binnenstad Almelo

1. Vraag-stimulerende maatregelen

Op de korte termijn kan gedacht worden aan vraag-stimulerende maatregelen treffen zoals lokaal inkopen, promotiecampagnes, afnemen van tegoed/cadeaubonnen, grotere terrassen, verruiming van openingstijden, meer koopzondagen, toestaan van vergunning-plichtige activiteiten binnen bestaande vergunningen, etc.

2. Verhogen transformatiesnelheid

Verhogen van de transformatiesnelheid naar een compactere binnenstad en het schrappen van overbodige planvoorraad ook op decentrale locaties in de detailhandelsvisie.

3. Professionele binnenstad-organisatie

Opzetten van een professionele binnenstad-organisatie waar ondernemers, promotie, vastgoed, cultuur en horeca samenwerken. Samenwerking met de binnenstad: opzetten van digitale platforms en bezorgdiensten, extra inzet op binnenstad management, parkeerarrangementen of heropeningsacties na de crisis.

Programma Veiligheid

Uit de gegevens en maandcijfers van politie blijkt, dat de afgelopen periode waarin de Noodverordening COVID 19 VRT van kracht is, het (lokale) criminaliteitsbeeld in Almelo nog niet opvallend is gewijzigd. We volgen de regionale en landelijke trend, waarbij nog steeds sprake is van geleidelijke afname van zogeheten High Impact Crimes, zoals overvallen, woninginbraken en autokraken. Echter we realiseren ons ook dat Hidden Impact Crime, zoals ondermijning en cybercrime een gelegenheidsstructuur zal aannemen en zich zal aanpassen.

Meer sociale overlast en dan met name bij de kwetsbare groepen

We zien meer overlast in de openbare ruimte als gevolg van rondhangende jongeren en negatieve effecten op de sociale veiligheid. Het aantal meldingen van personen met verward gedrag neemt op landelijk niveau toe en zal mogelijk in combinatie met een verwachte recessie ook lokaal ernstiger kunnen worden. Dat vraagt om integraliteit van aanpak en personele inzet door wijkcoaches, en meer capaciteit in de opvang, hulp en zorg. Overlast van jeugd en kwetsbare (personen met verward gedrag) blijft ook los van de coronacrisis actueel en aandachtspunt voor politie en gemeentelijke toezichthouders.

Cybercriminaliteit en ondermijning

Cybercriminaliteit en oplichting via sociale media is toegenomen en is een groter risico geworden omdat cybercriminelen inspringen op de huidige situatie. Er wordt misbruik gemaakt van de thuissituatie van inwoners en het verplicht thuiswerken. De afzetmarkt voor illegale drugs en witwasfaciliteiten van uit criminaliteit verkregen inkomsten is niet verdwenen, maar vermoedelijk verschoven naar een ondergronds circuit nu bedrijven en bepaalde sectoren op grond van de noodverordening tijdelijk zijn gesloten. Dit is een vermoeden maar nog niet concreet aantoonbaar op cijfers of indicatie. Op het gebied van ondermijning bestaat het vermoeden dat er een verschuiving plaats vindt; maar dat valt nog niet te kwantificeren.

Huiselijk geweld

Hoewel politie en justitie aandacht vragen voor een piek (verborgen) huiselijk geweld als gevolg van de coronacrisis is dit nog niet in de cijfers naar voren gekomen. Dit is een zorgpunt en vanuit politie en Veilig Thuis Twente worden ontwikkelingen gemonitord en nauwlettend gevolgd. Met landelijke communicatie campagnes wordt het veilig melden gestimuleerd.

Handhaving en toezicht veiligheid en openbare orde (lijntaak)

Een lokaal merkbaar en zichtbaar effect van de coronacrisis is de tijdelijke sluiting van de horeca en het afgelasten van grote publieksevenementen, waaronder het (betaald) voetbal. Overlast en meldingen als gevolg van overlast en hinder in relatie tot uitgaanspubliek en inzet bij grote evenementen en voetbalwedstrijden is op dit moment niet aan de orde. Hierdoor zijn reeds bij het afkondigen van de noodmaatregelen lokale handhavings- en toezichttaken opnieuw geprioriteerd

en is voor een groot deel de operationele handhavingscapaciteit beschikbaar om onder gezag van de voorzitter van de Veiligheidsregio de noodverordening te handhaven. Hoe langer de noodverordening van kracht is, hoe groter het continuïteitsrisico qua personele bezetting. Uiteraard zonder te kort te doen aan de lokale kerntaken van politie (handhaving openbare orde) en gemeentelijk toezichthouders (toezicht op de leefbaarheid).

Mogelijke handelingsperspectieven voor het programma Veiligheid

1. Persoonsgebonden aanpak

Extra personele inzet door wijkcoaches, en meer capaciteit in de opvang, hulp en zorg (persoonsgebonden aanpak/zorg en veiligheid) met nadruk op signalering door ambtenaren die in contact met inwoners zijn.

2. Capaciteit BOA's

Extra capaciteit bij team BOA's om de continuïteit van toezicht en handhaving te borgen (flexibiliteit handhaving).

3. Herprioritering

Analyse formatie/expertise inzet op (sociale) veiligheid in relatie tot mogelijkheden van herprioritering.

Programma Duurzaamheid

De Europese Unie zal naar verwachting het economisch herstel aangrijpen om dat een duurzaam herstel te laten zijn. Voor overheden is het daarom van belang om zoveel mogelijk te blijven werken aan de plannen voor verduurzaming. De gemeente kan bij de inzet van publieke middelen duurzame eisen aan de investeringen verbinden. Ook biedt dit kansen voor de verdere overgang naar een circulaire economie. Daarnaast ontstaat er ruimte voor kleinere bedrijven en nieuwe partijen om te komen met innovaties. De overheid kan dat mogelijk gericht stimuleren door bedrijven hiertoe uit te dagen.

Afval: meer restafval en verwachte kwijtschelding

Inwoners zijn aan het opruimen geslagen en bieden veel meer afval aan. Helaas wordt er ook minder goed gescheiden en dat betekent dat veel afval niet kan worden gerecycled en er meer restafval is. Dit is kostenverhogend. Ook wordt verwacht dat meer inwoners gebruik gaan maken van de kwijtscheldingsregeling voor de afvalstoffenheffing en dat kan leiden tot een tekort op het afvalbudget. We hebben echter een buffer waardoor deze extra kosten kunnen worden opgevangen.

RESsen en Omgevingswet

Door het verruimen van het tijdschema door het Rijk hebben regio's meer ruimte voor een politiek en maatschappelijk gedragen proces en kunnen ze tegelijkertijd blijven werken aan een duurzame toekomst. In Twente hebben we voor de bestuurlijk vastgestelde concept-RES het oorspronkelijke tijdspad van 1 juni 2020 in plaats van 1 oktober 2020 aangehouden omdat we al op schema lagen in tegenstelling tot andere regio's. Voor de RES 1.0 maken we wel gebruik van de extra tijd tot 1 juli 2021 in plaats van 1 maart 2021. Ook voor de Omgevingswet is het

tijdschema verruimd. Voor het programma is het belangrijk dat de uitvoering niet vertraagd wordt omdat is afgesproken dat de warmtevisie en wijkuitvoeringsplannen meegenomen worden in de Omgevingsvisie en het omgevingsplan.

Langere termijn: bouw als aanjager duurzaamheid en economie

Het Rijk heeft aangegeven het klimaatakkoord te willen blijven uitvoeren zoals deze is afgesproken. Dit kan een grote impuls zijn voor de bouw- en installatiesector. Tijdens de vorige crisis is gebleken dat deze sector een belangrijke aanjager is voor de Twentse economie. De energietransitie creëert nieuwe banen, stevig inzetten op de energietransitie geeft een stevige impuls. En de gemeente kan met extra investeringen op het gebied van duurzaamheid daar aan bijdragen (duurzaam inkopen, verduurzamen eigen vastgoed maar ook inwoners, bedrijven en instellingen stimuleren te verduurzamen, warmtevisies uitvoeren, grootschalige duurzame energieparken stimuleren, etc.). Samen met de andere Twentse gemeenten en de provincie een investeringsimpuls te geven aan de energietransitie en onverminderd hard door te werken aan ons programma Duurzaamheid.

Mogelijke handelingsperspectieven voor het programma Duurzaamheid

1. Gezamenlijke investeringsimpuls

Het Rijk heeft aangegeven het klimaatakkoord te willen blijven uitvoeren zoals deze is afgesproken. Dit kan een grote impuls zijn voor de bouw- en installatiesector. Samen met de andere Twentse gemeenten en de provincie een investeringsimpuls te geven aan de energietransitie en onverminderd hard door te werken aan ons programma Duurzaamheid

[Programma Omgevingswet](#)

De invoering van de Omgevingswet is om diverse redenen uitgesteld tot 1 januari 2022. De landelijke regelgeving is nog niet stabiel, het DSO is niet op tijd gereed, gemeenten moeten voldoende tijd hebben om door middel van oefenen en testen zich voor te bereiden op de invoering van de Omgevingswet. Daarnaast zorgt de coronacrisis voor vertraging van het gehele invoeringsproces omdat ook bij het rijk de prioriteit momenteel ligt bij deze crisis.

De omgevingsvisie

De invloed van de coronacrisis, met name de 1,5 meter-maatschappij heeft gevolgen voor de openbare ruimte en daarmee op de omgevingsvisie en op het op te stellen omgevingsplan. Het is sterk afhankelijk van hoe lang de crisis duurt en of de 1,5 meter de norm blijft. Het is nu nog te vroeg om hier op te anticiperen omdat het nog te onduidelijk is hoe dit zich gaat ontwikkelen en wat de (blijvende) effecten zijn van deze crisis. Het proces van de omgevingsvisie wordt vooralsnog conform planning afgerond in oktober 2020. Op de middellange termijn kan de omgevingsvisie eventueel worden bijgesteld, mocht dat noodzakelijk zijn. Dit zal dan meegenomen worden bij de periodieke bijstelling van de visie.

[Programma Nieuwstraatkwartier](#)

Het programma Nieuwstraatkwartier heeft als leidraad aan te sluiten bij de bewegingen in de wijk. Deze flexibele opstelling vraagt de coronacrisis nu ook. De werkzaamheden in de Schoolstraat worden nu uitgevoerd. Door de coronamaatregelen liggen de geplande activiteiten

van bewoners stil. Hierdoor kunnen wij de relatie met en tussen bewoners niet verder uitbouwen, zoals we dat eerder in andere buurten wel deden. Dat kan zijn weerslag krijgen in het aantal bewoners dat op termijn actief blijft en leiden tot een lagere sociale cohesie in de buurt. De ondernemersvereniging in de Nieuwstraat startte meteen bij aanvang van de Coronacrisis het initiatief 'Nieuwstraat helpt' waarbij bewoners in het Nieuwstraatkwartier die hulp nodig hebben 'gekoppeld' worden aan bewoners die hulp willen geven.

Bewonersinitiatief de Hagedoorn is tijdelijk gesloten. Welke gevolgen de coronacrisis heeft voor de toestroom van bewoners als ook financieel is nog niet aan te geven. Er wordt gekeken hoe de Hagedoorn op een veilige manier weer open kan. Een aantal bewonersinitiatieven kan nu niet opgepakt worden tot teleurstelling van de bewoners. Uitdaging is de bewoners enthousiast te houden om op een later tijdstip hun idee uit te voeren. Binnenkort start Buurtgenoot met de pilot voor woningeigenaren en duurzaamheid.

De Nieuwstraat is in 2018 en 2019 heringericht waardoor de straat in delen afgesloten was. Voor de ondernemers had dit tot gevolg dat zij minder klanten kregen en dus minder inkomsten. Ook de coronacrisis zorgt voor minder klandizie en dus in korte tijd opnieuw minder inkomsten voor de ondernemers. Vraag is of alle ondernemers dit 'overleven'.

Het SCP waarschuwt voor een vergroting van de tweedeling in de maatschappij. Vooral mensen met een laag inkomen maken zich zorgen over hun gezondheid en de economische gevolgen van de crisis. De sociaaleconomische effecten zal kwetsbare inwoners, volwassenen en kinderen, het hardst raken. In wijken als het Nieuwstraatkwartier is het van belang dat bewoners goed op de hoogte zijn waar zij terecht kunnen met hun vragen en zorgen. Hier vervullen de recent gestarte sociale wijkteams en het welzijnswerk een belangrijke functie.

Een stijgende werkloosheid, als gevolg van een economische recessie, leidt tot een lager inkomen bij bewoners. Zij kunnen dan minder investeren voor duurzaamheid.

Mogelijke handelingsperspectieven voor het programma Nieuwstraatkwartier

1. Monitoring kwetsbare inwoners

Monitoren of kwetsbare inwoners met hun vragen het sociaal wijkteam bereiken.

2. Versnelde omscholingsmogelijkheden

Versneld de mogelijkheden onderzoeken naar omscholing voor een vitaal beroep of herwaardering maakindustrie. Hierin samenwerken met het UWV waar het aantal WW-aanvragen (van mensen met een recent arbeidsverleden) toeneemt.

3. Extra activiteiten

Organiseren van extra activiteiten in de wijk op 1,5 meter afstand om contact en cohesie juist nu te stimuleren en om in de zomerperiode spanningen te voorkomen. Met onderwijs, jeugd- en kinderwerk zomeractiviteiten organiseren voor ontspanning en om leerachterstanden tegen te gaan.

Wijksturing

Initiatieven

Door de coronacrisis is er buiten bestaande, georganiseerde verbanden om, een nieuw soort, kleinschalige saamhorigheid ontstaan, niet zozeer op wijkniveau, maar eerder op buurt- of straatniveau. Dit zien we vooral in de traditionele volkswijken en –buurten als Kerkelanden, De Riet, Nieuwstraatkwartier en Rumerlanden. De vraag is of deze verbanden na de crisis standhouden en waar zij bestaande georganiseerde verbanden kunnen versterken of vervangen.

Voorzieningen

Verschillende niet-gesubsidieerde maatschappelijke wijkvoorzieningen en bewonersinitiatieven dreigen door de Corona-maatregelen in financiële problemen te komen, omdat zij geen gebruik kunnen maken van landelijke regelingen voor ondernemers. Denk hierbij aan het Brookshoes, Aahoos, Hagendoornschool, Erve Noordik en Noaberhoes. Ook kleinere sportverenigingen met wortels en een duidelijke functie in een wijk hebben het moeilijk, denk daarbij bijvoorbeeld DRC'12 (De Riet). Wanneer deze zouden wegvallen heeft dat gevolgen voor de leden maar ook voor de invulling van leegstaande sportvoorzieningen en –terreinen.

Vertrouwen

Tijden van (voortdurende) onzekerheid dragen eraan bij dat mensen op termijn hun vertrouwen in de overheid verliezen. Dit gebeurt met name in sociaal en economisch zwakkere wijken, waar mensen harder worden geconfronteerd met de gevolgen hiervan (dalende inkomens, werkeloosheid).

Ondernemers in de wijk

De gevolgen van de coronacrisis blijven in geconcentreerde wijkwinkelcentra, mede vanwege publiekstrekkingen als supermarkten, mogelijk beperkt. De afgelopen periode was het daar relatief druk. Geïsoleerde wijkwinkels of winkelbuurten zonder dergelijke trekkers zouden mogelijk harder getroffen kunnen worden door verschuivend of verminderd koopgedrag. Eventueel daaruit voortkomende leegstand leidt tot achteruitgang van de buurt en werkt verloedering in de hand. Kleine buurt- en wijkwinkels hebben mogelijk minder ruimte om de 1,5 meter-maatregel goed in te voeren.

Mogelijke handelingsperspectieven voor wijksturing

1. Initiatieven ondersteunen en partijen bij elkaar brengen

Wijksturing gaat zich inzetten om kleinschalige initiatieven in beeld te krijgen en te ondersteunen om deze ook na de coronacrisis te behouden en versterkend te laten zijn aan de meer formeel, georganiseerde verbanden. Vanuit een regisserende rol (partijen bij elkaar brengen) kan wijksturing met de noodlijdende organisaties en andere instellingen zoals bijvoorbeeld Overijsselse Vereniging voor Krachtige Kernen, provincie Overijssel, Platform 31 e.d. aan de slag gaan om te komen tot een solide exploitatie;

2. Gerichte inzet van wijkbudgetten

Vertrouwen gaat vaak om een gemeente die actief reageert op signalen uit de wijk, zichtbaar, betrokken en nabij is in woord en daad en bereid is om haar eigen plannen en ontwikkelingen af te stemmen met de inwoner. Dat kan vertrouwen in stand houden. Gerichte inzet van wijkbudgetten om snel zaken vlot te kunnen trekken, kan daarbij ondersteunend zijn.

3. Kleine ondernemers actief benaderen

Met name kleine ondernemers weten wellicht de juiste wegen niet te vinden. Zij zouden ook actief benaderd kunnen worden om hen te wijzen op de mogelijkheden.

Risicoanalyse

In het vorige deel zijn trends, ontwikkelingen en handelingsperspectieven van de coronacrisis beschreven. Aanvullend daarop is een analyse uitgevoerd om in beeld te brengen op welke belangrijke risico's we moeten focussen. De risicoanalyse is uitgevoerd om inzichtelijk te maken wat de belangrijkste risico's voor de gemeente Almelo zijn, dit geeft ons een kompas om de juiste richting te bepalen. Dit hebben we gedaan door te kijken naar de landelijke beelden, de gegevens die verzameld zijn van meer dan 100 gemeenten en aanvullend gesprekken met diverse betrokkenen uit de ambtelijke organisatie. Dit zorgt voor een combinatie van risico's met financiële effecten en maatschappelijke effecten, bekeken vanuit het perspectief van de burger én vanuit de gemeente. Op deze risico's zetten we de komende periode actieve beheersing. Dit doen we door voor elk risico de effecten (financieel en maatschappelijk), de kans van optreden en beheersmaatregelen in beeld te gaan brengen. Dit blijven we doorlopend doen, omdat de situatie dynamisch is en daarom ook om een flexibele aanpak vraagt. We gebruiken daarbij de meest actuele informatie, daarmee wordt het beeld op de gevolgen van deze crisis steeds scherper.

Risicoanalyse

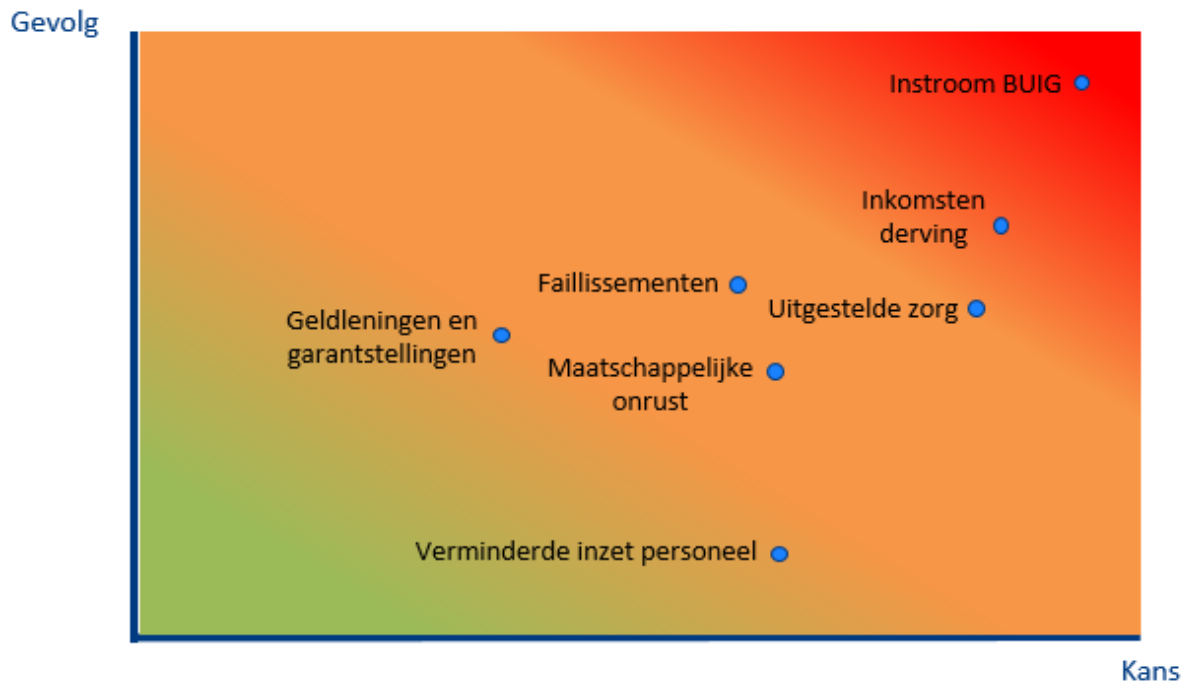
De risico's zijn in te delen in een drietal categorieën; uitgaven, bedrijfsvoering en inkomsten. In de huidige situatie rondom de coronacrisis zien we in deze drie categorieën de grootste uitdagingen voor de gemeente Almelo.

1	Uitgaven
2	Bedrijfsvoering
3	Inkomsten

Er is een analyse uitgevoerd, waarbij naar voren komt dat de grootste onzekerheid zit in de mogelijk hogere uitgaven van de gemeente. Maar ook met betrekking tot bedrijfsvoering en onzekerheden over inkomsten zijn belangrijke risico's in beeld gebracht. In onderstaande paragraaf worden de belangrijkste risico's nader toegelicht en in het model is de verdeling per categorie te zien.

De risico's zijn in onderstaande grafiek opgenomen. Dit geeft een globaal beeld van de kansen van optreden en gevolgen van de diverse risico's. Omdat de exacte effecten nog niet altijd meetbaar en inzichtelijk zijn, geeft de grafiek een impressie weer.

Uitgaven

De coronacrisis heeft als effect dat ontwikkelingen zeer snel gaan en er binnen de organisatie adaptievermogen en wendbaarheid verwacht wordt. De vele ontwikkelingen hebben allen als kenmerk dat er sprake is van een grote onzekerheidsfactor. De huidige crisis zorgt voor een toenemende mate van onzekerheid met betrekking tot de uitgaven van de gemeente. Dit komt doordat de duur van de crisis niet te voorzien is en dit in grote mate de effecten op de gemeente Almelo bepaalt.

Sterkte instroom en vertraagde uitstroom bijstandsgerechtigden (BUIG)

Door de maatregelen die gepaard zijn gegaan met de intelligente lockdown die half maart is ingesteld, werden twee ontwikkelingen snel zichtbaar. Enerzijds kwamen veel kleine zelfstandigen (waaronder ZZP'ers) zonder werk en inkomsten te zitten. Anderzijds zien we dat inwoners die recentelijk naar werk bemiddeld zijn weer terug komen, omdat zij via een uitzendbureau of met tijdelijk contract werkten. Ook is er een toename zichtbaar van mensen die een WW-uitkering aanvragen bij het UWV.

De verwachting is dat de intelligente lockdown zal resulteren in een recessie, waarbij de instroom sterker zal zijn en de uitstroom vertraagd wordt. De kans dat dit risico optreedt is hoog, we zien de eerste effecten hiervan al optreden. De omvang van de gevolgen zijn niet bekend, er is daarom een scenarioanalyse uitgevoerd waarbij de mogelijke effecten in beeld zijn gebracht en in de voorjaarsrapportage is verwerkt. Deze scenarioanalyse is een dynamisch document en zal op basis van de actuele informatie regelmatig worden geactualiseerd.

Uitgestelde zorgvraag

In de afgelopen periode is de reguliere zorgvraag sterk afgenomen, dit geldt ook voor bijv. de doorverwijzingen naar jeugd-ggz en zorgvragen van ouderen. Door deze dalende zorgvraag kan de problematiek verergeren en escaleren, waardoor er op termijn intensievere zorg nodig zal zijn. Anderzijds kan het effect zijn dat een deel van de inwoners zelf de problemen oplost en geen beroep zal doen op professionele zorg.

Binnen de gemeente is monitoring ingesteld op de ontwikkeling binnen de zorgvraag. De omvang van uitgestelde zorg is op dit moment niet inzichtelijk en de effecten zijn daardoor niet te voorspellen.

Maatschappelijke onrust

Uit de analyse blijkt dat op dit moment al de effecten zichtbaar zijn van een verminderde veiligheid in wijken. Er wordt meer overlast gesignaleerd, wat effecten heeft op de sociale veiligheid. De overlast wordt op dit moment grotendeels veroorzaakt door jeugd. Het aantal meldingen van personen met verward gedrag neemt op landelijk niveau toe en zal mogelijk in combinatie met een verwachte recessie ook lokaal toenemen. Door de hoge druk op handhaven van de openbare orde is er te weinig inzet om ook de sociale overlast aan te pakken, wat het risico op maatschappelijk onrust verhoogt. Om dit te voorkomen wordt dit integraal aangepakt, door de inzet van wijkcoaches en meer capaciteit in de opvang, hulp en zorg.

In de afgelopen periode hebben we te maken gekregen met diverse noodmaatregelen waarbij in toenemende mate een beroep gedaan wordt op het handhaven de openbare orde. De duur van de noodverordening vormt een toenemend risico op de continuïteit van handhaving. De maatregelen worden versoepeld en bij elke wijziging moet inzet gecoördineerd worden. De duur van de noodmaatregelen zorgen voor onrust bij de burger, in de maatschappij is merkbaar dat men behoefte heeft aan perspectief. Zonder perspectief neemt draagvlak voor de noodmaatregelen af en daarmee ook de gedragenheid voor handhaving.

Faillissementen subsidierelaties, contractpartijen en maatschappelijke instellingen

Voor dit risico maken we onderscheid in drie categorieën partijen:

a. Subsidierelaties

Door de intelligente lockdown is een aantal organisaties gedwongen de deuren te sluiten, met als gevolg dat zij geen inkomsten meer hebben. De eerste signalen zijn dat er organisaties in financiële moeilijkheden gaan komen. Het risico is dat de gemeente Almelo aanvullende subsidie zal moeten verstrekken om deze organisaties overeind te houden. Op dit moment is niet in te schatten om hoeveel partijen dit gaat, omdat een klein deel zich op dit moment meldt voor hulp bij de gemeente.

b. Verbonden partijen

Voor onze verbonden partijen is het risico op faillissement zeer laag. Enerzijds doordat het grootste deel van de verbonden partijen hun werkzaamheden hebben kunnen voortzetten en anderzijds doordat aangesloten partijen in geval van nood terug kunnen vallen op hun deelnemers of aandeelhouders. Dit heeft dan als gevolg dat de bijdrage van de gemeente Almelo omhoog zal gaan.

c. Contractpartijen

Er zijn partijen waar wij leveringen en diensten afnemen om de gemeentelijke taken uit te voeren. In sommige gevallen, zoals bij ICT-systemen, zijn we als gemeente zeer afhankelijk van hun dienstverlening. Het risico op faillissement van bedrijven die volledig operationeel zijn is beperkt, er zijn op dit moment geen signalen dat de continuïteit hierdoor in het gedrang komt.

Bedrijfsvoering

Niet alleen in de stad zijn risico's te signaleren, ook binnen de bedrijfsvoering van de gemeente Almelo zorgt de coronacrisis voor risico's. De coronacrisis heeft er toe geleid dat het werken voor de gemeente Almelo qua werkplekconcept niet meer hetzelfde zal zijn als voorgaande jaren. Het concept om flexibel in de gemeentelijke panden te kunnen werken qua type werkzaamheden, wijze van samenwerking en afstemming, aanwezigheid in het gebouw en hiermee gepaard gaande faciliteiten als werkplekken en devices zal hoogstwaarschijnlijk een andere vorm gaan krijgen. Het flex-concept blijft bestaan maar thuiswerken zal meer en meer gewoonged worden. Dat is gebaseerd op onder andere veiligheid en gezondheid, effectiviteit en effectief samenwerken, werk/privé in balans. Dit heeft consequenties voor het werkplekbeheer van medewerkers (op kantoor en thuis) en voor de invulling en gebruik van het gebouw. De mogelijkheden en effecten zullen de komende tijd nader in beeld worden gebracht en eventuele financiële consequenties bij de Begroting 2021 worden ingebracht.

Verminderde inzet personeel

Voor alle teams binnen de gemeente geldt dat de continuïteit van het werk een risico vormt door het coronavirus. Wanneer medewerkers ziek worden, kan het werk niet worden uitgevoerd en zal er een risico bestaan op het uitvallen van cruciale functies en activiteiten. Dit kan mogelijk resulteren in extra kosten voor inhuur, noodoplossingen of het niet voldoen aan wettelijke termijnen.

In de huidige fase van de coronacrisis lijkt de kans op dit risico afgenomen te zijn in de afgelopen weken. Echter is het van belang om ook bij een eventuele tweede of derde golf van het virus de bedrijfscontinuïteit te blijven borgen. Er is een continuïteitsplan opgesteld, waarin de cruciale functies in beeld zijn gebracht en waarin ook de beheersing is uitgewerkt. Dit wordt continue gemonitord en geactualiseerd op basis van de meest recente informatie.

Inkomsten

Net als bij uitgaven geldt ook voor de inkomsten een grote mate van onzekerheid.

Verstrekke leningen en garantstellingen

De gemeente Almelo heeft aan diverse partijen geldleningen verstrekt of waarborgen verleend. Totaal gaat het ultimo 2019 om circa 30 miljoen euro aan geldleningen en 494 miljoen euro aan garantstellingen. Met betrekking tot de verstrekte geldleningen aan IGM (circa 12 miljoen euro) en Heracles (circa 7,5 miljoen euro) vindt een regelmatige beoordeling van de liquiditeit en solvabiliteit van deze partijen plaats. Op dit moment zijn er geen signalen dat er partijen zijn die de leningen niet terug kunnen betalen. Echter kan de crisis ervoor zorgen dat er op termijn wel financiële problemen ontstaan. Aan het verstrekken van leningen of garantstellingen zijn in een aantal gevallen extra zekerheden gesteld in de vorm van aanvullende waarborgen of onderpand (b.v. eerste recht van hypotheek). Het risico met betrekking tot garantstellingen is beperkt,

omdat de garantstellingen bij een groot aantal partijen uitstaan. Hierdoor is er sprake van een grote spreiding van het risico.

Uit een eerste analyse blijkt dat de kans op optreden van dit risico niet hoog is, maar indien het zich voordoet kunnen de gevolgen groot zijn. Er wordt daarom op korte termijn een uitgebreidere risicoanalyse op dit risico uitgevoerd, waarbij in beeld gebracht wordt wat de mogelijke kansen en effecten zijn.

Inkomstenderving

Bij inkomstenderving maken we onderscheid tussen twee categorieën:

a. Inkomsten Rijk

De maatregelen met betrekking tot de coronacrisis zorgen binnen de gemeente voor extra uitgaven. Op dit moment is er onzekerheid met betrekking tot de vergoeding van deze kosten door het Rijk. De kans dat er kosten vergoed gaan worden is groot, echter is de vraag of dit alle gemaakte kosten zal betreffen. Daarnaast speelt de onzekerheid van de effecten van de herverdelingssystematiek mee. Deze beide ontwikkelingen kunnen een negatief effect hebben op de financiële positie van de gemeente Almelo.

b. Derving van diverse inkomsten

Voor een aantal leges en belastingen is een afname te zien, zoals bij toeristenbelasting en parkeergelden. Indien hier aanleiding toe is, zullen de verwachte bijdrages uit deze inkomsten moeten worden bijgesteld. Op dit moment is het beeld dat voor de bronnen zoals bouwleges, huur en een groot deel van de belastingen de inkomsten relatief stabiel zullen blijven.

Financieel meerjarenperspectief

Ontwikkelingen

In deze paragraaf staat het financieel meerjarenperspectief 2021-2024 centraal. Maar voordat we daar dieper op ingaan, bespreken we eerst de landelijke en gemeentelijke ontwikkelingen in het financiële domein.

De coronacrisis: Nederland in recessie

Van slecht tot dramatisch. Zo laten de vier scenario's die het Centraal Planbureau (CPB) heeft doorgerekend voor de Nederlandse economie zich het best samenvatten. Ook gemeenten ontsnappen niet aan de crisis. We hebben daarvoor een zogenoemde coronaspiegel opgesteld. De coronaspiegel geeft inzicht in de maatschappelijke en financieel-economische effecten van de crisis en de risico's.

In het vervolg van dit hoofdstuk laten we financiële effecten van de coronacrisis op de gemeentefinanciën buiten beschouwing. De coronaspiegel biedt inzicht waar de effecten zich gaan voordoen, maar de lange termijn effecten zijn onvoldoende zeker om te worden opgenomen in het financieel meerjarenperspectief. We zullen de reguliere planning- en controlcyclus gebruiken om de raad nader te informeren over de coronacrisis.

Herijking gemeentefonds vertraagd naar 1 januari 2022

Medio 2018 is het Rijk samen met de gemeenten een traject gestart om de financiële verhoudingen te evalueren en waar nodig te heroverwegen. Begin 2020 zijn de onderzoeksrapporten met daarin de eerste uitkomsten opgeleverd. Hieruit blijkt dat het nieuwe verdeelmodel voor het sociaal domein een verbetering is ten opzichte van het huidige verdeelmodel. Het model verklaart zo goed mogelijk de kostenverschillen tussen gemeenten. Dat neemt niet weg dat voor sommige gemeenten sprake is van forse verschillen tussen de toegekende middelen in het nieuwe verdeelmodel aan de ene kant en de kosten aan de andere kant. Voordat tot invoering kan worden overgegaan moet voor deze gemeenten eerst verder gekeken worden wat de achtergrond is van deze verschillen en hoe hiermee bij de invoering moet worden omgegaan.

Op basis van conclusies uit de onderzoeksrapporten heeft de minister van BZK besloten om de invoering van de nieuwe verdeelmodellen met een jaar uit te stellen tot 1 januari 2022 en eerst aanvullend onderzoek af te wachten. Het definitieve voorstel met daarin de financiële effecten voor de afzonderlijke gemeenten wordt nu eind 2020 verwacht.

Het jaar 2019 is financieel goed afgesloten

Eind december 2019 ontving de raad van de financieel toezichthouder een brief met daarin de mededeling dat Almelo vanaf 2020 onder het reguliere repressieve toezicht staat. Na jaren van preventief toezicht en werken aan het financieel herstel concludeert de toezichthouder dat het negatieve eigen vermogen is aangezuiverd.

Het financiële resultaat in de jaarverantwoording 2019 komt uit op 3,32 miljoen euro voordelig.

Financieel meerjarenperspectief 2021 t/m 2024 verbetert verder

Hieronder presenteren we het financieel meerjarenperspectief 2021 t/m 2024. Dit perspectief wordt in een aantal stappen opgebouwd. De eerste stap en tevens het uitgangspunt is het vastgestelde perspectief uit de programmabegroting 2020 ([RAAD-5632](#)). De tweede stap is het verwerken van reeds bekende mutaties, zoals de septembercirculaire 2019 van het gemeentefonds. In de derde stap worden de nieuwe ontwikkelingen weergegeven. Tot slot bespreken we de risico's en onzekerheden.

Schommelingen in het perspectief nemen toe

Het hieronder gepresenteerde financieel meerjarenperspectief is globaal, maar richtinggevend. We constateren dat sinds de decentralisaties in het sociaal domein en de daarbij behorende open einderegelingen, de schommelingen in het perspectief toenemen. Bovendien is de omvang van de gemeentelijke begroting de afgelopen jaren gestegen en is deze afhankelijker geworden van de ontwikkelingen van het gemeentefonds.

Financieel meerjarenperspectief hoofdlijnen

Het vertrekpunt, de programmabegroting 2020, liet een mooi perspectief zien met oplopende saldi tot 2,4 miljoen euro in 2023 en 2024. De septembercirculaire 2019 draagt bij aan een verdere verbetering van het financieel perspectief. De belangrijkste nieuwe ontwikkelingen zijn gerelateerd aan het herstel van het eigen vermogen en aan het sociaal domein. Tot slot wordt bij de risico's en onzekerheden het structurele effect van de jaarverantwoording 2019 geraamd op 1,95 miljoen euro nadelig. Hoewel met veel onzekerheden omkleed verbetert het perspectief verder tot ruim 3 miljoen euro voordelig vanaf 2022.

Financieel meerjarenperspectief (FMP)	2021	2022	2023	2024
Stand programmabegroting 2020	-0,60 V	-1,26 V	-2,43 V	-2,43 V
Bestaande ontwikkelingen				
Septembercirculaire 2019 gemeentefonds (RAAD-5686)	-2,36 V	-2,30 V	-1,80 V	-1,80 V
Toevoegen jaarschijf 2024				0,42 N
Zwembad (RAAD-5718)			pm	pm
Verkabeling hoogspanningsleidingen (RAAD-6078)				
Vervoersvoorzieningen	0,16 N	0,16 N	0,16 N	0,16 N
Special Olympics (BW-7150)		0,06 N		
Speelvoorzieningen/sporttoestellen	0,05 N	0,11 N	0,16 N	0,19 N
Nieuwe ontwikkelingen				
Mensenhandel en uitbuiting	0,05 N	0,05 N		
Rente sociale leningen Stadsbank	0,03 N	0,03 N	0,03 N	0,03 N
Verhogen opleidingsbudget	0,25 N	0,25 N	0,25 N	0,25 N
Erfpacht Urenco	0,09 N	0,09 N	0,09 N	0,09 N
Gebiedsontwikkeling Stadskade		pm	pm	pm
Borgstellingsvergoeding Twence	0,19 N	0,19 N	0,19 N	0,19 N

Huisvesting uitvoering fysiek		pm	pm	pm
Spaarbedrag financieel herstelplan		-2,59 V	-2,59 V	-2,59 V
Spaarbedrag 'vergroten weerstandsvermogen'		pm	pm	pm
Extra middelen jeugdhulp		-1,80 V	-1,80 V	-1,80 V
Verlagen besparingen Wmo en Jeugd		1,80 N	1,80 N	1,80 N
Verlagen en versnellen besparing op subsidies	-0,70 V	0,30 N	0,30 N	0,30 N
Meicirculaire 2020 gemeentefonds - netto effect	-0,68 V	-1,55 V	-0,90 V	-0,90 V
Correctie effect meicirculaire 2020 in jaarverantwoording 2019	0,70 N	0,70 N	0,70 N	0,70 N
Risico's en onzekerheden				
Jaarverantwoording 2019 - structureel effect	1,95 N	1,95 N	1,95 N	1,95 N
Herijking gemeentefonds		pm	pm	pm
Ingroei Nota kapitaalgoederen openbare ruimte				pm
Effecten Coronacrisis		pm		
Totaal Mutaties	-0,28 V	-2,55 V	-1,46 V	-1,02 V
Stand perspectiefnota 2020	-0,88 V	-3,81 V	-3,89 V	-3,45 V

-/- = voordeel en + = nadeel (bedragen x 1.000.000 euro)

Voordelige resultaten uit de programmabegroting 2020

Bij de programmabegroting 2020 is voor de laatste keer het financieel meerjarenperspectief gepresenteerd. Dit financieel perspectief liet voor de jaren 2020 t/m 2023 voordelige resultaten zien. In 2020 een bedrag van 30.000 euro oplopend naar 2,4 miljoen euro voordelig in 2023. Een belangrijke randvoorwaarde is dat de totale bezuinigingsopgave, zoals weergegeven in de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting 2020, wordt gerealiseerd.

Bestaande ontwikkelingen

Septembercirculaire 2019 gemeentefonds

Na het opstellen van de programmabegroting 2020 is de septembercirculaire 2019 van het gemeentefonds gepubliceerd ([RAAD-5686](#)). In de septembercirculaire is het accres gewijzigd. Het netto effect, waarbij rekening wordt gehouden met de reserveringen, is voor de jaren 2021 t/m 2023 positief.

Toevoegen jaarschijf 2024

De nieuwe jaarschijf 2024 wordt toegevoegd aan het financieel meerjarenperspectief. De basis voor de jaarschijf 2024 is de jaarschijf 2023 uit de programmabegroting 2020.

Zwembad ([RAAD-5718](#))

Het college heeft ingestemd met het opstarten van de ontwerpfase voor de bouw van een nieuw zwembad op de locatie Sportpark. Het financiële kader is om het nieuwe zwembad budgetneutraal te realiseren ten opzicht van het huidige zwembad met inachtneming dat de

vrijval van de kapitaallasten reeds in de begroting is verwerkt. Met het nieuwe zwembad zal ook worden bespaard op de jaarlijkse exploitatielasten.

Verkabeling hoogspanningsleidingen (RAAD-6078)

Het college stelt de raad voor om te kiezen voor variant 4, waarbij de verkabeling om de stad heen zal gaan. Hierdoor zal een meer toekomstbestendige oplossing ontstaan die ook minder (tijdelijke) overlast in de stad veroorzaakt. Deze variant vraagt wel een jaar langere uitvoeringstermijn. De verwachte kapitaallasten vanaf 2025 zijn ongeveer 65.000 euro in het eerste jaar, waarna de kapitaallasten jaarlijks afnemen.

Vervoersvoorzieningen

Het nieuwe Twentse vervoersmodel leidt tot een toename van vervoersbewegingen bij leerlingenvervoer. Het aantal leerlingen dat gebruikmaakt van het leerlingenvervoer is vanaf september 2019 met 13% gestegen. Daarnaast zijn de prijzen meer gestegen dan de prijsindex waarmee in de begroting rekening is gehouden.

Special Olympics (BW-7150)

Twente heeft de ambitie geformuleerd om in 2022 de Special Olympics te organiseren. De 14 Twentse gemeenten besloten hiervoor een bidbook in te dienen. De Almelse bijdrage voor de Special Olympics wordt begroot op 57.500 euro.

Speelvoorzieningen/sporttoestellen

De beantwoording van de motie is vertraagd. In de afgelopen periode is veel aandacht uitgegaan naar de implementatie van de Nota kapitaalgoederen en de beheerplannen. De uitwerking wordt nu betrokken bij de besluitvorming over de programmabegroting 2021 en de motie zal in juni/juli van dit jaar worden afgehandeld. Bij de uitwerking wordt ook afstemming gezocht met de actuele doelstellingen uit de 'Visie op sport en bewegen - 2020'. In deze visie is als uitgangspunt opgenomen dat we spelen en bewegen in de openbare ruimte stimuleren en faciliteren door het plaatsen van geschikte attributen. Het college wil fors investeren in sporttoestellen (500.000 euro) en de vervanging van speeltoestellen (375.000 euro). De bijhorende onderhouds- en kapitaallasten zijn verwerkt in het meerjarenperspectief.

Nieuwe ontwikkelingen

Mensenhandel en uitbuiting

Wij zetten in op een intensievere samenwerking tussen de domeinen Veiligheid en Zorg. Zoals verwoord binnen programma Veiligheid zal er in het kader van de versteviging van de samenwerking tussen Zorg en Veiligheid een voorstel komen om vorm en inhoud te geven aan de preventieve kant van de aanpak van mensenhandel en uitbuiting. Dit met de focus op voorlichting en handelingsperspectief voor zorgprofessionals en het inrichten van een meldingssysteem. Voor deze preventieve aanpak wil het college een incidenteel budget van 50.000 euro per jaar voor de jaren 2021 en 2022 beschikbaar stellen.

Rente sociale leningen Stadsbank

Het voorstel is om het rentepercentage te verlagen met 5%-punt zodat de gevraagde rente 5,6% wordt in plaats van 10,6%. De kosten van deze renteverlaging zijn circa 27.500 euro per jaar. Het exacte totale bedrag hangt af van meerdere factoren en kan dus afwijken.

Verhogen opleidingsbudget

Om de ontwikkeling en daarmee verandering van de organisatie blijvend te versterken stellen we voor om het opleiding- en ontwikkelbudget te verhogen tot op het niveau van het landelijk gemiddelde. Dit betekent dat het budget met 250.000 euro structureel wordt verhoogd tot 1,8% van de gemeentelijke loonsom.

Erfpacht Urenco ([BW-7763](#))

De gemeente heeft in 1994 besloten tot uitgifte van grond aan Urenco. Op basis van de bij dit besluit behorende voorwaarden dient de rente eens in de 25 jaar te worden herzien. De huidige rentestand is fors lager dan de rentestand in 1994, waardoor ook de rentevergoeding daalt. Dit resulteert in een structureel nadeel van ongeveer 90.000 euro.

Gebiedsontwikkeling Stadskade

De gemeente is met HMO de Samenwerkingsovereenkomst Initiatieffase Stadskade Almelo aangegaan om te komen tot een integraal ontwikkelingsplan voor het deelgebied Stadskade. Eventuele uitvoering is voorzien vanaf 2021, waardoor niet eerder dan in 2022 de eerste kapitaallasten op de begroting zullen worden gebracht.

Borgstellingsvergoeding Twence

Voor de borgstelling op een geldlening van Twence ontvangt de gemeente een vergoeding. Naar verwachting zal Twence de resterende lening in 2020 aflossen, waardoor de borgstellingsvergoeding vanaf 2021 komt te vervallen.

Huisvesting uitvoering fysiek

In de programmabegroting 2020 is een onderzoek aangekondigd naar de gemeentelijke huisvesting. Dit onderzoek is nog niet afgerond, waardoor de financiële gevolgen nog niet bekend zijn.

Spaarbedrag financieel herstelplan

Op basis van de jaarverantwoording 2019 is de verwachting dat medio 2021 het weerstandsvermogen de huidige streefwaarde bereikt. Nu het herstel van het eigen vermogen in zicht is en de gemeente weer onder het reguliere repressieve toezicht staat, kan het financieel herstelplan eind 2021 worden beëindigd. Het jaarlijkse spaarbedrag van 2,59 miljoen euro kan daarmee vanaf 2022 vrijvallen.

Spaarbedrag 'vergroten weerstandsvermogen'

Met de realisatie van het financieel herstelplan is het weerstandsvermogen gerelateerd aan de risico's op het minimale peil. Bij de actualisatie van de Kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing dit jaar zal het college een nieuwe streefwaarde voor het weerstandsvermogen aan de raad voorstellen.

Extra middelen jeugdhulp

Almelo ontvangt van het Rijk in de periode 2019 t/m 2021 ongeveer 1,8 miljoen tot 2,4 miljoen euro per jaar extra middelen jeugdhulp. Het Rijk geeft aan dat gemeenten deze middelen als

structureel mogen beschouwen, maar laat besluitvorming over het structurele karakter aan een nieuw kabinet. De gemeente had in de programmabegroting 2020 gekozen de extra middelen jeugdhulp niet structureel op te nemen. Het argument toen was dat de toezegging van het Rijk onvoldoende hard was. Inmiddels hebben de financieel toezichthouders bij de beoordeling van de gemeentelijke begrotingen ingestemd met de structurele opname. De Perspectiefnota 2020 is een nieuw afwegingsmoment. Het college neemt de extra middelen jeugdhulp nu op in het financieel meerjarenperspectief.

Verlagen besparingen Wmo en Jeugd

Door het opnemen van de extra middelen jeugdhulp worden de rijksmiddelen sociaal domein verhoogd. Hierdoor kan de besparing op Wmo en Jeugd, die gerelateerd is aan de rijksmiddelen, met hetzelfde bedrag worden verlaagd.

Verlagen en versnellen besparing op subsidies (RAAD-6095)

Met het vaststellen van de programmabegroting 2020 heeft de raad het college opdracht gegeven om olopend 2 miljoen euro te besparen op subsidies. Na een intensief traject met onze subsidierelaties zien we een besparingsruimte van maximaal 1,7 miljoen euro structureel. Dit betekent dat 0,3 miljoen euro structureel niet kan worden ingevuld. Om op korte termijn het effect op de gemeentefinanciën te beperken kiest het college ervoor om de besparing te versnellen door in 2021 voor een bedrag van 1,7 miljoen te besparen in plaats van de oorspronkelijke 1 miljoen euro.

Meicirculaire 2020 gemeentefonds - netto effect

Het Rijk heeft de meicirculaire 2020 gepubliceerd. Het netto effect, waarbij rekening wordt gehouden met de reserveringen, is voor alle jaren voordelig. Olopend van 680.000 euro in 2021 tot ruim 1,5 miljoen euro in 2022.

(bedragen x 1.000 euro)	2021	2022	2023	2024
Gemeentefonds septembercirculaire 2019	-174.131	-174.859	-178.158	-178.158
Gemeentefonds meicirculaire 2020	-172.028	-173.888	-176.581	-176.581
Bruto effect meicirculaire 2020	2.103	971	1.577	1.577
	nadeel	nadeel	nadeel	nadeel
<i>Totaal reserveringen (uitsplitsing zie volgende tabel)</i>	<i>-2.784</i>	<i>-2.518</i>	<i>-2.476</i>	<i>-2.476</i>
Netto effect meicirculaire 2020	-681	-1.547	-899	-899
	voordeel	voordeel	voordeel	voordeel

(bedragen x 1.000 euro)	2021	2022	2023	2024
I Algemene reserveringen				
Mutatie behoedzaamheid (% extra accres)	0	216	-14	-14
Loon- en prijsontwikkeling	277	435	633	633
II Mutaties Integratie - en decentralisatie uitkeringen				
Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches (DU)	2	2	2	2
Armoedebestrijding kinderen (DU)	-12	-12	-12	-12
Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	-9	-9	-9	-9
Inburgering (IU)	119	264	290	290
Brede aanpak dak- en thuisloosheid (DU)	236			
III Mutaties Integratie uitkering sociaal domein				
Beschermd Wonen (IU)	-3.782	-3.782	-3.782	-3.782
Participatie (IU)	385	367	416	416
Totaal reserveringen meicirculaire 2020	-2.784	-2.518	-2.476	-2.476

Korte toelichting op belangrijkste mutaties:

- Inburgering (IU). Per 1 juli 2021 treedt de Wet Inburgering in werking. Gemeenten ontvangen in 2020 een bijdrage voor pilots en invoeringskosten. Voor de structurele uitvoeringskosten wordt vanaf 2020 een bijdrage verstrekt via een integratie-uitkering.
- Brede aanpak dak- en thuisloosheid (DU). Het kabinet wil dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk voorkomen en ervoor zorgen dat niemand op straat hoeft te slapen. Het kabinet stelt voor de aanpak van dak- en thuisloosheid een financiële impuls beschikbaar. Voor Almelo betekent dit een bijdrage van 236.000 euro in zowel 2020 als in 2021.
- Beschermd wonen: De integratie-uitkering Beschermd wonen wordt vanaf 2021 structureel verlaagd vanwege de openstelling van de Wet langdurige zorg (WLZ) voor cliënten met een psychische stoornis. Cliënten met een psychische stoornis die een WLZ-indicatie krijgen, ontvangen vanaf 2021 de zorg vanuit de WLZ in plaats van de Wmo.

Correctie effect meicirculaire 2020 in jaarverantwoording 2019

Als onderdeel van het structurele effect uit jaarverantwoording 2019, zoals opgenomen in bovenstaande tabel, was een structureel voordeel in het gemeentefonds geraamd van 700.000 euro per jaar. Om te voorkomen het voordelige effect tweemaal wordt ingeboekt, één keer onder de post 'Jaarverantwoording 2019 - structureel effect' en nog een keer onder de post 'Meicirculaire 2020 gemeentefonds - netto effect', wordt dit gecorrigeerd door een structureel nadeel op te nemen van 700.000 euro.

Risico's en onzekerheden

Structurele effecten Jaarverantwoording 2019

Het gerealiseerde resultaat in de jaarverantwoording 2019 is 3,32 miljoen euro voordelig. Dit resultaat bestaat zowel uit incidentele als structurele posten. Om inzicht te krijgen in het structurele resultaat van de jaarverantwoording, worden de grootste incidentele posten geschrapt uit het gerealiseerde resultaat. Door het schrappen van deze incidentele posten verslechtert het resultaat met in totaal 5,26 miljoen euro. Het structurele resultaat komt daarmee

uit op 1,95 miljoen euro nadelig. Het nadelige structurele resultaat wordt verklaard door de overschrijding op de jeugdzorg.

Herijking gemeentefonds

De invoering van het nieuwe verdeelmodel wordt een jaar uitgesteld en geldt nu vanaf 2022. De definitieve besluitvorming in de Tweede Kamer is eind 2020 voorzien.

Ingroeipad Nota kapitaalgoederen

Medio 2019 heeft de raad de Nota kapitaalgoederen openbare ruimte 2019-2022 vastgesteld ([RAAD-5470](#)). De nota wordt eind 2020 geactualiseerd. Bij de actualisatie zal ook worden bekeken hoe de benodigde en beschikbare middelen zich tot elkaar verhouden. Op basis daarvan zal worden bepaald óf en in welk tempo gespaard zal moeten worden.

Effecten coronacrisis

In de coronaspiegel is nader ingegaan op de maatschappelijke en financiële effecten van de coronacrisis.

Bijlage Overzicht afdoening moties

Vertrekpunt is het overzicht met de stand van zaken moties bij de begroting 2020. Afgehandelde moties zijn niet in dit overzicht opgenomen. Deze kunt u vinden in het overzicht met moties op iBabs.

Omschrijving motie:	Datum raadsvergadering:	Stand van zaken:
Motie vreemd VVD, CU , LAS, CDA, D.nu - Zorg(en) voor theaters en het kloppend hart van Almelo	19 mei 2020	Moet nog uitvoering aan worden gegeven, motie is recent aangenomen. Gesprek met de Provincie is reeds opgepakt.
Motie - alle fracties - stedenband Almelo-Ejmiatsin	28 januari 2020	Het in april geplande bezoek van de Minister President van Armenië en de burgemeester van Ejmiatsin aan Almelo zou worden benut om, binnen de door de Raad gestelde kader, invulling te geven aan de stedenband en daarbij vooral uit te gaan van maatschappelijk- en inwonersinitiatief. Gelet op de Corona-crisis is het bezoek afgelast.
Motie - CU PvdA GL - generatietoets	7 november 2019 (begroting 2020)	Almelo heeft zich aangemeld als pilot bij het Ministerie van BZK en er is contact met de SER-jongerenraad. De landelijke SER-jongerenraad heeft aangegeven een generatietoets zoveel mogelijk uniform te willen inzetten. Almelo is benaderd door de landelijke projectleider vanuit het Ministerie van BZK voor een eerste overleg met de landelijke planbureaus; dit gesprek is door de Coronacrisis tot een nog onbekend moment uitgesteld. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan een overleg met de Almelse Jongerenraad over een mogelijke invulling. Zodra de resultaten van beide gesprekken bekend zijn, zal de raad verder worden geïnformeerd over de mogelijke uitwerkingsvarianten.
Motie - PVA LAS LA - Budget voor onderhoud en vervanging speeltoestellen	7 november 2019 (begroting 2020)	De beantwoording van de motie is vertraagd. In de afgelopen periode is veel aandacht uitgegaan naar de implementatie van de nota kapitaalgoederen en de beheerplannen. De uitwerking wordt nu betrokken bij de besluitvorming over de programmabegroting 2021 en de motie zal nu in juni/juli worden afgehandeld. Bij de uitwerking wordt ook afstemming gezocht met de actuele doelstellingen uit de " Visie op sport en bewegen – 2020". In deze visie is als uitgangspunt opgenomen dat we spelen en bewegen in de openbare ruimte stimuleren en faciliteren door het plaatsen van geschikte attributen.
Motie - GL , SP, CU, LA PvdA, Ljst Çete - geboortebos	7 november 2019 (begroting 2020)	Er is meer tijd nodig om deze motie uit te werken. Er doet zich een kans voor om in gezamenlijkheid met het waterschap een park/ geboorte bos aan te leggen in de nabijheid van het Waterschapsgebouw. Na ondertekening van

		de intentie verklaring zou een aanvang plaats kunnen vinden over de haalbaarheid.
Motie - SP D66 LA PVA PvdA CDA GL Lijst Çete Forum voor Rechts D.nu - herverdeling prullenbakken in de openbare ruimte	7 november 2019 (begroting 2020)	Op dit moment wordt aan een voorstel gewerkt. In de maand juli leggen we aan de raad een voorstel voor.
Motie - VVD D.nu PVV PVA - Subsidie bibliotheek voor kerntaken niet voor bijzaken	7 november 2019 (begroting 2020)	De motie wordt betrokken bij de bezuinigingsopgave op subsidies. De Raad wordt in het 2 ^e kwartaal hierover geïnformeerd.
Motie - PvdA SP - Collectieve zorgverzekering als je voldoet aan de inkomenstoets	7 november 2019 (begroting 2020)	Contacten met andere zorgverzekeraars dan Menzis lopen/worden gelegd. De raad is op 3 maart 2020 met een raadsbrief van de stand van zaken op de hoogte gebracht. Het proces voor oplossing loopt nog. Voor 2020 was er geen oplossing. Voor 2021 wordt over het proces na het zomerreces weer gerapporteerd.
Motie - D66 VVD Lijst Çete Groenlinks Leefbaar Almelo - Premie participatiewet	7 november 2019 (begroting 2020)	Divosa is gevraagd om een scan uit te voeren op onze wijze van omgaan met deeltijdwerk. De uitkomsten van deze scan worden eind mei 2020 verwacht. Onduidelijk is of scan in mei kan worden afgerond van wege Coronacrisis. Afhandeling van de motie vindt daarmee waarschijnlijk na de zomer plaats.
Motie - 23 - GL LA D66 PvdA SP - Ecologisch groenbeheer	27 juni 2019 (PN 2019)	In de uitwerking van de motie zoeken we de samenwerking met Provincie Overijssel. Door het coronavirus zijn afspraken uitgesteld en is de uitwerking vertraagd. De uitwerking wordt 2e kwartaal 2020 verwacht. Raad wordt alsdan geïnformeerd met een raadsbrief.
Motie - 10 - VVD LAS - Crowdfundingsplatform	27 juni 2019 (PN 2019)	Op dit moment wordt een verkenning naar de mogelijkheden gedaan. We verwachten voor de zomer hier de raad over te kunnen informeren.
Motie - 11A - VVD CDA D.Nu FW LAS CU- Sociale huurwoningen in relatie tot sociaal domein	27 juni 2019 (PN 2019)	Cijfermateriaal van CBS is heel recent ontvangen en rapportage is nu in voorbereiding. In juni wordt dit in het College behandeld, waarna de raad het rapport ontvangt.
Motie 26 D66 - Onderzoek vertrouwen inwoners	2 november 2017 (programmabegroting 2018)	Uit onderzoek blijkt dat responsiviteit de belangrijkste voorspeller is voor het vertrouwen in het gemeentebestuur. We hebben ingezet om door grotere nabijheid, onder meer via programma- en wijksturing, de responsiviteit te vergroten en het vertrouwen te herstellen. Het vertrouwen stijgt maar blijven we monitoren. De motie willen we dan ook nog niet afdoen. In tijden van onzekerheid kan het vertrouwen in formele instanties onder druk komen te staan. Wij blijven inzetten op een groeiend vertrouwen in het lokale bestuur. Ook zullen we het Almelo Panel verder ontwikkelen om een representatiever inzicht te krijgen.